

KÄYTTÖSUUNNITELMA 2020

Perusturvan ja terveydenhuollon palvelualueet
sekä Isäntäkuntapalvelut

Sisällys

1 JOHDANTO	3
2 KÄYTTÖSUUNNITELMAT PERUSTURVAN PALVELUALUE	6
2.1 Vanhus- ja vammaispalvelut	6
2.2 Lapsiperhepalvelut	15
2.3 Aikuissosiaalityön palvelut	19
2.4 Sitovat tavoitteet	22
3 KÄYTTÖSUUNNITELMAT TERVEYDENHUOLLON PALVELUALUE	25
3.1 Avohoidon palvelut	25
3.2 Sairaalapalvelut	36
3.3 Mielensterveys- ja päihdepalvelut	39
3.4 Sitovat tavoitteet	43
4 ERIKOISSAIRAANHOITO	47
5 ISÄNTÄKUNTAPALVELUT	49
6 HENKILÖSTÖ	52
7 TIETOHALLINNON KEHITTÄMINEN	58
8 TULOSLASKEMAT	59
9 INVESTOINNIT	65
10 TESTAMENTTI- JA PERINTÖVAROJEN KÄYTTÖSUUNNITELMA	66
11 SISÄINEN VALVONTA	67

1 JOHDANTO

Vuoden 2020 talousarvion valmistelu on edennyt yleisen talouden positiivisen vireen hiipussa huippuvuosista ja maailmalta tulevien epävarmuustekijöiden lisääntyessä. Samanaikaisesti Kuopion kaupungissa työttömyyden alhainen taso, asuntotuotannon korkea volyymi sekä palkansaajien palkkasumman kasvu ovat olleet selvästi havaittavia, myönteisiä tekijöitä. Väestönkasvu näyttää kääntyneen selkeämpään nousuun ja muuttovoiton ansiosta asukasluku nousee ennusteita korkeammaksi. Monilla mittareilla Kuopio on suomalaisten kaupunkien kärkijoukossa. Tilanne on kuitenkin hämmentävä, sillä kuntatalous on parhaillaan ennen näkemättömän suurissa vaikeuksissa.

Vuosi 2019 on kuntataloudessa päätyvässä historiallisen huonoon tulokseen. Myös Kuopion kaupunki tulee tekemään merkittävän alijäämän. Poikkeuksellisen vaikeassa taloudellisessa tilanteessa joudumme lähivuo sopeuttamaan talouttamme. Kaupunginhallitus on asettanut tavoitteeksi yhteensä 10 miljoonan menoleikkauksenvuosille 2020–2021. Henkilöstömenojen osuus tavoitteesta on 8,8 milj. euroa.

Verokertymät eivät ole vastanneet ennakoitua. Suurimmat selittävät tekijät ovat olleet verohallinnon verotilityksiin liittyvät ongelmat ja verokorttiuudistus. Erityisesti vuoden 2020 kunnallisverotulojen ennakointi on valitsevassa tilanteessa ollut vaikeaa. Kaupungin on lisäksi normalisoitava tulevien vuosien odotuksia maanmyyntituloista, sillä arvotontteja Maljalahden tapaan ei tällä hetkellä ole tarjolla myytäväksi.

Kuopion kehitys

Hyvinvoinnin edistäminen on kunnan perustehtävä. Laaja hyvinvointikertomus valmistellaan kerran valtuustokaudessa ja vuosittain raportoidaan valtuustolle kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä: <https://www.kuopio.fi/fi/hyvinvointi>

Kuopion hyvinvointitavoitteet kuntalaisten hyvinvointitiedon pohjalta vuosille 2018-2021:

1. Terveet elintavat

- Ympäristö on terveellinen ja kannustaa aktiivisuuteen.
- Päihde- ja mielenterveysongelmat vähenevät: nuoret, erityisesti ammatillisten oppilaitosten, työikäiset ja ikäihmiset.
- Lapset ja nuoret liikkuvat vähintään suositusten mukaisesti.
- Lasten ja nuorten hyvää ravitsemusta ja ruokakasvatusta edistetään ja ennaltaehkäistään ylipainoa.
- Nuoret kokevat terveydentilansa hyväksi (erityisesti ammatillisten oppilaitosten nuoret).
- Työikäiset liikkuvat terveytensä kannalta riittävästi (tuki- ja liikuntaelinsairaudet, liian vähäinen liikunta).
- Ikäihmiset ovat aktiivisia ja toimintakykyisiä.
- Ikäihmisten hyvää ravitsemusta edistetään ja ehkäistään aliravitsemusta.
- Ikäihmiset kokevat terveytensä hyväksi.

2. Turvallinen Kuopio

- Ympäristö on turvallinen ja viihtyisä.
- Ketään ei kiusata.
- Ketään ei syrjitä.
- Perheväkivalta ja myös kodin ulkopuolella tapahtuva väkivalta vähenee. Seksuaalista häirintää, fyysisistä.
- Uhkaa ja väkivaltaa ei esiinny.
- Liikenneonnettomuudet vähenevät (moponuoret, jalankulkija- ja polkupyöräonnettomuudet, nuoret ajokortin saaneet ja ikääntyneiden ajokyky).
- Ikäihmisten kodit ovat turvallisia asua.
-

3. Varhainen tuki

- Lapsiperheet saavat varhaista ja avohuollon tukea tarvittaessa (myös maahanmuuttajalapsiperheet).
- Ikäihmiset saavat tukea kotiin.

4. Osallistuva ja vaikuttava kuntalainen

- Kuntalaiset ovat aktiivisia ja heillä on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa.
- Kuntalaiset saavat tietoa ja tukea oman hyvinvointinsa edistämiseksi.
- Kukaan ei koe tahtomattaan yksinäisyyttä (erityisesti miehet 20-54 v. ja ikäihmiset).

5. Työllistyminen

- Työllistyminen ja työllisyystilanne paranevat (erityisesti pitkäaikaistyöttömät, alle 20-vuotiaat nuoret ja ulkomaalaiset).

Hyvinvointitavoitteiden vuosiraportin (ks. www.kuopio.fi/hyvinvointi) perusteella tarvitaan muutoksia toimintatavoissa ja vaikuttavia toimenpiteitä samoissa, viime vuonna todetuissa, hyvinvointihaasteissa:

- ehkäisevään mielenterveys- ja päihdetyöhön (erityisesti nuoret)
- väkivallan ehkäisyyn
- ylipainon ennaltaehkäisyyn (erityisesti nuoret pojat), hyvään ravitsemukseen ja ruokakasvatukseen
- yksinäisyyden vähentämiseen

Kuopio on turvallinen, työttömyysaste on vähentynyt ja kuntalaisten osallistumiskanavia on kehitetty. Liikunnan harrastaminen on lisääntynyt ja liikuntapaikkoja on runsaasti suhteessa asukasmäärään. Kehitetään asuinalueittaista hyvinvointikertomusta ja –suunnitelmaa. Tavoitteena on saada tarkempaa tietoa eri alueiden hyvinvoinnin edistämisen tarpeista toimenpiteiden kohdistamiseksi paremmin.

Strategia määrittää suuntaviivat lähivuosille

Kuopion kaupunginvaltuusto on hyväksynyt Kuopion strategian 11.12.2017. Strategia määrittää Kuopion kehittämisen suuntaviivat lähivuosiksi. Strategian aikajänne ulottuu vuoteen 2030. Visio ja strategiset päämäärät kuvaavat kaupungin tulevaisuuden tahtotilaa eli sitä millaiseksi Kuopion halutaan kehittyvän. Strategia sisältää valintoja; asioita, joissa meidän tulee kaupunkina yhdessä kumppaneiden kanssa onnistua, jotta haluttu tulevaisuus toteutuu. Strategia määrittää myös toimintatavat, joilla varmistetaan strategian toteutumista. Strategian toimeenpanon tukena ovat strategian toimenpideohjelmat ja muut suunnitelmat.

Strategiaa ja yhteisiä suuntaviivoja tarvitaan muuttuvassa toimintaympäristössä. Myös kuntalaki edellyttää, että jokaisessa kunnassa on oltava voimassa oleva kuntastrategia ja se on tarkistettava vähintään kerran valtuuston toimikaudessa. Tällä halutaan korostaa erityisesti valtuuston roolia kunnan strategisena johtajana ja toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteiden määrittäjänä. Valtuusto arvioi strategian toteutumista joka vuosi keväällä strategiaseminaarissa, asettaa tavoitteita ja tekee tarvittaessa muutoksia strategiaan.

Kuopion strategia on kaupunkiyhteisön strategia ja se ohjaa koko kaupunkikonsernin toimintaa. Kaupunkikonsernin lisäksi keskeisiä kumppaneita strategian toteuttamisessa ovat yritykset, järjestöt ja yhteisöt sekä tietysti kuntalaiset. Merkittävistä investoinneista ja päätöksistä on tehtävä strategiavaikutusten arviointi. Toimielinten päätösten perusteluista tulee käydä esille, miten esitetty asia vaikuttaa Kuopion strategian toteutumiseen.

Tähän strategiaosaan on koottu valtuustoon nähden sitovat kaupunkistrategiaa vuonna 2020 toteuttavat tavoitteet. Palvelualueiden käyttösunnitelmissa strategian tavoitteita täsmennetään toimenpiteillä. Strategian toteutumisen seuranta toteutetaan osana talousarvion seurantaa kesäkuun osavuosiseurannassa ja tilinpäätöksessä.

Kuopion strategia löytyy kaupungin verkkosivuilta osoitteesta: <https://www.kuopio.fi/fi/strategia>

Itsemääräämisoikeuden ja kuntoutumisen tukeminen

Vanhusten hoivapalveluissa kehittämistyö kohdistuu monialaisen ympärivuorokautisen kotihoitopalvelujen kehittämiseen sekä teknologia-avusteisten palvelujen integrointiin osaksi hoivapalveluiden kokonaisuutta. Niin kotihoidossa kuin asumisessa hoivapalvelun perustehtävänä on korostaa asiakkaan itsemääräämisoikeutta ja kuntoutumisen tukemista.

LAPE uudistaa lapsiperhepalvelut tulevaisuudessa

LAPE-kärkihankkeen lähtökohtana on kaikissa palveluissa vahvistaa lasten ja nuorten sekä heidän vanhempiensa osallistumista sekä kokemusasiantuntemuksen huomioimista. Ohjelman toimeenpanossa korostuu erityisesti ennaltaehkäisy ja kotiin annettavat palvelut.

Osa tätä kehittämistä on lastensuojelun systeeminen toimintamalli, jota jatketaan vuonna 2020 ja laajennetaan koskemaan koko lapsiperhepalvelua sekä poikkihallinnollisesti myös muita sosiaali- ja terveydenhuollon perus- ja erityistason palveluja.

Lasten, nuorten ja lapsiperheiden palveluita suunnitellaan perusturvan ja terveyden sekä kasvun ja oppimisen palvelualueiden poikkihallinnollisena yhteistyönä. LAPE-hengessä suunnitellaan perhekeskusmalli, joka tulee toimintaan käytännössä tavoitteellisesti syksyllä 2020.

Aikuissosiaalityön palveluja kehitetään yhdessä asiakkaan kanssa

Aikuissosiaalityössä pyritään vahvistamaan asiakkaan vastuuta ja aktiivisuutta oman elämän hallinnassa. Aikuissosiaalityössä tuetaan työkäisiä asiakkaita elämänhallintaan, työhön ja toimeentuloon sekä opiskeluun liittyvissä asioissa sekä vähennetään eriarvioisuutta.

Jälkihuollon yläikärajan nostaminen 21 vuodesta 25 vuoteen tukee nuoren aikuistumista ja ehkäisee syrjäytymistä.

Aikuissosiaalityö ja työllisyyspalvelut tekevät vuonna 2020 tiivistä yhteistyötä asiakkaiden ohjaamiseksi nykyistä paremmin palvelutarpeensa mukaisiin palveluihin.

2 KÄYTTÖSUUNNITELMAT PERUSTURVAN PALVELUALUE

2.1 Vanhus- ja vammaispalvelut

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Vanhus- ja vammaispalvelun avainprosessiin kuuluvat vanhusten palveluohjauksen, vanhusten hoivapalvelut ja vammaispalvelut ja kehitysvammahuollon palveluprosessit.

Ikäihmisten palveluissa Kuopion kaupunki toteuttaa lakia ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta. Ikäystävällinen Kuopio -ohjelma sisältää lain vaatiman suunnitelman toimenpiteistä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Iäkkäiden sosiaali- ja terveystalouksissa painottuu ensisijaisesti kotiin annettavat palvelut, jossa hoito ja huolenpito toteutetaan ensisijaisesti yksityiskodissa tai muussa kodinomaisessa paikassa. Laitoshoitona hoito toteutetaan vain silloin, kun se on lääketieteellisesti perusteltua.

Rintamaveteraanien kotona asumista tukevia palveluita järjestetään 1.11.2019 alkaen huomioiden lakimuutos (Laki rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain muuttamisesta 54/2019), joka tuo uusia edunsaajia Valtiokonttorin täyskorvattavien palveluiden piiriin. Aikaisemmin korvaus perustunut kaupungille annettuun määrärahaan ja sen riittävyteen.

Valtakunnallinen keskustelu vanhuspalveluiden tilasta ja palveluiden saatavuudesta on lisännyt palveluohjauksen palvelupyyntöjä merkittävästi ja korostaa erityisesti matalankynnyksen asiakas- ja palveluneuvonnan merkitystä. Erityisesti ostopalveluna tuotettujen palveluiden kustannuskehitys on kasvava.

Ikäihmisten palvelutarpeiden ennakoitaan kasvavan merkittävästi tulevina vuosina, vaikka yhä suurempi osa ikääntyvistä on aiempaa terveempiä ja toimintakykyisempiä. Kotihoidossa keskitytään strategian mukaisesti paljon palveluja tarvitsevien ihmisten tukemiseen ja hoivapalvelun olemassa olevia resursseja kohdennetaan kotihoidon raskaimpiin asiakkuuksiin. Kevyemmässä palvelutarpeessa olevat asiakkaat ohjataan omaehtoiseen tai kolmannen sektorin palvelujen piiriin.

Hoivapalvelujen haasteena on palveluiden kysynnän kasvusta johtuva henkilöstön kasvava tarve samanaikaisesti, kun henkilöstöä eläköityy ja uuden työvoiman saatavuus vaikeutuu. Työvoiman saatavuus on vaikeutunut koko kaupungin alueella, mutta haasteet korostuvat erityisesti liitoskunta-alueilla.

Vammaislainsäädäntö pitkän tähtäimen vammaispoliittisena tavoitteena on uudistumassa osana sosiaalihuoltolain kokonaisuudistusta. Vammaisille ja kehitysvammaisille henkilöille annettavat palvelut ovat pääosin lakiin perustuvia, joissa henkilön yksilölliset tarpeet on otettava huomioon.

Vammaispalvelulaki ja kehitysvammalaki on ollut tarkoitus yhdistää yhdeksi vammaisten henkilöiden erityispalveluja koskevaksi laiksi, joka koskisi kaikkia vammaisia henkilöitä yhdenvertaisesti. Hallitus antoi asiasta esityksen eduskunnalle 27.9.2018, mutta esitys raukesi eduskuntakauden päättyessä. Seuraava hallitus linjanee, miten vammaispalveluja uudistetaan.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Vanhusten palveluohjaus

Palveluohjauksesta saa matalankynnyksen asiakas- ja palveluneuvontaa, josta kuntalaiset saavat tietoa yhdistysten ja järjestöjen toiminnasta ja omaehtoisesti hankittavista palveluista. Laaja palvelutarpeen arviointi

sisältää ikääntyneen fyysisen, psyykkisen, kognitiivisen ja sosiaalisen toimintakyvyn sekä ympäristön esteettömyyden, asumisen turvallisuuden ja lähipalvelujen saatavuuden arvioinnit.

Vanhuspalveluiden järjestämistä ohjaa lautakunnan vahvistamat myöntämisperusteet. Järjestämistapana on oma palvelutuotanto, ostopalvelu ja palveluseteli.

Erityisryhmien kotiin annettavan tuen ja asumispalvelujen järjestämistä ohjaa lautakunnan vahvistama myöntämisperuste. Palveluiden järjestämistapana on oma palvelutuotanto ja ostopalvelu.

Vanhusten palveluohjauksen toiminnan painopisteet

Vanhusten palveluohjaus edellyttää vahvaa poikkihallinnollista toimintaa ja kiinteää yhteistoimintaa ympärivuorokautisen hoidon ja siihen kiinteästi liittyvän turvateknologisten ratkaisujen kanssa. Vanhusten palveluohjausyksikkö toimii moniammatillisena tiiminä, joka vahvistuu gerontologisella sosiaalityöntekijällä. Sosiaalityöntekijä toimii palveluohjauksen, hoivatuotannon ja sairaalapalvelujen alueella.

Tavoitteena on ottaa käyttöön RAI –mittari vanhusten ja mielenterveys- sekä päihdekuntoutujien toimintakykyä ja voimavaroja arvioitaessa ja vahvistaa näin tarveperusteista (hoitoisuus) palvelusuunnittelua. Mittarilla saadaan kansallisen tason vertailutietoa palveluiden kohdentumisesta ja laadusta.

Palveluohjauksen toimintaa kehitetään huomioiden matalankynnyksen ohjaus- ja neuvonta monipuolistamalla palvelukanavia (mm. kasvokkain palvelu ja etäyhteys) ja kehittämällä itsenäisen tiedon hankintaa www.kuopio.fi sivuilta sekä käyttöönottamalla sähköinen palveluhakemisto alueen toimijoista (Tarjoomo). Vahvistamalla matalankynnyksen ohjaus- ja neuvontapalvelua pystytään hallitusti kohdentamaan palveluohjauksen resursseja myös paljon palvelua tarvitsevien palveluiden koordinointiin ja rinnalla kulkemiseen. Matalan kynnyksen hyvinvointi ja terveys neuvontaa sekä palveluohjausta kehitetään monitoimijaisesti yhdessä Terve Kuopio – kioskin kanssa. Teknologisilla ratkaisuilla pyritään edistämään palveluiden tavoitettavuutta koko Kuopion alueella. Palveluohjauksen rooli palveluiden suunnittelussa ja akuuteissa ja äkillisissä palvelutarpeissa ja paljon palvelua tarvitsevien palveluiden koordinoinnissa vahvistuu. Tavoitteena on, että yhä useampi asumispalveluiden piiriin siirtyvä odottaa asumispalveluja riittäväillä ja oikea-aikaisilla palveluilla kotona.

Yli 93 prosenttia yli 75-vuotiaista kuopiolaisista asuu kotona ja tämän myötä palvelutarpeet kotona ovat kasvamassa ja monimuotoistumassa. Palveluohjauksessa pyritään tuottamaan palveluohjauksessa kartoitettujen tarpeiden pohjalta uusia tapoja järjestää ja tuottaa hyvinvointipalveluja julkistalouden kannalta kestävästi ja kokonaistaloudellisesti sekä rakentaa asiakas- ja tarvelähtöisiä palvelumuotoja. Yhteistyössä kotihoidon ja kuntoutuksen kanssa testataan teknologiaa asiakkaan toimintakyvyn kartoitukseen ja palveluohjauksen tueksi. Kotona asuville ikäihmisille järjestetään palvelut monituottajamallin mukaisesti ja palveluita kehitetään julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyössä.

Vanhusten palveluohjaus on mukana alueellisessa perhehoidon kehittämisessä. Omaishoidon palvelusetelit myönnetään määrärahojen mukaisena. Omaishoitajien hyvinvointi- ja terveystarkastukset järjestetään kohdennetusti. Omaishoitajien valmennus järjestetään ostopalveluna ja yhteistyössä oppilaitoksen kanssa. Omaishoidon tuen arvioinnit ja palvelupäätökset uusille hakijoille tehdään alueellisessa palveluohjaustiimissä ja omaishoidontuen tiimi tekee seurantakäynnit sekä palvelupäätökset lakisääteisten vapaapäivien järjestämisestä. Tiimin toimintaa kehitetään vastuutyöntekijä mallilla ja eri omaishoitoperheille kohdennettua oikea-aikaista tukea kehittämällä.

Palvelusetelin roolia palveluiden järjestämistapana vahvistetaan kotihoidossa tai asumispalveluissa. Tavoitteena on lyhytaikaisen asumispalvelun palvelusetelin käyttöönotto keväällä 2020. Varaudutaan yli 75 vuotta täyttäneiden kuntalaisten suhteellisen osuuden kasvuun tuetun kotona asumisen palvelusetelillä (säännöllinen kotihoito) ja lisäämällä palvelusetelmäärärahat 8 uudelle asumispalvelupaikalle.

Vanhusten palveluohjausyksikön asiakasohjaus ja palvelutarpeen arviointi toteutetaan lähipalvelualueilla ns. laajan palvelutarjotin- mallin mukaisesti. Palveluohjauksen toimintamallia kehitetään huomioiden valtakunnallinen Kaapo-malli. Palveluarviointia vahvistetaan ottamalla käyttöön teknologisia ratkaisuja toimintakyvyn arvioimisen tueksi sekä vahvistetaan palveluohjauksen roolia asiakkaan rinnalla kulkijana.

Erityisryhmien asumispalveluissa edelleen kehitetään palveluohjausta, ammattiryhmien välistä tehtävänjakoa ja vahvistetaan palveluiden piirissä olevien asiakkaiden palveluiden koordinoitua sekä toimijoiden välistä yhteistyötä työprosesseja kehittämällä. Tavoitteena on kotiin annettavan tuen ensisijaisuus osana palvelukokonaisuutta ja asumisen mahdollistaminen normaalissa asutuskannassa. Erityisasumispalveluiden omassa tuotannossa on Sandelsinkadun yksikkö sekä 9/2018 käyttöön otettu yksikkö Kasarmikadulla. Oman tuotannon erityisasumispalvelujen kriisipaikkojen kohdentumista ja sisältöä kehitetään.

Vanhusten hoivapalvelut

Kotihoidossa parannetaan edelleen monialaisen kuntouttavan työteen osaamista ja keinoja asiakkaan toimintakyvyn, arjessa selviytymisen, itsemääräämisen ja osallisuuden turvaamiseksi sekä palvelutarpeen ennakoinniseksi niin, että asiakas selviytyy arjessa omatoimisesti ja kykenee asumaan omassa kodissaan mahdollisimman pitkään. Säännöllisen kotihoidon peittävyys on kaupungin kotihoito ja yksityinen kotihoito mukaan lukien noin 14 %:a yli 75 -vuotiaista kuopiolaisista.

Tavoitteena on lähipalvelualuemallin mukaisesti ympärivuorokautisen kotihoidon ja siihen kiinteästi liittyvien teknologisten ratkaisujen ja ennakointien tukikeinojen turvin vähentää tarvetta siirtyä asumispalveluun tai laitoshoitoon. Kotihoito vastaa asiakkaan jatkohoidon järjestämisestä kotona ja pääasiallisena periaatteena on, että kotihoito ottaa vastaan poikkeuksetta sairaalasta kotiutuvia palveluohjauksen, kotiutustiimin, kotisairaalan ja ympärivuorokautisen kotihoidon tuella. Kotiutumista tuetaan tarvittaessa AATU-kuntoutuksella.

Vanhusten toimintakeskuspalvelut tukevat kotona asumista ja omaishoitajien jaksamista. Asiakkaan toimintakykyä ja voimavaroja tuetaan ohjauksen, kuntouttavan ja yhteisöllisen toiminnan avulla. Vanhusten toimintakeskuspalveluihin kaupungin järjestämänä kuuluvat mm. koko- ja osapäiväryhmätoiminta, liikunnan, harrastus- ja yhteisötoiminnan edistäminen, vertaisohjattujen ryhmien, vapaaehtoisten, verkosto- sekä järjestötoiminnan tukeminen.

Asumispalveluiden kehittämisessä painotetaan ikäystävällinen Kuopio -ohjelman ja palveluverkkoselvityksen tavoitteita sekä vahvistetaan asumispohjaista ajattelua. Vanhusten hoivapalveluiden asumispalveluissa painopiste tulevana vuosina on laitoshoidon korvaaminen kevyemmällä palveluasumisen muodoilla. Hoivan omassa asumispalvelussa järjestetään vuoro- ja kriisihoitoa, palveluasumista, ympärivuorokautista asumispalvelua sekä laitoshoidon tukea.

Kuopion kaupungin hoivapalvelut järjestää sosiaalihuoltolain 21 § mukaista asumispalvelua päihde- ja mielenterveyskuntoutujille tai muista syistä asumisessaan tukea tarvitseville henkilöille. Kotiin annettava asumispalvelu ovat ensisijainen suhteessa asumispalveluihin, jotka edellyttävät muuttamista ja sisältävät sekä asumisen että palvelut (palveluasuminen). Mielenterveys- ja päihdekuntoutujan asumisesta ja kuntoutumisesta tulee muodostua valmentavaa työtä korostava palvelukokonaisuus, joka tukee kuntoutuvan asiakkaan itsenäistä suoriutumista eri asumiseen liittyvissä elämäntoiminnoissa.

Vanhusten hoivapalveluiden toiminnan painopisteet

Lähipalvelualueet sijaitsevat tällä hetkellä palvelukeskusten ja toimintakeskusten ympärillä. Hoivan kehittäminen kohdistuu monialaisen ympärivuorokautisen kotihoitopalvelujen kehittämiseen sekä teknologia-avusteisten palvelujen integrointiin osaksi hoivan kokonaisuutta. Niin kotihoidossa kuin asumisessa hoivan perustehtävänä korostuu asiakkaan toimintakyvyn, arjessa selviytymisen, itsemääräämisoikeuden ja osallisuuden ohjaus ja tukeminen.

Vuonna 2020 toiminnan keskeisiä konkreettisia painopisteitä ovat ARVI -kuntouttavan arviointijakson – jatkokehittäminen ja toiminnan vakiinnuttaminen kotihoidon, palveluohjauksen, kuntoutuksen, sairaalapalveluiden ja lääkäreiden yhteistyönä. Vuonna 2020 ARVI –palveluprosessissa kehittämistoimia kohdennetaan erityisesti sairaalasta kotiutumisen vaiheeseen. Toinen kehittämisen painopiste on palliatiivisen ja saattohoidon kehittäminen ja sen vahvistaminen kotisairaaloiminnassa.

Arjen aktivoivan tuen –kuntoutuksen (AATU) avulla tuetaan edelleen erityisesti niitä kotihoidon asiakkaita, joilla sairauden tai muun syyn vuoksi kotona asuminen on tilapäisesti tai pysyvästi hankaloitunut. AATU:n avulla pyritään löytämään ja tukemaan asiakkaan jäljellä olevia voimavaroja ja toimintakykyä siten, että hän pärjäisi omassa arjessaan. Sekä ARVI että AATU ovat verkostomaista, moniammatillista yhteistyötä asiakkaan tarpeita ja toiveita kuunnellen.

Hoivan palvelukokonaisuutta kehitetään teknologia-avusteisen palvelujen laajentamisella ja uusien teknologiaavusteisten palvelujen käyttöönotolla. Siilinjärvi liittyy Kuopion kaupungin kotihoidon turvapalveluun: yhteistyön valmistelu, käyttöönotto ja jatkuvaan palveluun siirtyminen tapahtuu 2020

Laitosrakenteen purkuun, ja epätarkoituksenmukaisista kiinteistöistä luopumiseen varaudutaan osallistumalla kiinteistöhankkeiden suunnittelutyöhön.

Vanhuspalveluiden lääkäripoolin toiminta-ajatuksena on antaa viiveetön ja osaava lääketieteellinen hoito iäkkäille kotona asuville asiakkaille, joilla on usein yhtä aikaa monta kroonista pitkäaikaissairautta. Hyvä moniammatillinen iäkkään kokonaisuhoito ehkäisee siirtymistä raskaampiin palveluihin. Lääkäripalveluilla pyritään vanhusten toimintakyvyn laskun ennaltaehkäisyyn lisäksi ratkaisemaan vanhuksen akuuttitilanteita kotona silloin, kun vanhuksen siirtyminen päivystykseen tai sairaalaan ei ole tarkoituksenmukaista tai välttämätöntä. Kotisairaaloiminnan kehittäminen ja laajentaminen tukee kotona annettavaa akuuttihoitoa sairaalahoidon vaihtoehdona. Lisäksi palliatiivisen hoidon, ennakoivien hoitosuunnitelmien ja kotisaattohoidon kehittäminen hoivapalveluissa on yksi toiminnan painopisteistä. Kotihoidossa keskitytään strategian mukaisesti paljon palveluja tarvitsevien ihmisten tukemiseen niin, että hoivapalvelujen olemassa olevia resursseja kohdennetaan kotihoidon raskaimpiin asiakkuuksiin. Kevyemmissä palvelutarpeissa palvelukriteereiden mukaisesti asiakkaita ohjataan omaehtoisten tai kolmannen sektorin palvelujen piiriin.

Vanhusten toiminta- ja yhteisöpalveluissa kehitetään erityisesti maaseutualueiden toimintakeskuspalveluja tukemaan kotona asumista. Muutoin pyritään säilyttämään nykytaso.

Kuntoutuspalvelut täydentävät muuta terveydenhuollon toimintaa, mikä tekee toimintaympäristöstä verkostomaisen ja monitoimijaisen. Vaikka kuntoutus tapahtuisi terveydenhuollon toimintayksikössä, määrittää kuntoutujan arki ja oma toimintaympäristö lopulta ne keinot ja yhteistyötahot, joilla yksilöllinen lääkinnällinen kuntoutus suunnitellaan ja toteutetaan. Terapeutin työhön kuuluu kuntoutujan, läheisten ja muiden hoitoon osallistuvien ammattilaisten ohjaus ja neuvonta.

Kuntoutuksen yleinen painopiste on yhä enemmän siirtymässä kotiin ja arkiympäristöön suunniteltuun kuntoutumiseen ja sitä tukeviin apuvälineratkaisuihin. Kotikuntoutustoimintaa kehitetään sekä tehostetaan yhdessä sairaalalähenkilöstön, palveluohjauksen, hoivapalvelujen ja muiden toimijoiden kanssa. Toimintaterapiaresursseja lisätään, jotta etenkin asiakkaiden arjen toimintakykyä ja kotikuntoisuutta voidaan tukea aikaisempaa paremmin.

Väestön ikääntymiseen, kotona asumisen lisääntymiseen ja vammaispalveluiden laitoshoidon palvelurakennemuutokseen liittyen apuväline- ja apuvälineosaamistarpeet tulevat lisääntymään. Tämä korostuu erityisesti kotona pärjäämistä tukevien apuvälineiden kysynnän kasvuna sekä entistä tarkemmassa apuvälineiden saatavuuden oikea-aikaisuudessa.

Vanhusten hoivan asumispalveluissa ovat vuonna 2020 käytössä Harjulan sairaalan osastot 8,9,10, Puijonlaakson, Leväsen, Nilsjän, Riistaveden, Juankosken, Maaningan palvelukeskusten, Männistön ja Karttulan sekä saaristokaupungin Tervaniityn asumisyksiköt.

Vammaispalvelut ja kehitysvammahuolto

Vammaispalveluiden ja kehitysvammahuollon palveluprosessi järjestää ja päättää sosiaalihoitolain, vammaispalvelulain ja kehitysvammalain mukaisista palveluista ja tukitoimista (mm. henkilökohtainen apu, päivä- ja työtoiminta, palveluasuminen, liikkumista tukevat palvelut). Palvelutarpeen arviointi tehdään yhteistyössä asiakkaan, hänen omaistensa/läheistensä tai asiakkaan laillisen edustajan kanssa. Arviointiin voi tarvittaessa osallistua myös palveluntuottajan edustaja ja muu asiantuntija. Vammaispalvelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia koskevat päätökset on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä ja viimeistään kolmen kuukauden kuluessa hakemuksesta. Kehitysvammahuollon kokonaisuus sisältää kehitysvammaisille henkilöille erityishuoltoon kuuluvat palvelut (mm. erityisneuvolapalvelut, kehitysvammaisten päivätoiminta, kehitysvammaisten asumispalvelut ja kehitysvammaisten työtoiminta). Vammaisten ja kehitysvammaisten päivätoiminnalla ja työtoiminnalla edistetään asiakkaiden yhteiskunnallista osallistumista. Kehitysvammaisten ja vammaisten asumispalveluja tuotetaan pääosin ostopalveluna ja osin omana toimintana (Maljapuron palvelukoti, Puusepän asumisyksikkö).

Vammaispalvelut ja kehitysvammahuollon toiminnan painopistealueet

Vammaisten ja kehitysvammaisten palveluissa asiakkaille annettavat palvelut perustuvat pääosin lakiin, jossa korostuu henkilön yksilölliset tarpeet, jotka on otettava huomioon palveluita järjestettäessä. Asiakkaiden itsemääräämisoikeutta palveluiden järjestämisessä tuetaan. Kaupungin vammaispalveluissa ja kehitysvammahuollossa toteutetaan vuoden 2020 aikana laaja-alainen tuottavuusohjelma, jossa tarkennetaan lakisääteisten palvelujen järjestämisvastuuta. Myös palveluiden järjestämisen myöntämisperusteet arvioidaan ja vahvistetaan uudelleen (mm. kuljetuspalvelut, hoiva-apu, päivätoiminta, asuminen). Tavoitteena on mm. selvittää yli 60-vuotiaiden henkilöiden päivätoiminnan tarve ja lakisääteinen järjestämistapa. Myös mm. aikuisten ja lasten hoiva-avun järjestämiseen liittyvät järjestelyt arvioidaan uudelleen. Tavoitteena on käynnistää omana tuotantona toteutettava lasten asumisyksikön suunnittelu. Mikäli suunnitelluissa toiminnallisissa muutoksissa tulee viiveitä, on suuri riski sille, että vammaispalveluiden taloudessa tulee ennakoimattomia menoja. Lisäksi taloudellista riskiä nostaa mahdollisten uusien ja kalliiden asiakkaiden tulo palveluiden piiriin. Kaupungin järjestämisvastuulla olevissa palveluissa asiakkaille turvataan lakisääteiset, riittävät ja tarkoituksenmukaiset palvelut. Mahdollisuuksien mukaan otetaan käyttöön asiakkaiden toimintakyvyn arvioimiseksi valtakunnallisesti käytössä oleva RAIsoft –toimintakykymittari. Vuoden 2020 aikana aloitetaan valmistelu kehitysvammaisten ja vammaisten asumispalvelujen kilpailuttamiseksi. Lisäksi ostopalveluja muutetaan kustannusten hillitsemiseksi omaksi toiminnaksi mm. kehitysvammaisten päivätoiminnassa ja henkilökohtaisessa avussa. Lisäksi arvioidaan ja toteutetaan lähipalvelualueiden palvelutuottamisen tapoja yhteistyössä muiden kuntien kanssa. Vaalijalan kuntayhtymän tuottamien palvelujen toteuttamisen vaihtoehtoisia tapoja tarkastellaan.

Sosiaalihoitolain toimeenpano ja vammaispalvelulainsäädännön uudistaminen

Uuden sosiaalihoitolain tavoitteena on vahvistaa peruspalveluja ja vähentää sitä kautta korjaavien toimenpiteiden tarvetta. Uusi sosiaalihoitolaki on laajentanut palveluiden järjestämisvastuuta mm. liikkumista tukevista palveluista ja kotipalvelusta. Tavoitteena on madaltaa tuen hakemisen kynnyksiä järjestämällä sosiaali- ja peruspalvelujen yhteydessä. Asiakaskeskeisyys on yksi keskeisimmistä uuden lain mukaisista periaatteista. Palvelukokonaisuus tulisi järjestää asiakkaan tarpeista lähtevänä kokonaisuutena, jossa asiakas itse osallistuu alusta lähtien suunnitteluun. Lakien soveltamisessa kuitenkin alaltaan rajoitetulla erityissäännöksellä on etusija samana kysymystä käsittelevään yleissäännökseen nähden. Esimerkiksi kehitysvammaisten henkilöiden palvelujen saaminen turvataan pääsääntöisesti kehitysvammalain mukaisesti tehtävän erityishuolto-ohjelman kautta. Vaikeavammaisuus ei myöskään sellaisenaan ole peruste soveltaa sosiaalihoitolain mukaista erityistä tukea, sillä vaikeavammaisuus ei välttämättä aiheuta sitä, että henkilön olisi vaikea hakea ja saada palveluja, joka on uuden sosiaalihoitolain peruste.

Laki kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain muuttamisesta (381/2016) on tullut voimaan 10.6.2016. Tämä laki edellyttää, että asiakkaan itsemääräämistä on tuettava ja rajoitustoimenpiteiden käyttöä on vältettävä. Mikäli rajoitustoimenpiteisiin on turvauduttava, niin käytön on perustuttava moniammatillisen tiimin arviointiin, jossa on riittävä lääketieteellinen, psykologian ja sosiaalityön asiantuntisuus. Rajoitustoimenpiteiden käyttöä on myös seurattava monialaisesti.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstön kehittäminen ja työhyvinvointi

Palveluohjauksen roolin vahvistuminen asiakkaan palveluprosessissa ja oikea-aikaisuus lisäävät palveluohjauksen henkilöstötarvetta, mutta hillitsevät asiakkaan palveluiden käyttöä pitkällä aikavälillä. Henkilöstön osaamista vahvistetaan asiakkaan valinnanvapauden ja palveluohjauksen työmenetelmien osalta.

Vanhuspalveluissa tärkein painopiste on monialaisen kinestekniikan toimintamallin vahvistaminen. Vuonna 2019 alkanut kinestekniikavalmennus jatkuu vuonna 2020 monialaisesti yhdessä palveluohjaajien, hoitajien, fysioterapeuttien ja lääkäreiden yhteiskehittämisenä. Valmennus kytkeytyy kuntouttavan arviointijakson vakiinnuttamiseen ja osaamisen vahvistamiseen. Vuonna 2019 alkanut henkilöstön teknologia-avusteisten palvelujen käytön ja osaamisen valmennus yhteistyössä Savonia-AMK:n kanssa jatkuu myös vuonna 2020. Valmennuskokonaisuutta kehitetään ja toteutetaan työelämälähtöisesti.

Kuntoutuspalveluissa henkilöstön joustava tiimien välinen yhteistyö, osaamisen laajentaminen sekä työnkierto ovat osa kuntoutuspalveluiden normaalia toimintaa. Henkilöstöä tuetaan, opastetaan ja kannustetaan moniammatilliseen yhteistyöhön kuntoutujan tarpeen mukaisesti. Apuvälinearvioinnin osaamisen laajentamista jatketaan, samoin osaamista moniammatillisessa työotteessa sekä ikääntyneen ja neurologisen kuntoutujan kokonaisvaltaisessa kuntoutumisessa. Uusien teknologisten ratkaisujen käyttö edellyttää riittävää koulutusta, osaamisen vahvistamista ja kannustusta.

Muuttuva ja entistä vaativampi toimintaympäristö aiheuttaa mittavan koulutustarpeen henkilöstölle. Henkilöstön osaamista on kehitetty toiminta- ja koulutussuunnitelmien pohjalta uusien toimintamallien ja asiakastarpeiden mukaiseksi. Henkilöstöä kannustetaan joustavaan yhteistyöhön ja mahdollistetaan työkiertoa eri toimintoihin. Tällä tähdätään henkilöstön osaamisen laajentamiseen, oikeaan kohdentumiseen ja tehtävien kiinnostavuuden kasvuun.

Hoivapalveluissa, osana työhyvinvoinnin edistämistä, vahvistetaan työyhteisöjen itseohjautuvuutta vuonna 2020. Itseohjautuvien työyhteisöjen toimintamallin kehittäminen on jatkoa vuosina 2018-2019 kehitettyjen kotihoidon hoitorinkien sekä työnjaon ja resurssipoolin kehittämistyölle. Itseohjautuvan työyhteisön ja valmentavan johtajuuden toimintamallia pilotoidaan kotihoidossa ja pilotoinnissa saatujen kokemusten jälkeen toimintamallin käyttöönottoa laajennetaan muihin hoivan työyhteisöihin.

Hoivassa otetaan käyttöön henkilöstön sähköinen perehdytysohjelma ja perehdytysaineiston ylläpitosuunnitelma.

Etsitään ratkaisuja työvoiman saatavuuden vaikeutumisen haasteelle yhdessä hr-asiantuntijoiden, oppilaitosten sekä muiden yhteistyökumppaneiden yhteistyönä.

Vammaispalveluiden palveluohjauksessa tarvitaan ammattitaitoinen, riittävä henkilöstö, jotta lakisääteiset vi-
ranhaltijatehtävät pystytään hoitamaan. Erityisesti palvelutarpeen arviointi on kriittinen työvaihe. Henkilökunnan osaamista vahvistetaan sekä tuetaan henkilöstöä moniammatilliseen yhteistyöhön asiakkaan tilanteesta riippuen tarpeen mukaisten tahojen kanssa. Henkilöstö tarvitsee lisäkoulutusta palvelutarpeen arvioinnin ja palveluohjauksen työmenetelmien osalta. Mahdollisesti vuonna 2020 käyttöön otettava RAI-toimintakykymittari

vaatii kouluttautumisen. Henkilökohtaisen avun piiriin lisätään kolme uutta kaupungin avustajaa (avustaminen ja asumisen ohjaus). Vaikeavammaisten päivätoimintaan (Harjula) kohdennetaan kaksi ohjaajaa vuonna 2020.

Työkierto ja joustava henkilöstön käyttö ovat osa vammaispalveluiden tavanomaista toimintaa. Henkilöstöä kannustetaan oman osaamisen kehittämiseen ja uuden oppimiseen. Sähköinen perehdytysalusta Intro otetaan käyttöön v. 2020. Työvoiman saatavuus on haaste sosiaalityössä ja lähipalvelualueilla myös lähihoitajien rekrytoinnissa on haasteita.

Avainprosessi: Vanhus- ja vammaispalvelut

Tuote tai palvelu	Mittarin nimi	TOT 2018	TA 2019	TA 2020
Palveluohjaus	Omaishoidontuen asiakkaat yhteensä (vanhukset)	599	637	603
	yli 65 v	588	622	588
	alle 65 v	11	15	15
	Erityisryhmien asumispalveluiden asiakkaat	654	635	685
	Erityisryhmien asumispalvelut, tukiasuminen/ hoitopäivät, omat		10 950	9 855
	Erityisryhmien asumispalvelut, palveluasuminen/ hoitopäivät, omat		4 745	4 745
	Vanhusten perhehoito		8	8
Vanhusten hoivapalvelut	Kotihoiton asiakaskäynnit, omat ja ostetut	1 241 387	1 210 000	1 300 000
	Kotihoito / Asiakkaan luona tapahtuva työ tunteina, omat ja ostetut	407 519	421 000	434 900
	Kotihoito / Asiakkaiden lukumäärä, omat ja ostetut	4 203	4 000	4 250
	Kotihoito / Asiakkaiden keskimääräinen toimintakyky, omat	2,2	3,0	3,0
	Kotihoito / Vanhusasiakkaiden määrä (+75 vuotiaat), omat	2 722	2 800	2 850
	Kotisairaalan hoitopäivät	8 408	7 500	9 300
	Kotisairaalan asiakkaiden lukumäärä	1 000	900	700
	Kotisairaalajakson pituus, keskiarvo (vrk)	8	8	13
	Palvelu-/ryhmäkotiasumisen hoitopäivät, omat	37 873	47 085	33 215
	Palvelu-/ryhmäkotiasumisen hoitopäivät, ostetut	11 532	16 000	14 600
	Palvelu- /ryhmäkotiasuminen / Asiakkaiden keskimääräinen toimintakyky, omat	4,0	3,0	3,5
	Palvelu-/ryhmäkotiasumisen asumispaikat, omat	129	129	91
	Tehostetun asumispalvelun hoitopäivät, omat	73 307	94 900	103 660
	Tehostetun asumispalvelun hoitopäivät, ostetut	146 550	188 500	180 000
	Tehostettu asumispalvelu / Asiakkaiden keskimääräinen toimintakyky, omat	3,5	3,0	4,0
	Tehostetun asumispalvelun asumispaikat, omat	244	260	284
	Tehostetun asumispalvelun asiakkaat, ostetut	571	530	660
	Palveluasumisen/ ryhmäkotiasumisen asiakkaat, ostetut	46	58	45
	Palvelukeskuksen hoitopäivät, omat	76 231	71 175	69 715
	Palvelukeskus / Asiakkaiden keskimääräinen toimintakyky, omat	3,7	4,0	4,0
	Palvelukeskuksen asumispaikat, omat	195	195	191
	joista vuorohoidon asumispaikat	42	42	42
	Maksuvastuu uuden kotikunnan järjestämästä palvelusta, asiakkaat		25	38
	Vammaispalvelut ja kehitysvammahuolto	Vammaispalvelun asiakkaat	3 350	3 550
joista kehitysvammaisia		918	920	920
Asumispalvelut/ Kehitysvammaiset asiakkaat		355	350	348
ostopalvelu				270
oma tuotanto				78
Asumispalvelut/ Muut vammaiset		46	45	45
Omaishoidontuen asiakkaat yhteensä (vammat)		243	250	275
alle 65 v.		115	120	132
kehitysvammaiset	128	130	143	

Henkilöstömittarit		TOT 2018	TA 2019	TA 2020
Palveluohjaus	Kokonaistyöaika	30,0	35,5	38,0
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	6,2	4,9	5,5
	Tapaturmapoissaolot kal.pv/htv	0	0	0
Vanhusten hoivapalvelut	Kokonaistyöaika	1 118,1	1 091,5	1 119,0
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	25,5	22,4	22,7
	Tapaturmapoissaolot kal.pv/htv	1,2	0	0
Vammaispalvelut ja kehitysvammahuolto	Kokonaistyöaika	94,7	77,5	80,5
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	22,1	15,2	20,0
	Tapaturmapoissaolot kal.pv/htv	0	0	0
Vanhus- ja vammaispalvelut	Kokonaistyöaika (htv)	1 242,8	1 204,5	1 237,5
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	24,7	22,2	21,9
	Tapaturmapoissaolot kal.pv/htv	1,1	0	0

Htv-luvut on raportoitu Visman htp-keruun mukaisesti.

2.2 Lapsiperhepalvelut

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Lapsi- ja perhepalveluiden uudistamisessa on käynnissä historiallisen suuri ohjelmatyö (LAPE) sosiaali- ja terveysministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön yhteistyönä. Lapsi- ja perhepalvelut uudistetaan siten, että ne vastaavat nykyistä paremmin lasten, nuorten ja perheiden tarpeita. Palveluiden kehittäminen edellyttää peruspalveluiden kuten mm. koulun, varhaiskasvatuksen, neuvolan ja perheyön tiivistä yhteen sovittamista ns. perhekeskustoimintamallin avulla. Ensisijaista uudistuksessa on lapsen etu ja oikeudet sekä vanhemmuuden tuki. Perheet saavat tarvitsemansa avun ja tuen oikeaan aikaan. Kuopiossa ohjelman toimeenpanossa on painopisteenä ennaltaehkäisevien ja kotiin annettavien palvelujen vahvistaminen.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

THL:n suosittama ja vuonna 2018 Kuopiossa pilotoitavana ollut lastensuojelun systeeminen toimintamalli vakiinnutetaan vuoden 2020 aikana lastensuojelun avohuollon palvelutuotantoon. Samaan aikaan systeemi- mallin mukaista ajattelua laajennetaan kauttaaltaan lapsiperhepalveluihin (mm. sijaishuolto) sekä poikkihallinnollisesti muihin sosiaali- ja terveydenhuollon perus- ja erityistason palveluihin. Lastensuojelun avohuollossa on testattu vuoden 2019 aikana palveluiden kustannusennustemallia. Kustannusennustemalli päivitetään sekä vakiinnutetaan uudistetun tuotteistusrakenteen mukaiseksi vuoden 2020 aikana. Kustannusennustemalli on tarkoitettu tukemaan sosiaalityöntekijöiden ja esimiesten mahdollisuutta arvioida palvelujen kustannusvaikuttavuutta. Lastensuojelun uudet valtakunnalliset laatusuosituksia on tulleet kuntien käyttöön. Päivitetty laatusuositus korostaa entistä vahvemmin ihmissuhdeperustaista, lapsilähtöistä ja lapsen oikeuksista huolehtivaa työskentelyä. Suojelutehtävä toteutuu parhaiten, kun lapset, nuoret ja heidän läheisensä sekä työntekijät luottavat toisiinsa ja toimivat yhteistyössä. Yhteistyötä lapsen asioissa työskentelevien tahojen välillä korostetaan sekä yhteistä arviointia asiakkuuden alusta lähtien. Myös sijaishuoltoon ja valvontaan on laadittu laatusuosituksia. Henkilöstön kuormittuneisuuteen helpotukseksi on mainittu mm. systeeminen moniammatillinen tiimityöskentely. Laatusuosituksen lähtökohtana on, että yhtä lastensuojelun sosiaalityöntekijää kohden olisi enintään 25 asiakasta (hallitusohjelma: vuonna 2022 yhdellä lastensuojelun ammattilaisella voi lain mukaan olla max 35 lasta asiakkaanaan ja 2024 max 30 lasta).

Sosiaalipäivystys on myös valtakunnallisesti suuressa murroksessa. 1.1.2018 voimaan astunut päivystysuudistus edellyttää sosiaalipäivystyksen järjestämistä terveydenhuoltolain 50 §:n 3 momentissa tarkoitetun laajan ympärivuorokautisen päivystysyksikön (KYS) yhteydessä ja 4 momentissa tarkoitetun perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteispäivystyksen yhteydessä. Sosiaalipäivystyksen järjestämisestä vastaavat yhteistyössä sairaanhoitopiirin kanssa ne kunnat, joiden alueella tässä momentissa tarkoitetut terveydenhuollon yksiköt. Sosiaalipäivystyspalveluita on oltava saatavilla kaikkina vuorokauden aikoina ja sosiaalipäivystyksessä tulee olla asukkaille suora puhelinyhteys ympärivuorokautisesti. Vallitseva käytäntö, jossa sosiaalipäivystys tuotetaan virka-aikaisena ja virka-ajan ulkopuolisena palveluna eri rakenteissa ei tue toiminnan riittävää laadullista ja sisällöllistä kehittymistä, joten toiminta-alueiden laajentumisen myötä sosiaalipäivystyksissä tullaan jatkossa tarvitsemaan erityisosaamista, vahvaa henkilöstöresursointia ja toiminnan organisoinnin suunnittelua. Välttämättömän huolenpidon turvaamiseksi sosiaalipäivystyksessä on oltava paikalla ympäri vuorokauden aina päätösvaltainen sosiaalityöntekijä. Valtakunnallisesti toimijoiden määrä on supistumassa yhteistyöalueiden laajetessa. Lisäksi valtakunnallinen ERICA –häätäkeskusjärjestelmä on otettu käyttöön v. 2019, jonka johdosta tehtävien määrä on kasvanut (moniviranomaisyhteistyö). Jatkossa myös psykososiaalinen tuen järjestäminen tulee sosiaalipäivystyksen tehtäväksi, joten sosiaalipäivystyksillä oltava valmius vastata näihin tehtäviin. Sosiaalipäivystykset nimetään jatkossa sosiaali- ja kriisipäivystyksiksi. Sosiaali- ja terveystoimen varautuminen ennalta arvaamattomiin poikkeustilanteisiin tulee jatkossa yhä enemmän sosiaalipäivystysten tehtäväksi. Kuopion kaupunki siirtyy tuottamaan em. velvoitteiden johdosta maakunnan kunnille sosiaalipäivystyksen maakunnallisesti. Maakunnan kunnat vastaavat asukaspuhjan mukaisesti rahoituksesta. Jatkossa arvioidaan mahdollista osittain käytön perusteella muodostettavaa laskutusperustetta.

Myös lastensuojelun laitoshoidon jatkaa uudistumistaan. Omien laitosten käyttöastetta seurataan ja tavoitteeksi asetetaan vähintään 90% käyttöaste yksiköittäin. Laitosyksiköiden toimintaa ja tuottavuutta arvioidaan edelleen vuonna 2020. Toiminnallisena muutoksena Mäntyrinteen laitosperhekuntoutuksesta ja avoperhekuntoutuksesta luovutaan ja yksikön toiminta kohdennetaan perhekrisisyksikkötyöskentelyyn. Lastensuojelun laitoshoidon ja perhetyöhön sovelletaan tuottavuustarkastelua oman tuotannon tehokkuuden parantamiseksi ja ostopalvelujen hallitsemiseksi. Lastensuojelun sijoituksissa painopiste on kattavissa kotiin annettavissa palveluissa (varhaisen tuen palvelut ja erityisen tuen palvelut) sekä sijaishuollossa perhehoidossa. Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten seurantaan ja arviointiin kehitetään talouden ja tuottavuuden seurantamalli. Lapsiperheiden kotipalvelussa lisätään palvelusetelin määrärahaa 50 000€. Lapsiperheiden kotipalvelussa kokeillaan matalan kynnyksen palvelun vahvistamiseksi maksutonta kotipalvelua ajalla 1.1.-30.6.2020. Perhetyössä siirrytään käyttämään THL:n suosituksia ja mallia perhetyön porrasteisuudesta ja perhetyön uusista nimikkeistä: Varhaisen tuen palvelut, joita ovat lapsiperheiden kotipalvelu ja varhaisen tuen perhetyö sekä Erityisen tuen palvelut, joita ovat perhetyön yksilötyöskentely, erityisen tuen perhetyö ja tehostettu perhetyö (vaativan tason ja erityisen vaativan tason tuki).

Perhetyössä otetaan käyttöön ns. palvelupaketit. Palvelupaketeilla tarkoitetaan perhetyön ja kotipalvelun vaiheistamista aloitus-, työskentely- ja palvelun lopetusvaiheeseen. Kullekin vaiheelle arvioidaan sisäisen kustannuslaskennan avulla vuoden 2020 henkilöstökuluja kuvaava kuluerä. Tuottavuuden seuranta toteutetaan kuukausittain, jota arvioidaan palveluittain mm. parityöskentelykertoimen ja välittömän asiakastyön avulla sekä laskemalla asiakastyön keskimääräinen tuntimäärä perheittäin. Lisäksi resurssien käytön ja ostopalveluiden kustannusten hallitsemiseksi siirrytään yksikössä sisäiseen tilaaja-tuottajamalliin ja avohuollon ostopalvelut keskitetään yhteen kokonaisuuteen. Tavoitteena on myös selvittää kotiin tehtävän päihdetyön tuottamista omana palveluna ensi vuoden aikana. Yhteistyötä asiassa tehdään Kuopion Seudun Päihdepalvelusäätiön kanssa.

Lastensuojelulain muutoksen (Laki lastensuojelulain muuttamisesta 542/2019) myötä jälkihuoltovelvoitteen ikäraja nousee 1.1.2020 alkaen 21 vuodesta 25 vuoteen. Tämä tulee nostamaan jälkihuollon asiakasmääriä kuntaliiton arvion mukaan noin kolmasosalla nykyisestä (83 uutta asiakasta vuoden 2020 aikana). STM:n asettama työryhmä on esittänyt uutta erillislakia, joka ohjaisi jatkossa jälkihuollon työskentelyä. Erillislaila jälkihuoltoa uudistettaisiin tavoitteelliseksi ja räätälöidyksi nuorten aikuistumisen ja itsenäistymisen tueksi. Erillislain mahdollisen etenemisen aikataulusta ei ole tällä hetkellä tarkempaa tietoa. Jälkihuoltovelvoitteen laajeneminen vaatii lisäresurssointia sijais- ja jälkihuoltoon sekä henkilöstön, että muiden kustannusten osalta. Lastensuojelun kustannusten hillitsemiseen liittyy paljon toimenpiteitä, mutta taloudellisena riskinä on, että uusien velvoitteiden sekä lasten ja nuorten lisääntyneiden palvelutarpeiden johdosta määrärahat eivät ole riittävät. On täysin ennakoimatonta, miten mm. jälkihuoltovelvoite alkaa näkymään asiakastyössä tai nuorten päihteiden käyttöä saadaan ensisijaisesti peruspalveluiden turvin hallintaan.

LAPE-ohjelman mukainen poikkihallinnollisen yhteistyön kehittäminen asetetaan perusturvan palvelualueella tavoitteeksi. Toimintakulttuuri uudistuu ohjelman mukaisesti hallinto- ja ammattikuntakeskeisyydestä lapsi- ja perhelähtöisyyteen, ja palvelut tuodaan perheen lähelle ja perheet kohdataan paremmin. Ammatillaiset toimivat yhdessä ja vahvistavat vanhemmuuden tukea ja kasvua tukevia ihmissuhteita. Kuopion kaupungin yhteisessä johtoryhmässä on 14.8.2019 sovittu, että Kuopiossa lähdetään suunnitelmallisesti ja systemaattisesti suunnittelemaan perhekeskusverkoston rakentamista, laaditaan toimintasuunnitelma, sovitaan lapsibudjetoinnin alustavasta käyttöönotosta (perustana yhteisten palvelukokonaisuuksien rakentamiselle), tehostetaan lasten ja nuorten arjen ympäristöjä ja tietoon perustuvaa johtamista. Nivotaan kaikkien palvelualueiden kehittämistyö yhteen niin, että se integroituu yhteisiin tavoitteisiin. Lapsiperhepalveluiden osalta valmistaudutaan kehittämään kiire- ja aloitustiimin työskentelymallia osana muuta lapsiperheiden palveluohjausta sekä valmistaudutaan suunnittelemaan kotipalvelun, ennaltaehkäisevän perhetyön sekä perhesosiaalitoimen toteuttamista osana perhekeskustoimintamallia.

Henkilöstön kehittäminen ja työhyvinvointi

Tavoitteena on saada henkisesti raskasta työtä tekevät sosiaalityöntekijät viihtymään työssään, jotta työntekijöiden vaihtuvuutta saataisiin maltilliseksi. Työntekijöiden vaihtuminen vaikeuttaa asiakkaiden asioiden hoitoa ja kuormittaa esimiehiä. Työviihtyvyyden lisäksi myös palkkaustason tarkistaminen maakunnan kuntien keski-vertotason tasolle auttaisi työntekijöitä pysymään nykyistä pitempään työpisteissään.

Systeemisen mallin vakiinnuttamiseksi jatketaan kehittämistyötä neljän määräaikaisten sosiaalityöntekijän resurssin avulla. Lapsiperhepalveluiden perhetyössä ja kotipalvelussa työntekijöiden määrä on noussut 55 henkilöön, joten esimiestyön järjestäminen tarkastellaan ja tavoitteena on sisäisin esimiesjärjestelyjen turvin saada toiminta sekä henkilöstön että esimiehen kannalta inhimilliseksi.

Koulutussuunnitelmassa tullaan varautumaan ajankohtaisten uudistusten vaatimiin koulutuksiin ja ne pyritään järjestämään mahdollisuuksien mukaan Kuopiossa, jolloin niihin voisi osallistua mahdollisimman monta työntekijää. Perhetyössä koulutusta suunnataan perhevalmennuskoulutukseen ja sosiaalipäivystyksessä kriisityön koulutukseen koko henkilökunnalle. Tuottavuuden tehostamiseksi siirretään 6 henkilöä laitospäivystyksestä perhetyön yksikköön 1.4.2020 alkaen. Myös lapsiperhepalveluiden toimistotyötä järjestellään uudestaan tehokkuuden parantamiseksi ja resurssien käytön riittämiseksi.

Perustetaan jälkihuollon tiimi, jonka tarvitsema henkilöresurssimäärä tarkennetaan alkuvuoden aikana tunnistamalla jälkihuoltoasiakkaiden tarvitsema asiakastyöaika ja varmistamalla, onko asiakkaan palvelutarve muutunut tai onko palveluja tarvetta uudistaa. Vastaanotto- ja arviointiyksikössä yksikön osaamista vahvistetaan rekrytoimalla psykiatrisen sairaanhoitaja.

Sijaishuollon resurssit ja toimintamallit arvioidaan kevään 2020 aikana. Samalla arvioidaan yksikön soveltuvuus systeemisen mallin käyttöön. Sijais- ja jälkihuollon operatiivinen työnjohto tarvitsee tuekseen palvelutuotannon johtamista varten yksilöidynnä tuotteistusrakenteen, tiedon sosiaalityöntekijöittäin asiakaskontaktien määristä sekä tiedon asiakaskontaktien välittömästä asiakastyöajasta, toimintaa ja taloutta yhdistävät tunnusluvut, jotka kuvaavat tuottavuuden kehitystä yksikkö-/tiimitasolla. Koko työyksikön työn tuottavuuden ja kuormittavuuden arviointi jatkumona mahdollistuu, kun käytössä on jatkuvan seurannan malli em. asioista. Sijaishuolto on tällä hetkellä ainoa sosiaalityön yksikkö, jossa ei ole toimivaa tiimivastaavamallia, joten malli otetaan käyttöön vuonna 2020. Sijaishuollon arviointia tukevat v. 2020 esimiesten ja johdon lisäksi lapsiperhepalvelujen kehittämisasiantuntija ja controller.

Avainprosessi: **Lapsiperhepalvelut**

Tuote tai palvelu	Mittarin nimi	TOT 2018	TA 2019	TA 2020
Avo- ja jälkihuolto	Lastensuojelun ilmoitusten määrä	3 459	3 300	3 300
	Asiakkaiden määrä	1 084	1 300	1 100
	Avohuollon asiakkaita omissa laitoksissa	14	53	55
	Päättynneiden asiakkuuksien määrä	528	600	600
	Huostassa olevien määrä	274	272	286
Sijaishuolto	Huostassa olevat perhehoitoon sijoitetut	162	170	170
	Huostassa olevat omiin laitoksiin sijoitetut	5	15	19
	Huostassa olevat ostopalveluun sijoitetut	105	89	111
Perheoikeudelliset palvelut	Asiakkaat	2 407	2 100	2 400
Sosiaalihuoltolain mukaiset perhepalvelut	Palvelutarpeen arviointipyyntö	948	750	1 200
	Sosiaalihuoltolain mukaiset asiakkaat	1 951	2 000	2 200
Henkilöstömittarit		TOT 2018	TA 2019	TA 2020
Sosiaalipäivystyspalvelut	Kokonaistyöaika	14,4	6,0	9,5
Avo- ja jälkihuolto	Kokonaistyöaika	152,3	162,7	64,5
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	14,9	12,5	13,6
	Tapaturmapoissaolot kal.pv/htv	0,2	0	0
Sijaishuolto	Kokonaistyöaika	19,7	15,0	16,0
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	5,7	2,7	5,1
	Tapaturmapoissaolot kal.pv/htv	0,0	0,0	0,0
Riita- ja rikosasiain sovittelu	Kokonaistyöaika	4,0	4,0	4,0
Perheoikeudelliset palvelut	Kokonaistyöaika	5,2	5,0	5,0
Lapsiperhepalv.tukipalvelut	Kokonaistyöaika	3,0	3,0	3,7
Lapsiperhepalvelut	Kokonaistyöaika (htv)	198,5	196,7	203,7
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	14,1	12,3	12,5
	Tapaturmapoissaolot kal.pv/htv	0,3	0,0	0,0

Alle kymmenen henkilötyövuoden yksiköistä ei raportoida sairauspoissaoloja.

Htv-luvut raportoitu Visman htp-keruun mukaisesti.

2.3 Aikuissosiaalityön palvelut

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Aikuissosiaalityössä sosiaalihuoltolaki määrittelee ydintehtävät sosiaalityölle ja sosiaaliohjaukselle, jota tehdään työikäisen väestön kanssa. Aikuissosiaalityön avainprosessin tarkoituksena on edistää ja ylläpitää hyvinvointia ja sosiaalista turvallisuutta, vähentää eriarvoisuutta ja edistää osallisuutta sekä turvata yhdenvertaisin perustein tarpeenmukaiset, riittävät ja laadukkaat sosiaalipalvelut sekä muut hyvinvointia edistävät toimenpiteet. Lisäksi tehtävänä on turvata asiakaslähtöinen yhteistyö eri toimijoiden kesken. Aikuissosiaalityö on muutosta tukevaa asiantuntijatyötä, jossa rakennetaan yhdessä asiakkaan kanssa asiakkaiden tarpeita vastaava tuen ja palveluiden kokonaisuus ja seurataan sen toteutumista ja vaikuttavuutta.

Aikuissosiaalityön avainprosessi tuottaa seuraavat palvelut: asiakasohjaus- ja taloudellinen tukeminen, suunnitelmallinen sosiaalityö, sosiaalinen kuntoutus, työkyky- ja eläkeselvitys, sosiaalinen luototus sekä pakolais-työ.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Aikuissosiaalityössä painopisteenä ovat heikoimmassa asemassa ja syrjäytymisvaarassa olevien asiakkaiden toimintakyvyn ja elämänhallinnan ylläpitäminen ja vahvistaminen sekä osallisuuden edistäminen. Aikuissosiaalityössä korostuu matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontatyö, muutokseen tähtäävä tai huolenpidollinen suunnitelmallinen yksilötyö, osallisuuden edistäminen, työelämäosallisuuden edistäminen, jalkautuva työ sekä verkostotyö.

Aikuissosiaalityön asiakasohjaus- ja taloudellinen tukeminen –yksikkö vastaa kaikkien uusien työikäisten asiakkaiden matalan kynnyksen ohjauksesta ja neuvonnasta, taloudellisesta tukemisesta (täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki, sosiaalinen luototus, välitystili) sekä palvelutarpeen arvioiden tekemisestä ja niiden mukaisesta jatko-ohjaustyöstä ensisijaisten ja tarpeenmukaisten palveluiden piiriin. Aikuissosiaalityössä valmistaudutaan osallistumaan Tulevaisuuden sote-keskus –hankkeeseen, jossa tavoitteena on sosiaalipalvelujen integroiminen SOTE-keskukseen (mm. varhaisen tuen sosiaalipalvelut, sosiaalihuollon ohjaus ja neuvonta, palvelutarpeen arviointi, toimeentulotuen ja taloudellisen tuen palvelut, nopea päätöksenteko ja viranomaistyö.

Lakisääteisen sosiaalisen kuntoutuksen palveluiden tarve on kasvanut koko ajan. Sosiaalisen kuntoutuksen palveluprosessi edellyttää aiempaa enemmän asiakassuunnitelmien tekemistä, päätöksen tekoa sekä yhteistyötä eri toimijoiden ja palveluntuottajien kanssa. Sosiaalisen kuntoutuksen palveluita toteutetaan sosiaalista toimintakykyä ja arjen sujumista tukevin yksilöpalveluin sekä elämänhallintaa tukevin ryhmäpalveluin. Sosiaalisen kuntoutuksen asiakaspalveluostot toteutetaan pääasiassa vakiintuneeksi tuotantotavaksi käyttöön otetulla palvelusetelimenettelyllä. Vuoden 2020 painopisteeksi on asetettu tiivis ja tehokas yhteistyö työllisyyspalveluiden kanssa siten, asiakkaat ohjautuisivat nykyistä paremmin palvelutarpeensa mukaisiin palveluihin mm. kuntouttavaan työtoimintaan ja työllisyyttä tukevat palvelut olisivat ensisijaisia sosiaalisen kuntoutuksen palveluihin nähden.

Työkyky- ja eläkeselvitysprosessi vakiinnutetaan työmuodoksi aikuissosiaalityöhön. Tehostetun työskentelyn tavoitteena on ohjata enemmän pitkään työttömyysetuudella olleita henkilöitä ensisijaisten työkyvyttömyysetuuksien piiriin ja sitä kautta vähentää työmarkkinatuen kuntaosuuksia. Työkyky- ja eläkeselvittelyn tuoksellinen työ on suoraan riippuvainen oikeanlaisista asiakasohjauksista, joka edellyttää mahdollisen työkyvyttömyyden tunnistamista. Työkyky- ja eläkeselvitykseen on kilpailutettu laajasti erikoislääkärien ja muiden asiantuntijoiden ostopalveluita.

Pakolaistyössä jatketaan kiintiöpakolaisten vastaanottoa siten, että kaupunki varautuu ottamaan 27 (määrään sisältyy 5-10 hätätapausta) pakolaista Pohjois-Savon ELY-keskuksen osoittamana. Yksikössä jatketaan aktiivista kotouttamista edistävää työtä kiinteässä yhteistyössä järjestökentän, asumispalveluiden ja kaupungin muiden palveluiden kanssa.

Aikuissosiaalityö on mukana Kuopion kaupungin, ELY-keskuksen ja TE-palveluiden uudessa ASKEL -hankkeessa, jonka tavoitteena on tiivistää alueen eri toimijoiden välistä yhteistyötä sekä selkeyttää asiakkaille tarjottavia palveluja, palvelukokonaisuuksia ja palveluketjuja. Kohderyhmän työnhakijoilla on tarve palvelujen yhteensovittamiseen, koska työnhakijan työllistymisen esteet eivät johdu yksinomaan avointen työpaikkojen tai työnhakijan osaamisen puutteista, vaan työnhakijalla on lisäksi sellaisia työ- ja toimintakyvyn rajoitteita tai elämänhallintaan liittyviä ongelmia, jotka eivät ratkea pelkällä eri tahojen välisellä konsultaatiolla, vaan edellyttävät tiivistä yhteistyötä kasvu-, sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalvelujen toimijoiden välillä.

Lastensuojelulain muutoksen (Laki lastensuojelulain muuttamisesta 542/2019) myötä jälkihuoltovelvoitteen ikäraja nousee 1.1.2020 alkaen 21 vuodesta 25 vuoteen. Tämä tulee nostamaan jälkihuollon asiakasmääriä kuntaliiton arvion mukaan noin kolmasosalla nykyisestä (83 uutta asiakasta vuoden 2020 aikana). STM:n asettama työryhmä on esittänyt uutta erillislakia, joka ohjaisi jatkossa jälkihuollon työskentelyä. Erillislailla jälkihuoltoa uudistettaisiin tavoitteelliseksi ja räätälöidyksi nuorten aikuistumisen ja itsenäistymisen tueksi.

Erillislain mahdollisen etenemisen aikataulusta ei ole tällä hetkellä tarkempaa tietoa. Valtio ei myöskään ole vielä antanut valtakunnallisesti yhdenmukaista toimeenpano-ohjetta lakimuutoksen osalta. Jälkihuoltovelvoitteen laajeneminen vaatii lisäresurssointia sijais- ja jälkihuoltoon sekä henkilöstön, että muiden kustannusten osalta. Jälkihuollon asiakastyöhön on kaupungin taloustilanteen johdosta kohdennettu minimiresurssi eli vain yhden henkilötyövuoden lisäys, joten resurssointia seurataan vuoden aikana.

Kuopion kaupunki on ollut mukana pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelmissä (Paavo I ja Paavo II) 2008-2015 ja Asunnottomuuden ennaltaehkäisyn toimenpideohjelmassa (AUNE) 2016-2019 sekä osallistunut ESR-rahoitteiseen Asunnottomuuden ennaltaehkäisyn kuntastrategiat –varhainen välittäminen, osallisuus ja asumisen tuki –hankkeeseen (2016-2019). Tavoitteena on, että kaupunki osallistuu hallitusohjelman mukaiseen yhteistyöohjelmaan asunnottomuuden puolittamiseksi 2020-2023. Yhteistyöohjelmassa pyritään vahvistamaan asunnottomuustyötä ja siihen liittyvää osaamista kuntien peruspalveluissa sekä parannetaan asuminen neuvonnan saatavuutta, että vakiinnutetaan toimijoiden yhteistyötä erityisesti kunta- ja aluetasolla. Ohjelmassa kehitetään matalankynnyksen ja liikkuvia sotepalveluja. Asunnottomuuden ehkäiseminen pyritään huomioon ottamaan myös kaupunkiympäristön palvelualueen MAL-sopimuksissa, johon Kuopio pyrkii yhteistyössä Siilinjärven, Tuusniemen, Lapinlahden, Suonenjoen ja Leppävirran kanssa.

Henkilöstön kehittäminen ja työhyvinvointi

Tavoitteena on saada henkisesti raskasta työtä tekevät sosiaalityöntekijät viihtymään työssään, jotta työntekijöiden vaihtuvuutta saataisiin maltilliseksi. Työntekijöiden vaihtuminen vaikeuttaa asiakkaiden asioiden hoitoa ja kuormittaa esimiehiä. Työviihtyvyyden lisäksi myös palkkaustason tarkistaminen maakunnan kuntien keski-vertotasolle auttaisi työntekijöitä pysymään nykyistä pitempään työpisteissään. Aikuissosiaalityön uudet tilaratkaisut 1.1.2020 parantavat huomattavasti työhyvinvointia ja ennakoidaan sairauspoissaolojen vähenevän. Kaupungin taloudellisen tilanteen johdosta henkilöstöresurssointia ei ole kyetty saattamaan suosituksen mukaiselle tasolle, joka on työikäisten palveluissa korkeintaan 35–50 asiakasta / sosiaalityöntekijä tai -ohjaaja. Aikuissosiaalityössä asiakasmäärä on 65 asiakasta/työntekijä. Henkilöstön tilannetta arvioidaan vuoden aikana ja tavoitteena on analysoida tarkemmin tietoa sosiaalityöntekijöittäin asiakaskontaktien määristä.

Avainprosessi: **Aikuissosiaalityön palvelut**

Tuote tai palvelu	Mittarin nimi	TOT 2018	TA 2019	TA 2020
Sosiaalityön palvelut	Aikuisten sosiaalityön asiakasmäärä (aktiiviasiakkuus)	1 216	1 100	1 150
	Nuorten sosiaalityön asiakasmäärä (aktiiviasiakkuus)	829	850	900
Taloudellinen tukeminen	Toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien määrä	3 692	2 500	2 600
Maahanmuuttajapalvelut	Asiakasmäärä	172	190	150
Sosiaalinen kuntoutus	Asiakasmäärä	357	350	400
Henkilöstömittarit		TOT 2018	TA 2019	TA 2020
Sosiaalityönpalvelut	Kokonaistyöaika	30,8	31,8	30,8
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	12,7	7,0	10,0
	Tapaturmapoissaolot kal.pv/htv	0	0	0
Taloudellinen tukeminen	Kokonaistyöaika	12,4	9,0	9,0
Maahanmuuttajat	Kokonaistyöaika	7,0	7,0	7,0
Aikuissosiaalityön tukipalvelut	Kokonaistyöaika	3,5	4,0	4,0
Aikuissosiaalityönpalvelut	Kokonaistyöaika (htv)	53,8	51,8	50,8
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	12,7	10,5	11,2
	Tapaturmapoissaolot kal.pv/htv	0	0	0

Alle kymmenen henkilötyövuoden yksiköistä ei raportoida sairauspoissaoloja.
Htv-luvut raportoitu Visman htp-keruun mukaisesti.

2.4 Sitovat tavoitteet

Perusturvan palvelualue

2020

1. KASVAVA KUOPIO

1.1. Kilpailukykyinen yrittäjyysympäristö

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
pk-yritysten työvoiman saataavuus (kysely), väestökehitys, ulkomaan kansalaiset ja vieraskieliset (%) väestöstä, oppilaitoksista valmistuneista jää alueelle (%), tarjotut harjoittelu- ja kesätyöpaikat	Edistetään opiskelijoiden sitoutumista alueeseen tarjoamalla harjoittelu- ja kesätyöpaikkoja sekä kotimaisille että Kuopiossa opiskeleville ulkomaalaisille opiskelijoille. Edistetään opiskelu- ja työperäistä maahanmuuttoa ja ulkomaalaisten ammattiosaajien sitoutumista alueeseen.	Perusturvan maahanmuuttajayksikössä tehdään aktiivista yhteistyötä eri toimijoiden kanssa ja toteutetaan systemaattista kotoutumistyötä. Tarjotaan harjoittelu- ja kesätyöpaikkoja sekä kotimaisille että Kuopiossa opiskeleville kaupungin kesätyöllistämishojeden mukaisesti.	Kasvava Kuopio - ohjelma

2. HYVINVOIVA KUOPIO

2.1. Aktiivisuuteen innostava arki

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
harrastusmahdollisuuksien saavutettavuus, harrastuksen hinnan kokeminen, liikunnan harrastaminen, kulttuuriharrastuksiin osallistuminen	Mahdollistetaan harrastaminen jokaiselle lapselle ja nuorelle mm siirtämällä harrastamisen painopistettä koulupäivän yhteyteen. Uudistetaan liikunnan avustus- ja maksupolitiikkaa. Hyvinvointimarkkinoinnin tehostaminen	Lastensuojelu ja hyvinvoinnin ohjaus tekevät yhteistyötä nuorten ja heidän tukihenkilöiden tukemiseksi kaupungin urheilu- ja kulttuurimahdollisuuksien osalta. Vanhuspalveluissa mahdollistetaan kulttuuri osana ikäihmisten arkea.	Hyvinvoiva Kuopio - ohjelma

2.2. Varhainen tuki

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
lasten ja nuorten kokemus perheen yhdessä viettämän ajan riittävyys (kouluterveyskysely)	Lapsiperheiden hyvinvointia edistetään tukemalla vanhemmuutta eri keinoin. Kehitetään hyvinvoinnin mittarointia.	Lastensuojelun systeeminen toimintamallissa huomioidaan myös aikuisten tukeminen ja perhepalveluissa osallistutaan perhekeskustoimintamallin kehittämiseen vanhemmuuden tuki huomioiden.	Hyvinvoiva Kuopio - ohjelma
nuorten huolta herättävä toiminta	Päihteiden käyttö vähenee ja mielen hyvinvointi lisääntyy. Painopiste on erityisesti syrjäytymisuhan alla olevien nuorten hyvinvoinnin edistämisessä.	Poikkihallinnollisesti kehitetään päihdetyön palveluja ja erityisosaamista nuorten tukemiseksi.	Hyvinvoiva Kuopio - ohjelma

3. RESURSSIVIISAS KUOPIO

3.1. Viisas liikkuminen

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
kaupungin henkilökunnan etätyöpäivien lukumäärä, etätyöskentelypisteet (lkm)	Edistetään edelleen etätyön tekemismahdollisuuksia.	Etätyö mahdollistetaan yksiköissä asiakaspalvelun ja toimivien työparityöskentelyn sallimissa rajoissa.	Resurssiviisas Kuopio -ohjelma
mittari tarkentuu	Kehitetään maaseudun liikkumismahdollisuuksia ja vähennetään liikumistarvetta kehittämällä jo olevien palvelupisteiden toimintaa mm. kehittämällä etäpalveluita.	Varmistetaan Skype-yhteyksien vahvistaminen käyttöön laaja-alaisesti. Kehitetään virtuaali- ja digipalveluja. Osallistutaan virtuaali- ja digipalvelujen kaupunkitasoisiiin kehittämishankkeisiin.	Resurssiviisas Kuopio -ohjelma

3.2. Kiertotalous ja resurssien viisas käyttö

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
jätteen määrä, rakentamisen jätteiden hyödyntämisen osuus kaupungilla ja konserniyhtiöissä (%), uusiomateriaalien käyttöosuus uusissa rakenteissa ja rakennuksissa, syntyneen ruokahävikin määrä (kg/€), lähiruuan osuus (%)	Sisällytetään resurssiviisautta hankintaprosesseihin koko konsernissa ja koulutetaan henkilökunta. Uusiomateriaalien käyttöä lisätään suunnitelmallisesti rakentamisessa. Ruokahävikin seuranta laajennetaan kaikkiin kaupungin tiloissa toimiviin ruokapalvelupisteisiin. Ruokahankinnoissa huomioidaan lähiruuan käytön lisäämismahdollisuudet	Edistetään palvelualueella ateriapalveluhankinnoissa lähiruuan käytön lisäämistä.	Resurssiviisas Kuopio -ohjelma

3.3. Energiätehokkuus ja uusiutuva energia

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
vähäpäästöisten ajoneuvojen lukumäärä	Kuljetushankintojen kilpailutuksessa suositaan vähäpäästöisiä käyttövoimia. Ajoneuvohankinnoissa tulee selvittää ensisijaisesti vähäpäästöisten ajoneuvojen hankintamahdollisuus.	Kotihoidossa selvitetään sähköautojen käytettävyyttä.	Resurssiviisas Kuopio -ohjelma

4. UUDISTUVA KUOPIO

4.1. Kyvykäs ja innostunut henkilöstö ja uudistuva johtaminen

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
sairauspoissaolot pv/htv, työtyytyväisyys, korvaavan työn malli käytössä	Henkilöstön työhyvinvointi paranee ja sairauspoissaolot vähenevät kaupunkitasoisesti 15,4 pv/htv tasolle.	Lähiesimiehiä tuetaan työhyvinvointityössä mm. valmennuksen ja esimieskoulutuksen avulla. Työhyvinvointisuunnitelma päivitetään vuosittain yhdessä henkilöstön kanssa. Noudatetaan hyvinvointisuunnitelmaa, kiinnitetään huomiota esimiesten työhyvinvoinnin johtamisen osaamiseen sekä hyödynnetään varhaista puheekisottoa, sekä kolmikantaneuvotteluja ja korvaavan työn mallia. Yhteistyötä työterveyshuollon kanssa tehdään aktiivisesti ja ennakoivasti.	Uudistuva Kuopio - ohjelma
suunnitelman valmiusaste	Laaditaan henkilöstön osaamisen kehittämissuunnitelma	Osallistutaan aktiivisesti kaupunkitasoisen henkilöstön osaamisen kehittämissuunnitelman laatimiseen.	Uudistuva Kuopio - ohjelma

4.2. Sujuva ja uudistuva toiminta

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
kokeilut ja kehittämishankkeet	Kehitetään tiedolla johtamista (tiedon kerääminen, analysointi ja hyödyntäminen) kaupunkitasoisesti, jotta se palvelee paremmin toiminnan, palvelujen ja palveluverkoston suunnittelua ja seuranta.	Palvelualueella edistetään ja suunnitellaan vuoden 2020 aikana valmiuksia ottaa käyttöön kaupunkitasoisesti lapsibudjetointi vuoden 2021 talousarvion laadinnassa. Vanhuspalvelut ovat mukana kehittämässä kansallista Kuntaliiton tuottavuusvertailua. Tuottavuusvertailun tuloksia hyödynnetään suunnittelussa.	Uudistuva Kuopio - ohjelma
kunnan digitalisaatioaste, hankkeiden määrä ja eteneminen, asiakaspalaute	Palvelujen saavutettavuuden ja sujuvuuden parantaminen digitalisaation avulla. Laaditaan digitalisaation tiekartta ja viedään eteenpäin toimintaa ja palveluja uudistavia digihankkeita. Parannetaan henkilöstön digitaalista kyvykkyyttä.	Edistetään henkilöstön digiosaamista koulutuksen avulla.	Uudistuva Kuopio - ohjelma
osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuus tyytyväisten osuus, kuntalais- ja asiakaspalautteiden määrä	Kehitetään keskeisen kaupunkialueen osallisuuden ja vaikuttamisen toimintamalleja. Parannetaan kuntalaisviestintää matalan kynnyksen vaikuttamistavoista. Otetaan käyttöön digitaalinen osallistumistyökalu.	Asiakasraatitoiminta vakiinnutetaan vammaispalveluissa ja aikuissosiaalityön palveluissa. Ikäihmisten asiakaskyselyitä monipuolistetaan ja monimuotoistetaan.	Uudistuva Kuopio - ohjelma

4.3. Kestävä talous

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
tilikauden tulos, toimintakatteen kasvu%, toimintakulujen kasvu%	Palvelualueesta riippuen toimintakatteen kasvu on 0,5-1,5% ilman uusien/peruskorjattujen tilojen tuomaa lisäkustannusta.	Palvelualue tavoittelee asetettua tavoitetta toimintakatteen kasvussa.	Uudistuva Kuopio - ohjelma

3 KÄYTTÖSUUNNITELMAT TERVEYDENHUOLLON PALVELUALUE

3.1 Avohoidon palvelut

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Vastaanottopalvelut

Kuopion kaupungin vastaanottopalvelut sijaitsevat Kuopion keskustan pääterveysasemalla, Pyörössä, Karttussa, Nilsiässä, Maaningalla, Riistavedellä, Juankoskella ja Vehmersalmella. Maaninka on osa Nilsiän tiimiä ja Riistavesi tukeutuu pääterveysaseman läntiseen tiimiin, Vehmersalmi puolestaan tukeutuu tarvittaessa kesken alueen 1 B tiimiin.

Kuopion kaupunki ja Tuusniemen kunta ovat solmineet keskinäisen sopimuksen terveydenhuollon palvelujen järjestämisestä niin, että isäntäkuntana toimii Kuopion kaupunki ja toiminnallinen ohjaus tapahtuu Juankosken tiimin kautta.

Maakunnallisen 24/7 päivystysasetuksen mukaisen lääkäripäivystyksen järjestää Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri (PSSHP). Kuopiolla on virka-ajan ulkopuolinen oma akuutti ilta- ja viikonloppuvastaanotto (KUIVO), joka on tarkoitettu omatoimisille kiireellistä hoitoa tarvitseville potilaille. Toiminta on fyysisesti sairaalapäivystyksen kanssa samassa kerroksessa KYS:n päärakennuksen 0-kerroksessa. Yhteistyötä erikoissairaanhoidon päivystyksen kanssa tiivistettiin 10.9.2018 niin, että potilaat ohjautuvat eri linjoille yhden yhteisen triagen (hoidontarpeenarvion) kautta. Tukipalvelut (kuvantaminen, laboratorio, vartiointi) ovat yhteisinä erikoissairaanhoidon kanssa. Toiminta-aika on arkin ma-to klo 16-22, pe 15-22 ja la-su 8-22. Juankoskella vastaavaa toimintaa on arkin klo 16-18 ja viikonloppuisin klo 8-18. Virka-aikana kiireellistä apua tarvitsevat omatoimiset potilaat hoidetaan tiimeissä vastaanottoyksikön edellä luetelluissa toimipisteissä.

Tiimimalliin siirtymisen seurauksena vastaanoton hoitajien ja lääkäreiden osaamista ja työnjakoa on voitu järjestyttää, palvelurakennetta keventää ja palveluiden saatavuutta asiakkaille on saatu tasapuolisemmaksi. Etenkin nuorten ja uusien hoitajien ja lääkäreiden perehdytykseen kiinnitetään erityistä huomiota. Huumeriippuvaisten korvaushoitoa on laajennettu siirtämällä syksystä 2018 KYS:n päihdepsykiatrian poliklinikalta korvaushoitopotilaita avohoidon piiriin. Jatkossa uusi injektio- ja korvaushoitolääke tulee vähentämään vastaanotolla käyntien tarvetta ja mahdollistamaan vielä muutamien potilaiden siirron avohoitoon. Korvaushoitoon perehtyneitä sairaanhoitajia on tällä hetkellä kolme. Korvaushoitoon perehtyneen lääkärin työpanos ostetaan Päihdepalvelusätiöltä, josta käy lääkäri 2.5 työpäivää viikossa pitämässä vastaanottoa pääterveysasemalla. Järjestely on koettu toimivaksi ja sen jatkoa tullaan harkitsemaan. Huumeriippuvaisten ajokorttiseurannat siirtyivät 1.7.2019 Päihdesätiölle, pilotin kestoksi sovittu vuosi. Puhelinpalvelu käyttää OSCC-järjestelmää, mikä takaa asetuksen mukaisen yhteydenaannin terveysasemille arkipäivisin klo 8-16. Hoitajavastaanottojen lisääminen on toiminnan kehittämisessä edelleen tärkeä osa-alue. Henkilöstön koulutukseen panostaminen nähdään tärkeänä.

Kuopion terveyskeskus on opetusterveyskeskus ja on sopinut yliopiston kanssa lääketieteen opiskelijoiden terveyskeskusopetusjaksojen järjestämisestä. Kurssien opiskelijamääriä on viime vuosina koko ajan lisätty ja ryhmäkoot ovat kasvaneet, mikä lisää ohjaavien lääkäreiden tarvetta. Lääkäreiden erikoistumiskoulutus uudistui vuoden 2019 alusta ja lisäsi kouluttajina toimivien lääkäreiden pätevyysvaatimuksia. Lääkäreiden perus- ja jatkokoulutuksen järjestäminen vie huomattavan osan lääkäreiden työpanoksesta (keskimäärin 3.5 htv) mikä on vastaavasti pois normaalista vastaanottopalvelusta. Hyvin toimiva koulutus on kuitenkin toisaalta erinomainen rekrytointivaltti.

Kuvantamispalvelut (natiivitutkimukset, mammografiat, uä-tutkimukset ja niihin liittyvät toimenpiteet) tuotetaan omana toimintana pääterveysasemalla ja Harjussa sekä määrättyjen tutkimusten osalta Nilsiässä.

Osa kuvantamisen tutkimuksista hankitaan ostopalveluna. Radiologipalvelut on ulkoistettu. Juankosken terveysaseman kuvantamisen toimipaikasta vastaa Kysn kuvantaminen. ISLAB tuottaa laboratoriopalvelut aikaisempien vuosien tapaan.

Suun terveydenhuolto

Suun terveydenhuollon palveluiden kysynnän kasvu jatkuu. Kyseessä on valtakunnallinen ilmiö. Syitä kasvuun on useampia. Mm. yksityishammaslääkäriin kela-korvausten huomattava aleneminen on lisännyt asiakkaiden siirtymistä yksityispuolelta terveyskeskuksiin. Toisaalta hyvänä asiana on nähtävä se, että yleinen tietämys suun terveyden merkityksestä yleisterveydelle on lisääntynyt, mikä näkyy hoitoon hakeutumisen lisääntymisenä. Lääkärit lähettävät aiempaa enemmän potilaita suun ja hampaiston kokonaisuhoitoon sekä erityisesti tulehdusfokusten saneeraukseen ennen leikkauksia tai merkittäviä, raskaita hoitoja. Suun terveydentilassa nähdään polarisaation lisääntymistä, mikä tarkoittaa osalla väestössä voimakkaasti lisääntynyttä hoidontarvetta. Väestön ikääntyminen ja vanhusväestön hampaallisuus lisäävät myös hoidon tarvetta. Ikääntyneiden hoito on vaativaa yleisterveyden kannalta, hoidon teknisen toteutus on vaativaa ja vie enemmän aikaa. Kasvava kysyntä tuo haasteita hoitotakuussa pysymiseen. Nykyiset toimitilat vaikeuttavat toiminnan kehittämistä esim. keskitetyn päivystyksen osalta.

Yhteistyötä lisätään Kuopion kaupungin vammaispalveluiden sekä Vaalijalan osaamis- ja tukikeskuksen kanssa, sillä osa Vaalialaan aiemmin sijoitetuista kehitysvammaisista on nyt sijoitettu Kuopion eri asumispalveluihin. Koulutetaan palvelukotien henkilökuntaa suun päivittäiseen hoitoon, tehdään palvelukodissa hoidon tarpeen arviointia ja selvitetään, missä kullekin asukkaalle oikea hoitopaikka on. Hoitoisuuden mukaan potilaat hoidetaan anestesiassa Kys:ssä, maksusitoumuksella Vaalijalassa tai omana toimintana.

Osallistutaan ARVI-projektiin. Uusille kotihoidon asiakkaille tehdä kotihoitojakson alussa moniammatillinen alkuarviointi ja hoitosuunnitelma, joka sisältää suun päivittäisen kotihoidon suunnitelman. Hoidon tarpeessa olevat potilaat ohjataan jatkohoitoon omalle hammaslääkärille yksityispuolelle tai terveyskeskukseen. Ajankohta suun hoidon opastukseen ja päivittäisen suun puhdistuksen onnistumiseen ja toteutumiseen on otollinen. Suun terveydellä on tärkeä merkitys syömisen ja yleisen toimintakyvyn säilymisen kannalta.

Savotalon hammashoitolassa on 29 hoituhuonetta ja välinehuolto ovat toimineet lähekkäin samassa kerroksessa. Välinehuollon koneiden ja laitteiden elinkaari on tullut kuitenkin tiensä päähän. Tästä syystä välinehuolto siirtyy Servican toiminnaksi Kaarisairaalaan. Toiminnan muutos aiheuttaa merkittävän investoinnin instrumentteihin ja niiden siruttamiseen.

Oikomiskojeiden kustannukset ovat nousseet ja kojeiden saatavuus alueellisesti heikentynyt siinä määrin, että se vaikeuttaa toimintaa. Oikomishoidon kojeista suurin osa tilataan muilta paikkakunnilta sijaitsevista laboratorioista, jolloin kustannuksia lisäävät mm. kuljetukset. Selvitetään hammasteknisen laboratorion perustamista terveyskeskukseen omana toimintana tehtävien oikomiskojeiden osalta. Jyväskylän terveyskeskuksen kokemusten mukaan oma toiminta on erittäin kustannustehokasta verrattuna kilpailutettuun ostopalvelu. Savotalon välinehuolto siirtyy Kaarisairaalaan vuoden vaihteessa, joten sopivat tilat hammashoitolan tiloissa ovat jo olemassa.

Alueellinen virka-ajan ulkopuolinen päivystys Kys:ssä jatkuu alueen kuntien/ kuntayhtymien toimintana. Selvitetään Ylä - Savon sote liittymistä uudelleen päivystysrinkiin.

Uuden hallituksen sote-linjausten mukainen hoitotakuun kiristäminen suun terveydenhuollossa kolmeen kuukauteen kuuden kuukauden sijaan sekä kiireettömään hoitoon pääsyajan lyhentäminen eivät onnistu nykyisin resurssein.

Terveydenhoidon palvelut

Terveydenhoidon palvelut järjestää ja tuottaa äitiys- ja lastenneuvola, seksuaaliterveysneuvola sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut, joissa toiminta pohjautuu Valtioneuvoston asetukseen (338/2011). Toimintaa valvoo Valvira. Terveydenhoidonpalveluihin kuuluvat myös lasten ja nuorten fysio- ja toimintaterapia sekä kuntalaisten puheterapia sekä ravitsemussuunnittelu. Muita terveydenhoidon palveluja ovat maahanmuuttajien terveydenhoito, naisten joukkoseulat (papa-hpv-näytteenotto ja mammografia-kuvaukset), aikuisten rokustointi ja tarttuvien tautien vastaanotto sekä Kuopion kaupungin lastenpoliklinikan erikoislääkäri- ja hoitajapalvelut.

Ennaltaehkäisevissä palveluissa keskeisinä tavoitteina on varhainen tuki vastaamalla asiakkaiden oikeisiin tuen tarpeisiin varhaisessa vaiheessa heidän omia voimavarojaan hyödyntäen ja vahvistaen. Toiminnan lähtökohdina ovat lapsen oikeudet ja etu sekä asiakas-, lapsi-, ja perhelähtöisyyden toteutuminen. Tavoitteena on asiakkaiden osallisuuden vahvistaminen, vanhemmuuden ja parisuhteen varhainen tuki. Toiminnoissa pyritään hyödyntämään ja ottamaan käyttöön sähköisiä palveluja, kuten OMAOLO ja Pegasoksen sähköisiä palveluja.

Karttulan, Maaningan, Nielsiän, Juankosken, Riistaveden ja Vehmersalmen terveydenhoidon palvelut toimivat lähipalvelu-periaatteella, maaseututajaajamissa. Ammattilaisten välisessä yhteydenpidossa hyödynnetään Skype / Teams – yhteyksiä aikaisempaa tehokkaammin.

Ennaltaehkäiseviä ja varhaisen tuen palveluja kehitetään ja tuotetaan yhteistyössä eri tahojen kanssa monitoimijaisessa verkostossa. Perhekeskus-toimintamallia kehitetään. Monitoimijaisista työskentely- ja arviointimallia toteutetaan yhdessä muiden terveystalvelujen, sosiaalipalvelujen, sivistystoimen sekä järjestöjen ja seurakuntien sekä erikoissairaanhoidon kanssa. Tavoitteena on sujuvoittaa ja kehittää asiakaslähtöisesti palvelujen yhdyspintoja ja huomioida ne mahdollisuuksiksi.

Tulevaisuuden haasteet liittyvät sote- ja maakuntauudistukseen liittyviin valmistelutehtäviin ja LAPE:een liittyvään syvälliseen toimintakulttuurin uudistukseen ja perhekeskustoimintamallin rakentamiseen. Haasteina ovat myös henkilöstön osaamisen kehittäminen ja johtamisen yhteensovittaminen. Haasteita toimintojen kehittämiseksi ovat palvelujen maantieteellinen laajuus, työvoiman saatavuus, opiskelijoiden ja monikulttuuristen asiakkaiden lisääntyminen sekä uudistuvia toimintoja tukevien työtilojen mahdollistaminen/löytöminen.

Lasten- ja nuorten kuntoutuspalvelut sekä puheterapia

Kuntoutuspalveluihin sisältyvät fysio- ja toimintaterapia sekä puheterapiapalvelut. Lasten ja nuorten kuntoutus sekä puheterapia ovat julkisen terveydenhuollon järjestämää lääkinällistä kuntoutusta. Toiminnan järjestämistä ja tuottamista ohjaa terveydenhuoltolaki, jossa määritellään lääkinällisen kuntoutuksen järjestämisvastuu kunnalle silloin, kun se ei kuulu Kelan, vakuutuslaitosten tai Valtiokonttorin järjestämisvastuulle. Kunnan ja sairaanhoitopiirin tulee huolehtia siitä, että asukkaat saavat tarvitsemansa palvelut yhdenvertaisesti (Terveydenhuoltolaki 30.12.2010/1326, 10§, 29§). Lääkinällistä kuntoutusta ohjaa yksilöllinen kuntoutussuunnitelma, jossa määritellään kuntoutuksen tarve, tavoitteet, sisältö (terapiat, kuntoutuksen kesto) sekä seurannan ajankohta, jossa arvioidaan kuntoutuksen vaikuttavuutta. Julkisen terveydenhuollon lääkäri yhteistyössä henkilön ja moniammatillisen työryhmän kanssa tekee kuntoutussuunnitelman ja sopii seurannasta. Julkisen terveydenhuollon vastuulla on myös kuntoutussuunnitelman tekeminen niille henkilöille, joiden kuntoutusvastuu on Kelalla. (Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista 15.7.2005/566, 9§, Terveydenhuoltolaki 30.12.2010/1326, 29§)

Kuntoutuspalveluihin tarvitaan lääkärin lähete ja palvelut pyritään tuottamaan hoitotakuun puitteissa. Moniammatillisessa kuntoutustyöryhmässä tehdään arvioita laaja-alaisesti kehitysviiveisten lasten kokonaistilanteesta

ja kuntoutussuunnitelmia varhaisen tuen käynnistämiseksi. Kuntoutustyöryhmä kokoontuu 2x/kk. Kuntoutussuunnitelmassa on tavoitteena tarkastella lapsen osallistumista lapselle mielekkäissä arjen toiminnaissa ja lapsen kumppanuutena kuntoutumisprosessissa lapsen oikeuksien ja lainsäädännön puitteissa. Kuntoutustyöryhmässä on tavoitteena aloittaa monitoimijaisen työskentelymallin käynnistäminen sellaisten asiakkaiden kanssa, joista on laaja-alaisempaa kehityksellistä ja sosiaalista huolta arjessa.

Kuntoutuksen yhteistyöverkosto on laaja. Keskeisinä yhteistyötahoina ovat vanhemmat, varhaiskasvatus, neuvola- ja kouluterveydenhoitajat, neuvola- ja terveyskeskuslääkärit, perheneuvola, Kuopion kaupungin lasten ja nuorten mielenterveysyksikkö, erityisneuvola, opettajat, koulupsykologit, sosiaalityö, KYSin lastenpsykiatrian -, lastenneurologian - ja foniatrian -, kirurgian yksiköt ja muut KYSin klinikat, apuvälinepalvelut, hyvinvoinnin edistämisen palvelualue, Perheen talo sekä muut kolmannen sektorin toimijat.

Aikuisten kuntoutuspalvelut

Kuntoutuspalvelut täydentävät muuta terveydenhuollon toimintaa, mikä tekee toimintaympäristöstä verkostomaisen ja monitoimijaisen. Vaikka kuntoutus tapahtuisi terveydenhuollon toimintayksikössä, määrittää kuntoutujan arki ja oma toimintaympäristö lopulta ne keinot ja yhteistyötahot, joilla yksilöllinen lääkinnällinen kuntoutus suunnitellaan ja toteutetaan. Fyysisen toimintaympäristön lisäksi terapeutin tulee kartoittaa kuntoutujan motivaatioon, terveydentilaan sekä mm. sosiaaliseen ympäristöön liittyvät tekijät, jotka voivat estää tai hidastaa kuntoutumisprosessia sekä pyrkiä ratkaisemaan niitä yhdessä kuntoutujan ja muiden ammattilaisten kanssa. Terapeutin työhön kuuluu kuntoutujan, läheisten ja muiden hoitoon osallistuvien ammattilaisten ohjaus ja neuvonta.

Kuntoutuksen fyysisissä toimintaympäristöissä ei ole odotettavissa isoja muutoksia vuonna 2020. Toiminnassa pyritään yhä enemmän ymmärtämään asiakkaan kokonaistilannetta, kotiympäristöä ja arjen sujuvuutta. Asiakaspalautteen kerääminen ja sitä kautta toiminnan kehittäminen on tavoitteena kaikissa tiimeissä vuoden 2020 aikana. Lisäksi tahtotilana on löytää teknisiä ratkaisuja, joilla pystyttäisiin tehostamaan palvelutuotantoa ja tarjoamaan virtuaalikuntoutusta valikoiduille asiakkaille tietoturvasestisesti.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Vastaanottopalvelut

Vastaanottotoiminnan painopiste on tiimityön jatkuva kehittäminen. Varsinkin hoitajatyön merkitys korostuu potilaiden motivoimisessa pitkäaikaissairauksien hoitoon ja ennaltaehkäisyyn. Hoitajavastaanottojen kehittämistä jatketaan edelleen.

Takaisinsoittojärjestelmä toimii kaikissa toimipisteissä ja sen toimintaa on laajennettu koko virka-ajan kattavaksi. Tällä hetkellä järjestelmä toimii klo 8-16. Sähköisiä palveluja kehitetään ja otetaan käyttöön. Esimerkkinä tekstiviestillä tapahtuva laboratoriotulosten ilmoittaminen potilaille

Hoidon tarpeen ja kiireellisyyden arvioinnin osaamista pidetään yllä. Kuopion ilta- ja viikonloppuvastaanoton hoitajille jo aloitettiin tehostettu triage-koulutus syksyn 2018 päivystystoiminnan muutoksen yhteydessä ja käytännössä kaikki hoitajat ovat tähän mennessä sen käyneet.

Opiaattikorvaushoidon toteutuminen ja kehittäminen jatkuu yhteistyössä mielenterveys- ja päihdepalvelujen, KYS:n päihdepsykiatrian poliklinikan ja Päihdesäätion kanssa. Tällä hetkellä selviämisaseman antaman hoidon kaltaista hoitoa tarvitsevat potilaat ohjautuvat erikoissairaanhoidon päivystykseen, mikä ei ole erikoissairaanhoidon resurssien optimaalista käyttöä.

Kuopion perusterveydenhuolto osallistuu erikoissairaanhoidon kanssa YHESSÄ-hankkeeseen. Erikoissairaanhoidon psykiatrian yksikön ja ympäristökuntien kanssa tullaan tekemään psykiatristen hoitopolkujen mallintamista työpaja-tyyppisenä toimintana, tavoitteena saada mielenterveyspotilaiden hoitoon ohjautumista parannettua ja kohdennettua.

Tulevan SOTE-mallin valmisteluun osallistuminen tulee olemaan myös tärkeä painopistealue.

Suun terveydenhuolto

Lasten ja nuorten osalta ehkäisevän suun hoidon prosessit ovat toimivat. Nuoret ja lapset, joiden kohdalla huoli on herännyt, tunnistetaan helpommin ja heidät ohjataan omahoidon vastaanotolle. Omahoidon vastaanotolla perheiden yksilöllinen tarve huomioidaan kokonaisvaltaisesti, hoitoon ja sen toteutukseen voidaan kohdistaa erityishuomiota ja tukea tarpeen mukaan. Vakavia yleissairauksia sairastavien ja paljon palveluja käyttävien osalta prosessi on vielä keskeneräinen ja vaatii huomiota.

Kysynnän kasvuun vastaaminen nykyisin resurssein ja toimitiloin on keskiössä, ja siihen haetaan erilaisia ratkaisuja.

Terveydenhoidon palvelut

Palvelut järjestetään ja tuotetaan vuosittain hyväksytyjen toimintaohjelmien- ja suunnitelmien mukaisesti.

Terveydenhoidon palvelut ovat keskeisesti mukana Lasten, nuorten ja lapsiperhepalvelujen (LAPE) muutosohjelmassa. Toimintakulttuurin uudistusta tehdään yhdessä muiden lapsiperheiden parissa toimivien tahojen kanssa toimimalla monitoimijaisen työskentely- ja arviointimallin mukaisesti. Perhekeskustoiminta-mallia kehitetään. Palvelujen kehittämisessä huomioidaan saatavuus ja yhteentoimivuus sekä perheiden monimuotoisuus ja osallisuus. Lapsen etu ja oikeudet ovat keskiössä. Lasten, nuorten ja perheiden varhainen tuki sekä vanhemmuuden ja parisuhteen varhainen tuki ovat keskeisiä. Lisäksi palveluissa kiinnitetään huomiota lapsen, nuoren ja koko perheen kohtaamiseen ja siihen, että perheiden tarpeet ohjaavat palvelujen kehittämistä. Tavoitteena on vahvistaa koko perheen voimavaroja ja tuottaa kustannustehokkaita ja vaikuttavia palveluja.

Toimintoja kehitetään myös näyttöön perustuvien toimintamallien käyttöönoton osalta. Asiakaspalvelua parannetaan kehittämällä myös palveluohjausta ja Pegasoksen sähköisiä palveluja.

Lasten- ja nuorten kuntoutuspalvelut ja puheterapia

Fysio- ja toimintaterapia sekä puheterapiapalvelut järjestetään ja tuotetaan vuosittain hyväksytyjen toimintasuunnitelmien mukaisesti. Lisäksi toiminnoissa hyödynnetään ostopalveluja. Fysioterapiajaksoja ostetaan muihin kuntiin sijoitetuille kuopiolaisille lapsille ja vaikeavammaisille lapsille tai nuorille, jotka eivät enää kuulu Kelan kuntoutuksen piiriin. Toimintaterapia-arvioinnit järjestetään omana toimintana kaikille kuopiolaisille. Terapiajaksoja pyritään järjestämään omana palveluna ydin kuopiolaisille. Toimintaterapiapalveluja täydennetään ostopalveluna lähinnä Kuopion maaseututaajamien sekä muihin kuntiin sijoitetuille kuopiolaisille lapsille.

Puheterapiassa toimintaa on jouduttu sopeuttamaan henkilöstövajeen vuoksi. Puheterapia tutkimukset ja arvioinnit pyritään toteuttamaan mahdollisimman paljon omana tuotantona, mutta suurin osa puheterapiapalveluista joudutaan ostamaan. Ostopalveluissa hyödynnetään nettipuheterapiapalvelua mm. lasten äännevirheasioissa.

Aikuisten kuntoutuspalvelut

Avokuntoutuksessa tullaan tarkastelemaan tarkemmin terapioiden lääkinnällistä tarveperustetta ja kuntoutustarpeen kestoa sekä kehitetään asiakaspalautejärjestelmää. Toiminnan painopisteenä on kuntoutujan kokonaistilannetta ymmärtävä ja häntä osallistava työote, jossa kuntoutumista tapahtuu arjessa myös terapiakerrosten välissä.

Toimintaterapiaresurssia lisätään sisäisin muutoksin, jotta etenkin iäkkäiden kansalaisten arjen toimintakykyä ja kotikuntoisuutta voidaan tukea aikaisempaa paremmin.

Kotikuntoutuksessa AATU- ja ARVI-kuntoutus jatkuu säännöllisenä toimintana, samoin Hilikka-toiminnanohjausjärjestelmän hyödyntäminen toiminnan tehostamisessa.

Sairaalakuntoutuksessa painopisteenä on entistä tarkemmin ymmärtää kuntoutujan perussairaudet, kokonaistilanne ja toimintakyvyn muutokset sekä asettaa yhteinen hoidon ja kuntoutuksen tavoite. Kuntoutujakohtaisten mittareiden lisäksi seurataan mm. osaston keskimääräistä hoitoaikaa ja tavoitteena on hoitajaksojen lyhentäminen yhteistyötä kehittämällä. Tätä tukemaan luodaan kuntoutujakohtaiset huonetaulut tehostamaan tiedonkulkua ja yksilötavoitteiden saavuttamista.

Apuvälinepalveluissa painopisteenä on turvata lakisääteiset apuvälinepalvelut viiveettömästi. Vasteaikojen seuranta kehitetään, lisäksi otetaan käyttöön sähköinen asiakaspalautejärjestelmä. Sisäisin järjestelyin ja lisäkoulutuksella pyritään tehostamaan työtehtävien joustavaa jakamista ja minimoimaan viiveitä palvelussa.

Kaikessa kehittämisessä on tavoitteena asiakkaille arvoa tuottavan toiminnan lisääminen sekä henkilöstön välittömän asiakastyöajan lisääminen.

Henkilöstösuunnitelma

Vastaanottopalvelut

Lääkäreiden ja sairaanhoitajien avoinna olevat virat ja toimet täytetään. Maaseututerveysasemilla on ollut rekrytointiongelmia ja lääkärivajetta jouduttaneen täyttämään ostolääkäripalvelulla. Sijaisia on saatu kohtuullisen hyvin kantakaupungin alueelle hoitaja- ja lääkärihenkilöstölle.

Toiminnan laajentaminen ja henkilöstöresurssien lisääminen olisi tarpeellista kaupungin väestömäärän kasvuun suhteutettuna. Tällä hetkellä se ei kuitenkaan ole mahdollista, koska tiloja tarvittaville uusille työntekijöille ei ole. Kaupunki laajenee useaan suuntaan ja ellei uusia resursseja ja tiloja kasvaville alueille saada, joudutaan jatkossa tekemään tiimien välisiä resurssien tasaamisia, jotta jonkinlainen tasapuolisuus kuntalaisten palvelujen saatavuuden suhteen säilyy.

Suun terveydenhuolto

Henkilöstörakenne säilyy pääosin ennallaan. Hammashoitajan varahenkilöresurssin tarvetta tarkastellaan suhteessa oikomishoidon teknisten työntekijän tarpeeseen.

Kantakaupungissa henkilökunnan saatavuus on hyvä. Ajoittain hammashoitajien saatavuudessa on vaikeuksia ja oikomishoidon erikoishammaslääkäreistä on jatkuva vaje. Maaseutualueille henkilökunnan saatavuus on helpottunut.

Toiminnan laajentaminen ja henkilöstöressurssien lisääminen olisi tarpeellista kaupungin väestömäärän kasvuun suhteutettuna. Tällä hetkellä se ei kuitenkaan ole mahdollista, koska tiloja tarvittaville työntekijöille ei ole.

Terveydenhoidon palvelut

Terveyden- ja sairaanhoitajien sekä lähihoitajien avoinna olevat tehtävät ja lääkäreiden virat pyritään täyttämään mahdollisimman pian vuosittaisen käyttösuunnitelman puitteissa.

Hoitajien lyhytaikaisiin sijaisuuksiin sekä osittaisten hoitovapaiden sijaisuuksiin on haasteellista löytää tekijöitä. Toiminnoissa kiinnitetään erityistä huomiota työhyvinvointiin. Yksikössä seurataan ja arvioidaan vuosittain laadittuja Työhyvinvointisuunnitelmia.

Lasten- ja nuorten kuntoutuspalvelut ja puheterapia

Yksikössä seurataan ja arvioidaan vuosittain laadittuja Työhyvinvointisuunnitelmia. Fysio- ja toimintaterapeuttien avoimet tehtävät tullaan täyttämään aina tarvittaessa käyttösuunnitelman puitteissa. Lasten ja nuorten toimintaterapiaa vahvistetaan 1 htv:lla.

Puheterapeuttien tehtävien täytössä on ollut useamman vuoden ajan merkittäviä haasteita ja toimintaa on jouduttu sopeuttamaan. Avoinna olevat tehtävät pyritään täyttämään aktiivisella rekrytoinnilla sekä kiinnittämällä huomiota palkkaukseen mahdollisuuksien mukaan.

Aikuisten kuntoutuspalvelut

Vakinaiset tehtävät täytetään käyttösuunnitelman mukaisesti, henkilöstön sijoittumista toiminnan sisällä arvioidaan tarveperusteisesti. Toimintaterapian pitkäaikaisemmän resurssitarpeen vuoksi resurssia on järjestelytyn, että yksi fysioterapeutin tehtävä on muutettu toimintaterapeutin tehtäväksi vuoden 2019 lopulla. Sijaisjärjestelyissä pyritään hallitulla henkilöstösuunnittelulla pitkäaikaisiin sijaisuuksiin. Henkilöstön saatavuus on hyvä. Henkilöstölle mahdollistetaan oman työn sisällön suunnittelua ja kehittämistä.

Henkilöstön kehittäminen

Vastaanottopalvelut

Vuoden 2020 tärkeänä kehittämiskohteena jatkuu diabeteksen hoidon osaamisen kehittäminen hoitajille ja lääkäreille. Kuopion ilta- ja viikonloppuvastaanoton toiminnanmuutos ja yhteistyön tiivistyminen KYS:n päivystyksen kanssa muutti toimintaympäristöä ja yhteistyön kehittämistä jatketaan aktiivisesti. Henkilökuntaa kannustetaan myös yksilölliseen kouluttautumiseen.

Suun terveydenhuolto

Potilaiden laadukas hoito edellyttää ammatillisesti osaavaa henkilökuntaa. Tähän pyritään henkilöstön suunnitelmallisella kouluttamisella perustehtävän mukaisesti. Esiemiestehtävistä kiinnostuneiden urapolkuja edistetään.

Asiakaspalautetta kerätään toiminnan kehittämiseen. Sairaspoissaolojen vähentämiseen ja työhyvinvoinnin lisäämiseen pyritään noudattamalla työhyvinvointisuunnitelmaa, toteuttamalla työpaikkakäynneillä todetut toimenpiteet sekä varhaisella tuella ja ohjauksella.

Terveydenhoidon palvelut

Toiminnoissa henkilöstön osaaminen turvataan ammatillisen täydennyskoulutusvelvoitteen ja vuosittaisten kehityskeskustelujen pohjalta (KuntaHR) laaditun henkilökohtaisen koulutussuunnitelman myötä. Osaamisen ylläpito on jatkuvaa ja osaamista kehitetään sekä arvioidaan säännöllisesti. Osa palveluista vaatii erityisosaaamista, kuten maahanmuuttajien terveydenhoito, tarttuvat taudit ja rokotukset sekä lastenpoliklinikka. Palvelujen takaamiseksi vakinaista henkilöstöä perehdytetään sijaistamaan erityisosaaajia poissaolotilanteissa.

Terveyden- ja sairaanhoitajien vakituiset työtehtävät on saatu hyvin täytettyä, mutta lyhytaikaisiin sijaisuuksiin on haasteellista löytää osaavaa työvoimaa. Lääkärisijaisuuksia on haasteellista täyttää, minkä vuoksi saatetaan tarvita korvaavia ostopalveluita.

Lasten- ja nuorten kuntoutuspalvelut ja puheterapiapalvelut

Toiminnoissa henkilöstön osaaminen turvataan ammatillisen täydennyskoulutusvelvoitteen ja kehityskeskustelujen pohjalta (KuntaHR) laaditun henkilökohtaisen koulutussuunnitelman myötä. Osaamisen ylläpito on jatkuvaa ja osaamista kehitetään sekä arvioidaan säännöllisesti. Fysio- ja toimintaterapeuttien avoimena olevat tehtävät ja sijaisuudet on saatu täytettyä. Sen sijaan haasteita on ollut puheterapeuttien tehtävien täyttämisissä, joihin ei ole aina ollut hakijoita.

Aikuisten kuntoutuspalvelut

Työkierto osana ammattitaidon kehittämistä on kuntoutuspalveluiden normaalia toimintaa. Terapeutit työskentelevät eri sairauksia sairastavien kuntoutujien kanssa. Laaja-alaisen ammattitaidon ja kuntoutujan kokonaisuuden ymmärryksen lisäämiseksi terapiahenkilöstö mm. suorittaa MINI-LOP –lääkeosaamisen koulutuksen osana perustehtäväänsä. Työntekijän vastuulle ja perustehtävään kuuluu ammattitaidon ja osaamisen kehittäminen ja ylläpitäminen jatkuvan oppimisen ja kouluttautumisen periaattein. Yksilölliset koulutukset kohdennetaan sekä henkilökohtaisen että työyhteisön osaamistarpeen mukaisesti. Apuvälinearvioinnin osaamisen laajentamista jatketaan, samoin osaamista moniammatillisessa työotteessa sekä ikääntyneen ja neurologisen kuntoutujan kokonaisvaltaisessa kuntoutumisessa. Tiiminvetäjille mahdollistetaan lähijohtamisen osaamisen vahvistaminen. Uusien teknologisten ratkaisujen käyttö edellyttää riittävää koulutusta, osaamisen vahvistamista ja kannustusta.

Avainprosessi: **Avohoidon palvelut**

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TOT 2018	TA 2019	TA 2020
Vastaanottopalvelut	Vastaanottokäynnit, oma toiminta yhteensä (lääkärit+hoitajat)	208 489	205 000	214 217
	<i>Lääkärikäynnit, oma toiminta yhteensä</i>	116 318	120 250	118 717
	<i>Hoitajakäynnit, oma toiminta yhteensä</i>	92 171	84 750	95 500
Aluevastaanotto	Lääkärikäynnit aluevastaanotolla	98 659	102 210	100 186
	Lääkäriin puhelinkonsultaatiot	42 756	44 198	44 393
	Hoitohenkilöstökäynnit aluevastaanotoilla	87 494	79 966	92 900
	Puhelinkonsultaatiot	55 654	65 996	71 600
	Asiakkaiden lukumäärä aluevastaanotoilla		88 269	68 000
Ilta- ja viikonloppupäivysytys	Lääkärikäynnit KUIVO+JUIVO	17 659	18 037	18 531
	Hoitohenkilöstökäynnit KUIVO+JUIVO	4 677	4 787	3 800
	Asiakkaiden lukumäärä KUIVO+ JUIVO	15 659	18 837	16 900
Suun terveydenhuollon palvelut	Käyntien lukumäärä	113 352	120 000	120 000
	Asiakkaiden lukumäärä	43 320	50 000	58 000
Terveydenhoitopalvelut	Käyntien lukumäärä yhteensä	160 138	162 660	159 448
	Äitiysneuvolan käynnit	25 283	24 500	18 000
	josta lääkärikäynnit	4 337	4 500	3 060
	josta terveydenhoitajakäynnit	20 946	20 000	14 940
	Lastenneuvola käynnit	40 960	41 100	40 000
	josta lääkärikäynnit	8 454	8 100	8 000
	josta terveydenhoitajakäynnit	32 506	33 000	32 000
	Kouluterveydenhuollon käynnit	41 371	46 800	45 000
	josta lääkärikäynnit	5 007	6 700	5 400
	josta terveydenhoitajakäynnit	36 364	40 100	39 600
	Opiskeluterveydenhuollon käynnit	29 615	29 400	29 800
	josta lääkärikäynnit	4 634	5 400	4 700
	josta terveydenhoitajakäynnit	24 981	24 000	25 100
	Muut terveydenhoitokäynnit yhteensä	14 381	12 910	18 148
	josta papa seulontakäynnit	3 076	2 860	3 500
	josta seksuaaliterveysneuvolan käynnit	6 347	5 200	8 448
	josta tarttuvien tautien- ja rokotuskäynnit	4 958	4 850	6 200
	Ravitsemussuunnittelukäynnit	1 336	1 150	1 200
	Lasten poliklinikkakäynnit	7 192	6 800	7 300
	Asiakkaiden lukumäärä	43 785	39 990	40 440
	Äitiysneuvolan asiakkaat	3 163	2 550	2 200
	Lastenneuvola asiakkaat	13 145	9 200	8 500
	Kouluterveydenhuollon asiakkaat	12 775	10 480	11 000
	Opiskeluterveydenhuollon asiakkaat	7 818	11 600	7 800
	Muut terveydenhoidon palvelujen asiakkaat	6 884	6 160	10 940
	josta seksuaaliterveysneuvolassa	3 045	2 700	3 840
	josta ravitsemussuunnittelu	820	670	900
	josta tarttuvien tautien vastaanotolla	1 516	340	3 100
	josta rokotusvastaanotolla	1 503	2 450	3 100

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TOT 2018	TA 2019	TA 2020
Kuntoutuspalvelut	Käyntien lukumäärä	60 383	63 030	59 545
	Fysioterapiakäynnit	30 655	32 800	32 600
	<i>josta lapset ja nuoret</i>	1 620	1 600	1 600
	<i>josta aikuiset</i>	29 035	31 200	31 000
	Fysioterapeutin ohjaus puhelinkontakteissa	1 866	1 990	1 415
	<i>josta lapset ja nuoret</i>	131	90	115
	<i>josta aikuiset</i>	1 735	1 900	1 300
	Fysioterapian matalankynnyksen palvelukäynnit	1 787	2 000	1 800
	Muut matalan kynnyksen palvelukäynnit/ Terve Kuopio kioski	7 011	7 000	5 000
	Toimintaterapiakäynnit	3 749	3 650	4 100
	<i>josta lapset ja nuoret</i>	1 837	1 650	1 800
	<i>josta aikuiset</i>	1 912	2 000	2 300
	Toimintaterapeutin ohjaus puhelinkontakteissa	415	490	430
	<i>josta lapset ja nuoret</i>	171	190	180
	<i>josta aikuiset</i>	244	300	250
	Puheterapiakäynnit terveydenhoitoyksikössä	2 942	2 800	1 400
	Puheterapeutin ohjaus puhelinkontakteissa terveydenhoitoyksikössä	630	600	300
	Muut käynnit	8 413	9 000	9 500
	Kuntoutusohjaus puhelinkontakteissa	2 915	2 700	3 000
	Asiakkaiden lukumäärä	25 265	25 740	23 774
	Fysioterapian asiakkaat	5 947	5 850	6 000
	<i>josta lapset ja nuoret</i>	492	450	500
	<i>josta aikuiset</i>	5 455	5 400	5 500
	Fysioterapeutin puhelinohjausasiakkaat	1 388	1 300	1 000
	<i>josta aikuiset</i>		1 300	1 000
	Fysioterapian matalankynnyksen palvelun asiakkaat	1 598	1 800	1 700
	Toimintaterapian asiakkaat	733	670	830
	<i>josta lapset ja nuoret</i>	294	290	330
	<i>josta aikuiset</i>	439	380	500
	Toimintaterapeutin puhelinohjausasiakkaat	145	330	290
	<i>josta lapset ja nuoret</i>		140	140
	<i>josta aikuiset</i>		190	150
	Puheterapian asiakkaat terveydenhoitoyksikössä	692	750	300
	Puheterapeutin puhelinohjausasiakkaat terveydenhoitoyksikössä	418	440	200
	Matalankynnyksen palvelun asiakkaat/ Terve Kuopio kioski	5 534	5 500	3 754
	Muut asiakkaat	6 402	7 100	7 200
	Kuntoutusohjausasiakkaat puhelinkontakteissa	2 408	2 000	2 500

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TOT 2018	TA 2019	TA 2020
Kuvantamispalvelut	Oma toiminta	25 539	25 850	25 700
	Natiiviröntgentutkimukset	13 819	14 000	14 000
	Ultraäänitutkimukset	5 726	5 800	5 700
	Mammografiatutkimukset	722	750	800
	Ortopantomografitutkimukset	5 272	5 300	5 200
	Asiakkaiden lukumäärä	17 271	17 300	17 200
Henkilöstömittarit		TOT 2018	TA 2019	TA 2020
Vastaanottopalvelut	Kokonaistyöaika	223,7	226,0	227,0
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	21,3	18,3	18,5
	Tapaturmapoissaolot kal. pv/htv	0,2	0	0
Suun terveydenhuolto	Kokonaistyöaika	137,0	130,0	130,5
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	16,4	14,2	14,5
	Tapaturmapoissaolot kal. pv/htv	1,4	0	0
Terveydenhoitopalvelut	Kokonaistyöaika	104,8	109,5	110,0
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	16,7	14,7	14,5
	Tapaturmapoissaolot kal. pv/htv	0	0	0
Kuntoutuspalvelut	Kokonaistyöaika	68,2	74,4	75,4
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	17,4	14,4	15,0
	Tapaturmapoissaolot kal. pv/htv	0,1	0	0
Avohoidon palvelut	Kokonaistyöaika (htv)	533,8	539,9	542,9
	Sairauspoissaolot kalenteripv/htv	18,6	15,0	16,5
	Tapaturmapoissaolot kalenteripv/htv	0,5	0	0

TP2018 vaiheessa on otettu käyttöön Visman htp-keruu, jossa henkilötyövuodet kerätään organisaatietietojen mukaan ja henkilötyövuosiin on laskettu aiempaa tarkemmin mm. pätkätyö. Ed. mainituista syistä johtuen aikaisempien vuosien tiedot on ilmoitettu Visman henkilötyövuosi-keruun mukaisesti ja ne poikkeavat aiemmin julkaistuista talousarvio-, käyttösuunnitelma- ja tilinpäätöstiedoista.

3.2 Sairaalapalvelut

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Sairaalapalvelut tuottavat kuntalaisten tarvitseman perusterveydenhuollon ympärivuorokautisen sairaanhoidon ja kuntoutuksen sekä osan perusterveydenhuollossa toteutettavasta erikoissairaanhoidosta. Pääosin perustehtävä säilyy ennallaan.

Sote-uudistuksen uudelleen käynnistyessä erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon tuottama ympärivuorokautinen sairaanhoito tulee tarkastella yhtenä kokonaisuutena. Syntyvistä hoitajaksoista tulee muodostua entistä paremmin toisiaan täydentävä, kuntoutuksellisesti vaikuttava ja potilaalle hyötyä tuottava kokonaisuus.

Resurssien taloudellisen käytön tehostamiseksi ja päällekkäisen ylimääräisen työn poistamiseksi potilastietojärjestelmät tulee tulevaisuudessa yhdenmukaistaa. Digitalisaation tarjoamia työkaluja otetaan käyttöön mahdollisuuksien mukaan.

Lehtola-rakennuksen peruskorjaustarve on ilmeinen ja vaatii aktiivitoimenpiteitä.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Ikäihmisten lukumäärä kasvaa. Kotihoidon kehittyttyä sairaalapalveluihin ohjautuvat vain aikaisempaa moniongelmaisemmat ja huonokuntoisemmat potilaat. Potilaat siirtyvät myös aikaisempaa varhaisemmin vaativien ja potilasta kuormittavien toimenpiteiden jälkeen erikoissairaanhoidosta jatkohoitoon. Koko hoitoprosessin kulua tulee uudistaa siten, että erikoissairaanhoidon osaaminen seuraa potilasta jatkohoitopaikkaan myös tarvittaessa jalkautuvina konsultaatioina, mikä mahdollistaa aikaisempaa vahvemman palautteen hoitopäätösten ja hoidon tuloksellisuuden arviointiin. Em. kehityskulkua pyritään edistämään yhteistyössä sairaanhoitopiirin kanssa. Mallilla voidaan vaikuttaa hoitokäytäntöihin ja tukea terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammatillista koulutusta.

Poliklinikkatoiminnalla tuetaan avovastaanottotoimintaa. Sen toiminnan vahvistamisen tarve kohdentuu väestön ikääntymisen myötä kardiologisten, erityisesti läppäpotilaiden seurantaan ja hoitoon. Tärkeänä sairausryhmänä diabetespotilaiden hoidon omahoitoa, ammatillisen ohjauksen saatavuutta ja laatua vahvistetaan, jotta taudin komplikaatioiden aiheuttamilta ongelmilta ja kustannuksilta vältytään.

Sairaalan ja kotihoidon sekä asumispalveluiden päivystysaikaisten yhteydenottojen määrä on lisääntynyt. Lääkärin tulee olla kotihoidon saatavilla. Kehityksen jatkuessa päivystyksen kokonaisjärjestely tullee ajankohittaiseksi.

Sairaala osallistuu terveydenhuollon ammattihenkilöiden koulutukseen Sakkyn, AMK ja UEFIn kanssa. Oppilaitosten opetus on muuttunut yhä vahvemmin työssä oppimiseksi samanaikaisesti kuin koulutuskorvaukset ovat poistuneet toisen asteen opiskelijoiden ohjauksesta ja koulutusmäärät lisääntyneet. Koulutusyhteistyö eri ammattioppilaitosten kanssa täytyy koordinoida vahvemmin. Samalla on tarkistettava myös yhteistyöhön liittyviä taloushallinnollisia linjauksia.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstörakenne säilyy pääosin ennallaan. Joitakin nimikemuutoksia on odotettavissa vuonna 2020. Juan-
kosken ja Karttulan osastoille esitetään varasairaanhoitajan tehtävän lisäämistä, koska etäisen sijainnin vuoksi
tilapäisten ja määräaikaisten sijaisten saatavuus alueilla on huono.

Valmisteilla olevan lainsäädännön mukaisesti rajoittavia toimenpiteitä ei voi perustella riittämättömällä resurs-
soinnilla. Siten itsemäärämisoikeutta rajoittavien käytäntöjen ja toimintaympäristön muuttaminen uudistuvan
lainhengen mukaiseksi on ajankohtaista. Jatkuva vierihoidon tarve jollakin osastolla puoltaa henkilöstömäärän
tarkastelua. Myös varahenkilöstön riittävyttä täytyy tarkastella.

Sairaalapalveluiden ja Kuopion yliopistollisen sairaalan välille on tehty hoitohenkilöstön työnkiertoa helpottava
sopimus. Toiminnalta odotetaan ammatillisen tietotaidon vahvistumista ja organisaatioiden välisen keskinäisen
ymmärryksen lisääntymistä.

Tekstinkäsittelijöiden henkilöresurssin tarvetta seurataan. Tekstinkäsittelyssä on sisäilmaongelmiin liittyen
päädytty pitkäaikaiseen etätyöhön. Muutoksen vaikutusta työhyvinvointiin ja tuloksellisuuteen seurataan. Pu-
heentunnistusjärjestelmien kehitystä ja käytettävyyttä Pegasos-ympäristössä selvitetään. Puutteellisen tieto-
turvan vuoksi mobiili-työkalujen pilotointi jouduttiin keskeyttämään, tähän odotetaan tietojärjestelmän tuottajan
ratkaisuja.

Harjulan sairaalan avoimiin virkoihin haetaan viranhaltijoita. Erityisesti kardiologille on kysyntää väestön ikään-
tyessä ja ultraääniseurantaa vaativien läppävikojen lisääntyessä.

Henkilöstön kehittäminen

Potilaiden laadukkaan hoidon edellytys on tasalaatuisesti ammatillisesti vahva henkilökunta. Tähän pyritään
henkilöstön suunnitelmallisella kouluttamisella, myös esimiestehtävistä kiinnostuneiden urapolkuja edistetään
ennakoiden vapautuvia lähiesimiestehtäviä.

Potilas- ja asiakaspalautetta kerätään säännöllisesti, jotta toimintasuunnitelman asiakaslupauksen mukainen
toiminta toteutuu.

Avainprosessi: **Sairaalapalvelut**

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TOT 2018	TA 2019	TA 2020
Poliklinikka	Käynnit lääkärillä	6 225	6 750	6 300
	Ensikäyntien osuus lääkärillä käynneistä %	42	41	42
	Käynnit hoitajalla	8 176	8 000	8 900
	Ensikäyntien osuus hoitajalla käynneistä %	33	32	36
	Asiakkaiden lukumäärä (eri sotu)	6 105	6 200	6 200
Osastohoito	Asiakaspaikkojen lukumäärä, omat sairaansijat	194	194	194
	Hoitopäivät, oma osastohoito	67 117	68 000	67 000
	Osastojen kuormitus %	95	96	94
	Hoitojakson pituus, keskiarvo (vrk)	20	12	12
	Hoitopäivät, ostetut lyhytaikais- ja kuntoutus osastohoidon hoitopäivät	3 979	1 800	2 200
	Ostetut hoitojakson pituus, keskiarvo (vrk)	8	8	8
	Ostettu osastohoito, asiakkaiden lkm	526	200	200
	Asiakkaiden lukumäärä (=hoidetut/oma)	3 076	3 200	3 200
Osasto ja poliklinikka	Ostetut asiakaspalvelut ja konsultaatiot	3 400	4 100	3 500
Henkilöstömittarit		TOT 2018	TA 2019	TA 2019
Poliklinikkapalvelut	Kokonaistyöaika	9,8	10,0	11,0
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	5,4	4,2	4,5
	Tapaturmapoissaolot kal. pv/htv	0	0	0
Osastohoito	Kokonaistyöaika	218,2	211,6	220,6
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	19,8	18,6	17,5
	Tapaturmapoissaolot kal. pv/htv	0,7	0,0	0
Sairaalapalveluiden tukipalvelut	Kokonaistyöaika	20,2	19,0	19,0
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	9,7	9,7	8,6
	Tapaturmapoissaolot kal. pv/htv	0	0	0
Sairaalapalvelut	Kokonaistyöaika (htv)	248,2	240,6	250,6
	Sairauspoissaolot kalenteripv/htv	18,5	18,6	16,4
	Tapaturmapoissaolot kalenteripv/htv	0,6	0	0

TP2018 vaiheessa on otettu käyttöön Visman htp-keruu, jossa henkilötyövuodet kerätään organisaatietietojen mukaan ja henkilötyövuosiin on laskettu aiempaa tarkemmin mm. pätkätyö. Ed. mainituista syistä johtuen aikaisempien vuosien tiedot on ilmoitettu Visman henkilötyövuosi-keruun mukaisesti ja ne poikkeavat aiemmin julkaistuista talousarvio-, käyttösuunnitelma- ja tilinpäätöstiedoista.

3.3 Mielenterveys- ja päihdepalvelut

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Perheneuvola, SIHTI nuorten vastaanotto ja Lasten ja nuorten mielenterveysyksiköt

Perheneuvolan, Sihdin sekä Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen palvelukokonaisuus tullaan uudistamaan Perhekeskus-mallin mukaiseksi. Hoitotakuun mukainen läheteellinen työskentelymalli on toistaiseksi käytössä LNMY:ssä. Lasten ja nuorten mielenterveysyksiköissä läheteiden arvioon ja asiakkuuksien määrittelyyn sekä hoito- ja kuntoutusprosessin vaikuttavuuden arvioon ja seurantaan kiinnitetään edelleenkin erityistä huomiota myös ostopalvelutoiminnan osalta. Hoidonporrastusta ja yhteistyötä KYS:n erikoissairaanhoidon/ lastenpsykiatria ja nuorisopsykiatria pyritään kirkastamaan.

Aikuisten mielenterveyspalvelut (Kuopion psykiatrian keskus)

Kuopion psykiatrian keskus tuottaa psykiatrisen erikoissairaanhoidon avohoito- ja kuntoutuspalveluja 20-vuotta täyttäneille kuopiolaisille. Lisäksi tarjotaan työnohjausta sekä koulutusta. Valtakunnallisesti psykiatrisen avohoidon palvelujen kysyntä on lisääntynyt. Tämä on näkynyt myös Kuopion psykiatrian keskuksessa, missä lähetemäärä on lisääntynyt.

Aikuispsykiatrian osastopaikkojen vähenemistä korvaamaan on perustettu tehostetun avohoidon palveluja. Kuopion psykiatrian keskuksen tehostetun avohoidon työryhmä turvaa nopean hoitoon pääsyn ja tiiviin akuutivaiheen hoidon. Palveluja tuotetaan myös viikonloppuisin. Toiminta parantaa asiakaslähtöisiä palveluja ja tuonnistuksessaan kustannussäästöjä laitoshoidon- ja erityisasumispalvelutarpeiden vähenemisen myötä.

KYS:n psykiatrian poliklinikkatoimintoja on kehitetty ja toimintatapoja yhtenäistetty. Tähän liittyen Kuopion psykiatrian keskus ja Siilinjärven psykiatrian poliklinikka ovat muodostaneet vuoden 2019 alusta KYS:n organisaatiossa yhteisen psykiatrian poliklinikan palvelulinjan. Myös aikuispsykiatrian lähetekäsittely on uudistunut ja yhtenäistynyt siten, että kaikki aikuispsykiatrilta tarkoitetut läheteet ovat vuoden 2019 alusta ohjautuneet psykiatrian läheteet-työryhmälle, joka on arvioinut läheteet ja ohjannut ne oikealle pkl:lle. 20-30 % saapuneista läheteistä on palautunut lähettävälle taholle konsultaatiovastauksena.

Matalankynnyksen mielenterveyspalveluja tuotetaan yhteistyössä yli organisaatorajojen osallistumalla mielenterveyspalvelujen tuottamiseen terveyskeskuksen vastaanottotoiminnan tiimien kanssa. KPK:n psykiatristen sairaanhoitajien työpanosta on kohdistettu terveyskeskuksen vastaanoton tiimeihin ja sinne annettavia psykiatrin konsultaatiopalveluja on lisätty. Vuoden 2019 alusta terveyskeskuksessa on työskennellyt seitsemän Kuopion psykiatrian keskuksen psykiatrista sairaanhoitajaa.

Psykiatrisen kuntoutuksen palvelut jatkuvat entiseen tapaan. Niiden kohdentuminen on muuttunut aiempaa nuorempiin ikäluokkiin.

Asiakasprosessien sujuvuutta varmistetaan yhteistyöllä myös kotihoidon, terveydenhoitoyksikön, aikuissosiaalityön sekä lastensuojelun kanssa. Nimetyt työntekijät antavat tarvittaessa näihin yksiköihin konsultaatioita ja voivat tarvittaessa myös osallistua asiakasneuvottelutilanteisiin. Myös poliisin kanssa on lisätty yhteistyötä osallistumalla ns. Ankkuri-toimintaan.

Kuopion psykiatrian keskus on mukana sairaanhoitopiirin sähköisiä palveluja ja videovälitteistä toimintaa kehittävässä e-Psykiatria hankkeessa.

Päihdepalvelut

Terveyskeskuksen ja päihdepalvelusäitiön osuutta opioidikorvaushoidon toteutuksessa on kyetty lisäämään. Korvaushoidon kolmiportaisen mallin toteutusta vahvistetaan mm. koulutuksen ja työnohjauksen avulla.

Päihdepalvelusäitiön tuottamia kuntoutuspalveluja kehitetään mikä vähentää tarvetta ulkopuolisten ostopalvelujen käyttöön.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Perheneuvola, SIHTI nuorten vastaanotto ja Lasten ja nuorten mielenterveysyksiköt

Matalankynnyksen palveluja tuottavien Perheneuvolan ja Sihdin sekä Lasten ja Nuorten mielenterveysyksiköiden toimintakokonaisuus tullaan uudistamaan Perhekeskus-mallin mukaiseksi.

Aikuisten mielenterveyspalvelut (Kuopion psykiatrian keskus)

Päämääränä on hoidon ja kuntoutuksen vaikuttavuuden lisääntyminen, laadun paraneminen ja asiakaslähtöisen palveluprosessin oikea kohdentaminen avohoitopainotteisesti. v. 2019 aikana käyttöön otetun kliinisten vaikuttavuusmittareiden seurantajärjestelmää (BCB-laaturekisteri) hyödynnetään hoidon vaikuttavuuden seuraamisessa. Myös elämänlaatumittari 15D on käytössä ja sen tuloksia hyödynnetään.

Psykiatrian poliklinikkatoiminnan toimintatapojen tehostaminen ja yhtenäistäminen jatkuvat. Aikuispsykiatrian v.2019 aloittanut yhteinen lähete-työryhmä jatkaa toimintaansa tehostaen hoidon oikeaa kohdentumista ja porrastusta.

Matalan kynnyksen toimintaa terveyskeskuksessa tuetaan lisäämällä psykiatriin konsultaatiotoimintaa.

Poliisin kanssa tehtävä yhteistyö Ankkuri-toiminnassa jatkuu.

Päihdepalvelut

Opioidikorvaushoitopotilaita on kyetty siirtämään erikoissairaanhoidosta päihdepalvelusäitiön ja terveyskeskuksen hoitoon. Opioidikorvaushoidossa käyttöön tulleen injektiomotoisen lääkityksen käyttö lisääntyy, mikä mahdollistaa potilaiden tarvitseman muun psykososiaalisen kuntoutuksen tehostamisen.

Henkilöstösuunnitelma

Perheneuvola, SIHTI nuorten vastaanotto ja Lasten ja nuorten mielenterveysyksiköt

Kuopion yt-toimenpiteisiin liittyen määräaikaiset työsuhteet ovat päättyneet/päättyvät työsopimusten päätyttyä Perheneuvolan yhtä määräaikaista sosiaalityöntekijän tehtävää lukuun ottamatta. Nilsinä-Maaninka-Juankoski-alueelle saadaan yksi vakinainen htv.

Aikuisten mielenterveyspalvelut

Poliisin kanssa tehtävään yhteistyöhankkeeseen (Ankkuri-toiminta) on palkattu psykiatrinen sairaanhoitaja ja tehtävä jatkuu myös v.2020.

Henkilöstön kehittäminen

Perheneuvola, SIHTI nuorten vastaanotto ja Lasten ja nuorten mielenterveysyksiköt

Osalla henkilöstöstä on psykoterapiakoulutus, osalla koulutus on meneillään. Psykoterapiataidot turvataan tukemalla prosessikoulutuksia. Lyhyempien koulutusten osalta tarve ja hyödyt arvioidaan tapauskohtaisesti yksikön yhteisissä kokouksissa.

Uusien toimintamallien ja – muotojen käyttöönoton ja palvelujen kehittämisen toteutumiseksi tarvitaan koko henkilöstön perehdyttämistä ja koulutusta yli palvelualue rajojen.

Aikuisten mielenterveyspalvelut

Henkilöstön osaaminen turvataan ammatillisen täydennyskoulutusvelvoitteen ja kehityskeskustelujen pohjalta laaditun henkilökohtaisen koulutussuunnitelman myötä. Asiakkuuksien lisääntyminen vaatii osaamistarvetta asiakkuuden määrittelyssä, ongelmien fokuoinnissa, määräaikaissa hoito- ja kuntoutusmenetelmissä mukaan lukien lyhytpsykoterapiamenetelmät. Tässä hyödynnetään mm. koko henkilöstölle vuosina 2017-18 järjestetyn hoidon ja kuntoutustarpeen määrittelyyn liittyneen prosessimuotoisen koulutuksen antia. Myös perhe- ja verkostotyön kehittäminen, lasten huomiointi, päihdeongelmien tunnistaminen sekä yhteistyö muiden palveluntuottajien kanssa edellyttävät substanssiosaamisen vahvistamista ja resurssin käytön joustavaa suunnittelua.

Yksikön psykoterapiaosaamisen turvaamiseksi panostetaan henkilöstön psykoterapiakoulutuksiin. Myös neuropsykiatrisen osaamisen lisäämiseen on tarvetta ja tämä huomioidaan v. 2020 koulutussuunnitelmassa.

Avainprosessi: **Mielenterveys- ja päihdepalvelut**

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TOT 2018	TA 2019	TA 2020
Lasten mielenterveyspalvelut	Käyntien lukumäärä	2 361	2 000	2 000
	Asiakkaiden lukumäärä	183	180	180
Perheneuvola	Käyntien lukumäärä	4 172	3 000	3 000
	Asiakkaiden lukumäärä	534	400	400
Nuorten mielenterveyspalvelut	Käyntien lukumäärä	3 690	2 500	2 500
	Asiakkaiden lukumäärä	278	200	200
	Sihti nuorten vastaanottokäynnit	2 193	2 500	2 000
	josta lääkärikäynnit	223	400	250
	josta muut käynnit	1 970	2 100	1 750
	Sihti asiakkaat	383	350	350
Aikuisten mielenterveyspalvelut	Käyntien lukumäärä	40 872	41 000	41 000
	Tukiporras, kuntoutuspäivät	991	1 100	1 100
	Asiakkaiden lukumäärä	2 941	2 600	2 700
	Tukiporras, viikkokuntoutusyksikkö	46	445	50
Henkilöstömittarit		TOT 2018	TA 2019	TA 2020
Lasten mielenterveyspalvelut (sis. Perheneuvolan)	Kokonaistyöaika	21,3	15,0	17,0
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	8,1	8,1	7,4
	Tapaturmapoissaolot kal. pv/htv	0	0	0
Nuorten mielenterveyspalvelut	Kokonaistyöaika	9,6	9,0	9,0
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	24,7	15,6	15,0
	Tapaturmapoissaolot kal. pv/htv	0	0	0
Aikuisten mielenterveyspalvelut	Kokonaistyöaika	49,0	57,0	57,0
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	9,4	9,4	8,5
	Tapaturmapoissaolot kal. pv/htv	0,6	0	0
Mielenterveyspalveluiden tukipalvelut	Kokonaistyöaika	1,9	3,0	3,0
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv			
	Tapaturmapoissaolot kal. pv/htv	0	0	0
Mielenterveys- ja päihdepalvelut	Kokonaistyöaika (htv)	81,9	84,0	86,0
	Sairauspoissaolot kalenteripv/htv	11,3	16,0	10,0
	Tapaturmapoissaolot kalenteripv/htv	0,4	0,0	0,0

Alle viiden henkilötyövuoden yksiköistä ei raportoida sairauspoissaoloja.

TP2018 vaiheessa on otettu käyttöön Visman htp-keruu, jossa henkilötyövuodet kerätään organisaatietietojen mukaan ja henkilötyövuosiin on laskettu aiempaa tarkemmin mm. pätkätyö. Ed. mainituista syistä johtuen aikaisempien vuosien tiedot on ilmoitettu Visman henkilötyövuosi-keruun mukaisesti ja ne poikkeavat aiemmin julkaistuista talousarvio-, käyttösuunnitelma- ja tilinpäätöstiedoista.

3.4 Sitovat tavoitteet

Terveydenhuollon palvelualue

2020

1. KASVAVA KUOPIO

1.1. Kilpailukykyinen yrittäjisympäristö

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
pk-yritysten työvoiman saatavuus (kysely), väestökehitys, ulkomaan kansalaiset ja vieraskieliset (%) väestöstä, oppilaitoksista valmistuneista jää alueelle (%), tarjotut harjoittelu- ja kesätyöpaikat	Edistetään opiskelijoiden sitoutumista alueeseen tarjoamalla harjoittelu- ja kesätyöpaikkoja sekä kotimaisille että Kuopiossa opiskeleville ulkomaalaisille opiskelijoille. Edistetään opiskelu- ja työperäistä maahanmuuttoa ja ulkomaalaisten ammattiosaajien sitoutumista alueeseen.	Opiskelijoita otetaan sijaisuuksiin ja kesäharjoittelijoiksi opintojen valmiusasteen mukaisesti.	Kasvava Kuopio - ohjelma

1.3. Kuopion tunnettuus ja edunvalvonta

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
edunvalvonnan vaikuttavuus	Edunvalvontaa aktivoidaan edelleen (vaikuttamisen kohteet, median hyödyntäminen, yhteistyö)	Osallistutaan valtakunnallisiin työryhmiin.	Kasvava Kuopio - ohjelma

2. HYVINVOIVA KUOPIO

2.2. Varhainen tuki

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
lasten ja nuorten kokema perheen yhdessä viettämisen ajan riittävyys (kouluterveyskysely)	Lapsiperheiden hyvinvointia edistetään tukemalla vanhemmuutta eri keinoin. Kehitetään hyvinvoinnin mittarointia.	Osallistutaan LAPE-työhön ja perhekeskumallin suunnitteluun. Palveluissa kiinnitetään huomiota vanhemmuuden ja parisuhteen varhaiseen tukemiseen ja asiat otetaan puheeksi hyödyntämällä terveystarkastuksissa mm. perheen voimavaramittareita. Hyödynnetään lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa.	Hyvinvoiva Kuopio - ohjelma
nuorten huolta herättävä toiminta	Päihteiden käyttö vähenee ja mielen hyvinvointi lisääntyy. Painopiste on erityisesti syrjäytymisuhan alla olevien nuorten hyvinvoinnin edistämässä.	Osallistutaan psykiatrisen esh:n työpanoksella Poliisin nuorille suunnattuun Ankkuri-työryhmän toimintaan. Suun th:ssa Omahoidon vastaanotolla huoli tunnistetaan ja perheiden yksilöllinen tuen tarve huomioidaan kokonaisvaltaisesti. Terveystarkastuksissa otetaan sekä nuoren että vanhempien päihteidenkäyttö puheeksi hyödyntämällä ADSUME-mittaria sekä vanhempien osalta AUDIT:ia.	Hyvinvoiva Kuopio - ohjelma

3. RESURSSIVIISAS KUOPIO

3.1. Viisas liikkuminen

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
kaupungin henkilökunnan etätyöpäivien lukumäärä, etätyöskentelypisteet (lkm)	Edistetään edelleen etätyön tekemismahdollisuuksia.	Harkitaan etätyölupaa työnkuvan salliessa osittaisena. Mahdollistetaan huolellisella työn suunnittelulla ja organisoinnilla tukipalvelujen henkilöstön etätyön mahdollisuuksia hyödyntämällä sähköisiä yhteyksiä.	Resurssiviisas Kuopio -ohjelma
mittari tarkentuu	Kehitetään maaseudun liikkumismahdollisuuksia ja vähennetään; liikkumistarvetta kehittämällä jo olevien palvelupisteiden toimintaa mm. kehittämällä etäpalveluita.	Hyödynnetään Teamsia/Skypeä sekä muita sähköisiä työvälineitä mm. kokouksissa.	Resurssiviisas Kuopio -ohjelma

3.2. Kiertotalous ja resurssien viisas käyttö

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
jätteen määrä, rakentamisen jätteiden hyödyntämisen osuus kaupungilla ja konserniyhtiöissä (%), uusiomateriaalien käyttöosuus uusissa rakenteissa ja rakennuksissa, syntyneen ruokahävikin määrä (kg/€), lähiruuan osuus (%)	Sisällytetään resurssiviisas hankintaprosesseihin koko konsernissa ja koulutetaan henkilökunta. Uusiomateriaalien käyttöä lisätään suunnitelmallisesti rakentamisessa. Ruokahävikin seuranta laajennetaan kaikkiin kaupungin tiloissa toimiviin ruokapalvelupisteisiin. Ruokahankinnoissa huomioidaan lähiruuan käytön lisäämismahdollisuudet	Sisällytetään resurssiviisas hankintaprosesseihin ja koulutetaan henkilökunta.	Resurssiviisas Kuopio -ohjelma

3.3. Energiätehokkuus ja uusiutuva energia

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
vähäpäästöisten ajoneuvojen lukumäärä	Kuljetushankintojen kilpailutuksessa suositaan vähäpäästöisiä käyttövoimia. Ajoneuvohankinnoissa tulee selvittää ensisijaisesti vähäpäästöisten ajoneuvojen hankintamahdollisuus.	Sähköpyöräily osaksi liikkumista, kokeilu vuoden 2020 aikana kuntoutuspalveluissa.	Resurssiviisas Kuopio -ohjelma

4. UUDISTUVA KUOPIO

4.1. Kyvykäs ja innostunut henkilöstö ja uudistuva johtaminen

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
sairauspoissaolot p/hvt, työtyytyväisyys, korvaavan työn malli käytössä	Henkilöstön työhyvinvointi paranee ja sairauspoissaolot vähenevät kaupunkitasoisesti 15,4 p/hvt tasolle.	Työhyvinvointisuunnitelma päivitetään vuosittain yhdessä henkilöstön kanssa. Noudatetaan hyvinvointisuunnitelmaa, kiinnitetään huomiota esimiesten työhyvinvoinnin johtamisen osaamiseen sekä hyödynnetään varhaista puheeksiottoa, sekä kolmikantaneuvotteluja ja korvaavan työn mallia. Yhteistyötä työterveyshuollon kanssa tehdään aktiivisesti ja ennakoivasti.	Uudistuva Kuopio - ohjelma
suunnitelman valmiusaste	Laaditaan henkilöstön osaamisen kehittämissuunnitelma	Laaditaan vuosittain henkilöstön osaamisen kehittämissuunnitelma hyödyntämällä vuosittaisia kehityskeskusteluja (KuntaHR).	Uudistuva Kuopio - ohjelma

4.2. Sujuva ja uudistuva toiminta

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
kokeilut ja kehittämishankkeet	Kehitetään tiedolla johtamista (tiedon kerääminen, analysointi ja hyödyntäminen) kaupunkitasoisesti, jotta se palvelee paremmin toiminnan, palvelujen ja palveluverkostojen suunnittelua ja seurantaa.	Kehitetään tilastointia tukemaan paremmin mittarintiedon saatavuutta, seurataan asiakastyön määrää osana tiedolla johtamista. Toiminnan tunnuslukujen säännöllinen analysointi ja tarvittaessa korjausliikkeiden ennakointi. Aikuisten mielenterveyspalveluissa otetaan käyttöön hoidon vaikuttavuuden seurantamittari.	Uudistuva Kuopio - ohjelma
kunnan digitalisaatioaste, hankkeiden määrä ja eteneminen, asiakaspalaute	Palvelujen saavutettavuuden ja sujuvuuden parantaminen digitalisaation avulla. Laaditaan digitalisaation tiekartta ja viedään eteenpäin toimintaa ja palveluja uudistavia digihankkeita. Parannetaan henkilöstön digitaalista kyvykkyyttä.	Henkilöstön digitaalisen osaamisen vahvistaminen koulutuksella. Selvitellään mahdollisuuksia virtuaalivastaanoton hyödyntämiseen terapiapalveluissa. Suunnitellaan otetaan käyttöön sähköinen asiointi. Aikuisten mielenterveyspalveluissa kehitetään etä vastaanottotoimintaa.	Uudistuva Kuopio - ohjelma
osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksiin tyytyväisten osuus, kuntalais- ja asiakaspalautteiden määrä	Kehitetään keskeisen kaupunkialueen osallisuuden ja vaikuttamisen toimintamalleja. Parannetaan kuntalaisviestintää matalan kynnyksen vaikuttamistavoista. Otetaan käyttöön digitaalinen osallistumistyökalu.	Asiakastyytyytyväisyyden reaaliaikainen mittaaminen eri toiminnoissa tavoitteena vuoden 2020 aikana. Ollaan mukana kehittämässä uusia toimintamalleja yhdessä muiden kanssa.	Uudistuva Kuopio - ohjelma

4.3. Kestävä talous

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
investointien kustannusarvioiden pitävyys	Investointien hankesuunnitteluprosessi uudistetaan. Merkittävistä investoinneista tehdään vaikuttavuus- ja riskiarvioinnit.	Osallistutaan hankesuunnitteluprosessin uudistamiseen.	Uudistuva Kuopio - ohjelma
lainamäärä €/asukas, lainanhoitokyky, taseen ulkopuoliset sopimusvastuut, vuokrakustannusten kasvu	Selvitetään vaihtoehtoisia investointimalleja kokonaistalouden huomioiden investointitason pienentämiseksi. Seurataan maakuntauudistuksen vaikutusta kaupungin kiinteistökantaan.	Osallistutaan investointien suunnitteluun.	Uudistuva Kuopio - ohjelma
tilikauden tulos, toimintakatteen kasvu%, toimintakulujen kasvu%	Palvelualueesta riippuen toimintakatteen kasvu on 0,5-1,5% ilman uusien/peruskorjattujen tilojen tuomaa lisäkustannusta. Talousarvioon sisältyvä 6 M€:n henkilöstömenojen säästötavoite toteutuu.	Taloutta ja toimintaa seurataan jatkuvasti. Mahdollisiin ylityksiin pyritään reagoimaan nopeasti. Edetään tulevan yt-suunnitelman mukaisesti.	Uudistuva Kuopio - ohjelma

4 ERIKOISSAIRAANHOITO

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Erikoissairaanhoidon palvelut ostetaan Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriltä v. 2020, mikä vastaa nykyistä käytäntöä. Poliklinikkapalvelujen ja vuodeosastopalvelujen tarve kasvaa 1-2% % tulevan vuoden aikana ja aiheuttaa kustannuspaineita erikoissairaanhoidon menoihin.

Ostettavat palvelut ovat erikoissairaanhoidotasoisia erityispalveluita kuntalaisille. Keskeisiä toiminta-alueita ovat erilaiset leikkaustoiminnot, syöpähoidot ja vaativat sisätautien alaan kuuluvat hoidot. Toimintaa pyritään kehittämään avohoitopainotteisemmaksi, ts. vuodeosastojen käyttöä pyritään vähentämään.

Talousarviovaraus erikoissairaanhoidon palveluihin on toimintakatetasolla 178,4 M€, jossa on muutosta tilinpäätökseen 2018 verrattuna +9,9 M€ (5,9%) ja talousarvioon 2018 verrattuna +8,6 M€ (5,1%).

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Ostettavat palvelut ovat erikoissairaanhoidotasoisia erityispalveluita kuntalaisille. Keskeisiä toiminta-alueita ovat erilaiset leikkaustoiminnot, syöpähoidot ja vaativat sisätautien alaan kuuluvat hoidot. Toimintaa pyritään kehittämään avohoitopainotteisemmaksi, ts. vuodeosastojen käyttöä pyritään vähentämään.

Henkilöstösuunnitelma

Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri on itsenäinen toimija henkilöstöasioissa, joten jäsenkunnat voivat vaikuttaa henkilöstöasioihin ainoastaan rahoituksen kautta.

Henkilöstön kehittäminen

Henkilöstöä kehitetään erikoissairaanhoidon tarpeiden mukaan määrärahojen sallimissa puitteissa.

Avainprosessi: **Erikoissairaanhoito / PSSHP**

Tuote tai palvelu	TP 2017	TOT 2018	TA 2019	TA 2020
Poliklinikkakäynnit	296 666	301 715		
Hoitojaksot	20 449	18 294		
Hoitopäivät	92 428	89 087		
Lähetteet	48 797	48 207		
-terveyskeskuksesta	25 885	26 147		
-KYSin omasta yksiköstä	10 060	9 289		
-päivystyslähetteet	9 596	9 011		
-yksityissektorilta	8 241	8 445		
-työterveyshuollosta	3 160	2 905		
Siirtoviivepäivät	522	782		
Laskutetut siirtoviivepäivät / €	308 669	474 398		
Hoitopalvelut / 1000 €	159 462	162 196	166 545	174 277
KPK / 1000 €	4 556	4 418	4 311	4 554
Suun th opetuslinikka / 1000 €	743	710	858	722
Euroa/asukas	1 390	1 409	1 446	1 509
Kustannukset / 1 000 €	TOT 2017	TOT 2018	TA 2019	TA 2020
Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri	164 022	166 614	168 281	176 370
Muut sairaalat	1 951	1 733	1 851	2 400
Muu esh	274	385	0	0
Yhteensä / 1 000 €	166 247	168 732	170 132	178 770
Toimintatuotot yhteensä	331	801	370	370

5 ISÄNTÄKUNTAPALVELUT

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Kuopio järjestää Tuusniemen terveystalot isäntäkuntamallin mukaisesti. Vuoden 2020 toiminta jatkuu nykyisen henkilöstörakenteen pohjalta. Tuusniemelle on vaikeuksia saada työntekijöitä, varsinkin lääkäreitä.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Tuusniemen syntyvyys on alhainen ja toiminta väkisinkin painottuu aikuisväestön ja ikääntyneiden palveluihin. Keskeistä toiminnan kannalta on terveysasema ja sen yhteydessä sijaitseva vuodeosasto.

Henkilöstösuunnitelma

Toiminta jatkuu nykyisen henkilöstövahvuuden turvin. Ostopalvelutyövoiman käyttö näyttää välttämättömältä palvelutason turvaamiseksi.

Henkilöstön kehittäminen

Tuusniemen henkilöstön kehittämisessä noudatetaan terveystalotien yhteistä kehittämis- ja koulutussuunnitelmaa.

TUUSNIEMEN KUNTA

Vuoden 2020 talousarvion tavoitteet ja talousraamiesitys sekä suunnittelukauden 2020 – 2021 tavoitteet

Perusterveydenhuollon talousarvioesitys 2020

	TOT 2017	TOT 2018	TA 2019	TA 2020
LIIKEYLI-/ALIJÄÄMÄ	0	0	0	0
LIKEVAIHTO	3 138 384	3 214 603	3 358 000	3 369 708
Myyntituotot	2 648 082	2 682 354	2 993 000	2 989 708
Maksutuotot	489 870	532 249	365 000	380 000
Tuet ja avustukset				
Liiketoiminnan muut tuotot	432			
LIKETOIMINNAN KULUT	-3 138 384	-3 214 603	-3 358 000	-3 369 708
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-282 640	-270 499	-309 940	-310 000
Palvelujen ostot	-934 994	-847 604	-963 380	-940 000
Palkat ja oikaisuerät	-1 536 755	-1 684 073	-1 707 822	-1 730 202
Henkilösivumenot	-370 567	-394 383	-362 958	-371 506
Liiketoiminnan muut kulut	-13 428	-18 044	-13 900	-18 000

Tuusniemen kunta esittää Kuopion kaupungin Perusturvan ja Terveystalouden palvelualueelle suunnittelu-
kauden 2020–2021 Tuusniemen kunnan perusterveydenhuollon talousarvion laadinnan perusteeksi seuraavat
tavoitteet:

Tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso:

Suunnittelukauden tavoite 2020–2021	Vuosittain seurattava mit- tari	Tavoitetaso
Terveystalouden palvelujen ja seudullisen yhteistyön kehittäminen		
Talousarviovuoden 2020 tavoitteet		
Laadukkaiden terveystalouden tuottaminen taloudellisesti ja kustannustehokkaasti	Palvelujen kustannukset / asukas	Hintataso ei yli valtakun- nan keskimääräisen hin- tatason
Henkilöstön ammattitaidon ylläpito	Koulutuspäivät / työntekijä	Ammattitaitoinen ja pä- tevä henkilöstö

Palvelujen tuottamista jatketaan vuoden 2020 tapaan. Terveystalouden palvelutarpeeseen ja toimintakuluihin
vaikuttavat Tuusniemen kunnan väestön ikärakenne ja sairastavuus. Palvelun tuottamiseen liittyviä haasteita
ovat henkilöstön eläköityminen, uuden ammattitaitoisen henkilöstön rekrytointi ja yhteistyön kehittäminen ter-
veys- ja sosiaalitoimen eri toimijoiden ja toimialueiden välillä.

6 HENKILÖSTÖ

Yleistä

Vuoden 2020 talousarvion valmisteluun on heijastunut julkisen talouden tilanne. Kuntien sopeutustoimet ovat näkyneet kuntien ja kuntayhtymien yt-neuvottelujen määrän tuntuvana kasvuna ja kunnallisveroprosenttien nostoina vuodelle 2020. Kuntatalous on historiansa heikoimmassa tilanteessa. Koska myös valtion talous on alijäämäinen, ei julkisella taloudella ole kirstussa ylimääräistä.

Kuopion kaupunki käynnisti yhteistoimintaneuvottelut henkilöstöjärjestöjen kanssa syyskuussa henkilöstösäästöjen toteuttamiseksi vuosina 2020-2021. Kaupunginhallituksen 16.9.2019 päätöksen mukaan pysyvien säästöjen osalta tavoitellaan kokonaisuudessaan vuosien 2020 ja 2021 aikana 10 miljoonan euron säästöjä, joista 4 miljoonaa euroa kohdistuisi vuodelle 2020 ja 6 miljoonaa euroa vuodelle 2021. Henkilöstömenojen osuus säästötavoitteesta on arviolta n. 8,8 miljoonaa euroa vuosien 2020-2021 aikana. Henkilöstön vähentämistarve olisi kaupunkitasoisesti 180 henkilötyövuotta.

Yhteistoimintaneuvottelujen päätyttyä kaupunginhallitus totesi kokouksessaan 11.11.2019 § 135, että pysyvät henkilöstömenosäästöt arvioidaan saavutettavan vuosina 2020-2021 jättämällä täyttämättä avoimia tai avoimeksi tulevia tehtäviä ja virkoja arviolta 74 henkilötyövuotta, säästö 3,6 M€. Lisäksi määräaikaisen henkilöstön käyttöä vähennetään arviolta 24 htv, säästö 1,2 M€.

Neuvottelujen päättyessä työnantaja on arvioinut, että irtisanottavien määrä on enintään 91 henkilöä (82 htv). Tällä toimenpiteellä säästö on arvioitu olevan 4,0 M€. Mahdolliset irtisanomiset toteutetaan ensisijaisesti vuoden 2020 aikana. Henkilöstövähennykset koskevat kaikkia palvelualueita, taseyksiköitä ja Kuntatekniikkaliikelaitosta. Neuvottelujen aikana on todettu, että irtisanomisuhka ei koske perusturvan ja terveydenhuollon palvelualueen vanhusten hoivapalvelujen asiakastyötä tekevää hoitohenkilökuntaa. Mikäli pysyvien säästöjen tavoite ei toteudu, henkilökuntaa osa-aikaistetaan toistaiseksi.

Vuodelle 2020 kohdistuu kertaluonteisia henkilöstömenosäästöjä 2 miljoonaa euroa, jotka toteutetaan lomarahojen vapaaksi vaihtamisella (arvio 0,9 M€) sekä palkattomilla virka- ja työvapailla (arvio 1,1 M€). Lomarahojen vaihtaminen vapaaksi on neuvoteltu henkilöstöjärjestöjen kanssa.

Tavoitteena on, että henkilöstöä ei lomauteta vuoden 2020 aikana,

Vuodelle 2020 yhteensä 6 miljoonan euron henkilöstömenosäästöt on budjetoitu yleishallintoon, josta ne jaetaan kustannuspaikoille vuoden 2020 talousarviomuutoksella.

Ennakoivassa henkilöstösuunnittelussa korostuu strateginen näkemys ja pitkäjänteinen tarkastelu siitä, että kaupungilla on optimaalinen henkilöstörakenne. Henkilöstösuunnittelun tavoitteena on varmistaa, että kaupungin palveluja tuottaa riittävä määrä osaavaa henkilöstöä. Tavoitteena on henkilöstön osaamisen kehittäminen niin, että oikeat henkilöt ovat oikeissa tehtävissä. Kun virka tai toimi vapautuu, tarkastellaan virkojen ja tehtävien täyttämistä kriittisesti. Palvelualueilla on tehtävä kokonaisvaltaista henkilöstösuunnittelua; eläköitymisen hyödyntämistä ja tehtäväjärjestelyjä organisaatorajat ylittäen.

Kuntatyönantaja KT:n ja pääsopijajärjestöjen neuvottelemat virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa 31.3.2020 saakka. Sopimuskorotuksista ja tekstimuutoksista ei ole tietoa, koska varsinaiset neuvottelut käynnistyvät vuoden 2020 alkupuolella. Tiedossa kuitenkin on, että erityisesti hoitoalalla työntekijöiden ja työnantajien näkemuserot ovat suuria palkankorotuksista ja kiky-tunneista.

Henkilöstöjohtamisen painopistealueita vuonna 2020 on työhyvinvoinnin parantaminen, osaamisen vahvistaminen ja työturvallisuudesta huolehtiminen.

Työterveyshuolto

Työterveyshuollon kanssa tehdään aktiivista ja määrätietoista yhteistyötä, jotta työkyvyttömyyden ja ennenaikaisen eläköitymisen kustannuksia saadaan alennettua. Painopiste on sairaanhoidosta ennaltaehkäisevään suuntaan.

Työhyvinvoinnin parantaminen

Henkilöstön työhyvinvointi on strateginen menestystekijä. Työhyvinvoinnin edistäminen vaatii ennen kaikkea johdon, esimiesten ja työntekijöiden yhteistyötä. Työntekijän vastuulla on se, että työntekijöillä on terveellinen ja turvallinen työympäristö. Myös työntekijä on vastuussa oman itsensä kehittämisestä sekä työyhteisön toimivuudesta ja työilmapiiristä.

Vuoden 2018 ja 2019 talousarvioissa asetettiin tavoitteeksi vähentää kaupungin sairauspoissaoloja 2 pv/hvt verrattuna edellisvuosien tilinpäätökseen nähden. Palvelualueet jatkavat päämäärätietoisesti työtä työhyvinvoinnin parantamiseksi ja sairauspoissaolojen vähentämiseksi.

Työyksiköihin laaditaan työhyvinvointisuunnitelmat, joissa määritellään työyhteisön kehittämisen kohteet, toimenpiteet, vastuut ja aikataulut. Vuoden 2020 talousarvioon on varattu erillinen kaupunkitasoinen 150.000 euron määräraha työhyvinvoinnin parantamiseen.

Työturvallisuudesta huolehtiminen

Työturvallisuutta kehitetään siten, että linjaorganisaatio sitoutuu työsuojeluun. Tavoitteena on työtapaturmien ehkäiseminen. Erityistä huomiota kiinnitetään liukastumistapaturmien ehkäisyyn. Lisäksi pyritään tunnistamaan psykososiaalista kuormittumista aiheuttavia tekijöitä ja löytämään keinoja psykososiaalisen kuormittumisen vähentämiseksi. Sisäilmaprosessia kehitetään siten, että turvataan onnistunut sisäilmaprosessi tilojen käyttäjien näkökulmasta.

Työturvallisuusjohtamisjärjestelmä on otettu käyttöön ja sitä hyödynnetään työturvallisuuden parantamisessa. Työsuojelutoimikunnat toimivat linjaorganisaation tukena. Epäasiallista käyttäytymistä hallitaan ”Hyvä käytös kuuluu kaikille” ohjeen avulla.

Osaamisen vahvistaminen

Henkilöstön osaamista ylläpidetään ja uudistetaan pääsääntöisesti ketterästi osana työtehtävää. Learn@work-hankkeen myötä käyttöön tulee digitaalinen oppimisympäristö, jonne kuratoidaan sisältöjä eri aihepiireittäin. Painopisteenä vuonna 2020 on tulevaisuuden työelämätaidot. Vuoden 2020 aikana tulee mm. työturvallisuustaitoja sisältävä sisältö.

Keskitetyn koulutuksen kautta henkilöstö voi edelleen perinteisen mallin mukaan osallistua mm. hätäensivut ja EA1:n koulutukseen sekä työyhteisövalmennuksiin. Tavoitteena on, että digitaalinen oppimisympäristö on käytettävissä myös osaan palvelualueiden omia koulutuksia.

Vuoden 2020 osaamisen kehittämisen pääpaino on esimiestyön kehittämisessä. Työntekemisen muuttuessa itseohjautuvampaan suuntaan, esimiestyön merkitys korostuu. Siksi esimiesten valmentavan johtamisen ja ratkaisukeskeisyyden taitoja vahvistetaan mm. sisäisin valmennuksin. Organisaation osaamista vahvistetaan ja parannetaan lisäksi perehdyttämisen, projektien, mentoroinnin ja tehtäväkierron avulla. Esimiehet kannustetaan osallistumaan koulutuksiin ja osallistumista seurataan.

Talousarvion laadinnan yhteydessä tehdyt avainprosessitasoiset koulutussuunnitelmat on käsitelty laajennetussa johtoryhmässä 15.10.2019 ja 14.1.2020 ja todettu, että suunnitelmat on käsitelty yhteistoimintamenettelyssä. Vuoden 2020 talousarvioon on varattu koulutusmäärärahaa 538.483 €, josta perusturvan palvelualueelle 244.183 € ja terveydenhuollon palvelualueelle 294.300 €. Johdon tukipalveluihin on varattu 69.000 € yhteisiin koulutuksiin.

Koulutusmäärärahojen jakautuminen perusturvan ja terveydenhuollon palvelualueille on esitetty seuraavalla sivulla 55.

KOULUTUSMÄÄRÄRAHOJEN JAKO V. 2020

tili 4810

TERVEYDENHUOLLON PALVELUALUE								
		Määräraha- esitykset	Henkilöturva- koulutus / AVEKKI	Toimi oikein hätä- tilanteessa	Turva- kortti- koulutus	EA- koulutu- s	Yhteensä esitys	Käsu 2020
Avohoidon palvelut	Vastaanottopalvelut	38 300		5 000		1 500	44 800	49 000
	Suun terveydenhuolto	44 000					44 000	41 400
	Terveydenhoito	58 540					58 540	51 000
	Kuntoutus	33 300	300	3 000			36 600	49 700
	Kuvantamispalvelut	5 000	400			200	300	5 900
Sairaalapalvelut	Poliklinikka ja osastohoito	55 930	2 520	1 000	6 300		65 750	62 100
Mielenterveyspalvelut	Lasten mtp+Perhenla	16 200	1 500				17 700	7 400
	Nuorten mtp+Sihti	16 200	1 500				17 700	6 100
	Aikuisten mtp / KPK	24 000			300		24 300	22 500
PALVELUALUE YHTEENSÄ		291 470	6 220	9 000	6 800	1 800	315 290	294 300

PERUSTURVAN PALVELUALUE								
		Määräraha- esitykset	Henkilöturva- koulutus / AVEKKI	Toimi oikein hätä- tilanteessa	Turva- kortti- koulutus	EA- koulutu- s	Yhteensä esitys	Käsu 2020
Vanhuspalvelut	Hoivapalvelut	41 800	8 300		14 200	1 100	65 400	65 760
	Palveluohjaus	6 400	1 000		950		8 350	8 350
Vammaispalvelut		32 240	2 000		400	500	35 140	18 973
Lapsiperhepalvelut		52 500	5 500		2 000		60 000	48 500
Aikuissosiaalipalvelut		30 000	8 500				38 500	24 000
Johdon tukipalvelut		6 000					6 000	6 000
PALVELUALUE YHTEENSÄ		168 940	25 300	0	17 550	1 600	213 390	171 583

PeTe yhteiset *)		69 000					69 000	69 000
------------------	--	--------	--	--	--	--	--------	--------

PALVELUALUEET YHTEENSÄ		529 410	31 520	9 000	24 350	3 400	597 680	534 883
-------------------------------	--	----------------	---------------	--------------	---------------	--------------	----------------	----------------

Työyksiköt varaavat omaan käyttös suunnitelmaan määrärahan:

- työnohjaukseen + oppisopimuskoulutukseen
- henkilöturvakoulutukseen/Avekki
- toimi oikein hätätilanteessa
- turvakorttikoulutukseen
- EA-koulutukseen

Johdon tukipalveluihin varattavat yhteiset: *)

- Johdon tukipalvelujen koulutukset
- Sairaanhoidajapäivien messuosastolle osallistuminen
- Johtamisfooromit; asiantuntijat, vuokrat, tarjoilut
- Muut yhteiset koulutukset

PeTe hallinto yhteensä 69.000 €

PERUSTURVAN PALVELUALUEEN HENKILÖSTÖVAIKUTUKSET

Perusturvan palvelualueen henkilötyövuodet ovat käyttösunnitelmassa vuodelle 2020 yhteensä 1538,7 htv. Lisäys vuoden 2019 käyttösunnitelmaan on 31,5 htv.

Henkilöstösunnitelma	KS	KS	Muutos	KS	KS	Muutos	Eläköitymisarvio KS 2020 henkilöä
	2019	2020	2019/2020	2019	2020	2019/2020	
PALVELUALUE	htv	htv	htv	1 000 €	1 000 €	1 000 €	
Vanhus- ja vammaispalvelut	1 204,5	1 229,5	25,0	45 027	46 760	1 733	5,5
Lapsiperhepalvelut	196,7	203,7	7,0	7 589	8 100	511	1
Aikuissosiaalityön palvelut	51,8	49,3	-2,5	1 904	1 846	-58	0,5
PTP johdon tukipalvelut	46,7	48,7	2,0	2 344	2 270	-74	3
Perusturvan tukipalvelut	7,5	7,5	0,0	499	509	10	0
Palvelualue yhteensä	1 507,2	1 538,7	31,5	57 363	59 485	2 122	10

Luvuissa ei ilmoiteta jaksotettuja palkkoja. Eläköitymisarvio on 64 vuotta täyttäneiden ja vuonna 2020 täyttävien lukumäärä.

Sairauspoissaolojen vähentämistavoite 2020

Perusturvan palvelualue	TP 2018 pv/htv	TAVOITE 2020 pv/htv	VÄHENNYS 2020 pv/htv
Vanhusten palveluohjaus	6,2	5,5	-0,7
Vammaispalvelut ja kehitysvammahuolto	22,6	20,0	-2,6
Vanhusten hoivapalvelut	25,6	22,7	-2,9
Sosiaalipäivystys	14,4	12,7	-1,7
Avo- ja jälkihuolto	15,4	13,6	-1,8
Sijaishuolto	5,8	5,1	-0,7
Riita- ja rikosasiain sovittelu			
Perheoikeudelliset palvelut	12,3	10,9	-1,4
Lapsiperhepalveluiden tukipalvelut			
Sosiaalityö	11,3	10,0	-1,3
Taloudellinen tukeminen	27,0	23,9	-3,1
Maahanmuuttajapalvelut	9,1	8,1	-1,0
Aikuissosiaalityön tukipalvelut			
Perusturvan tukipalvelut	2,4	2,1	-0,3
PTP Johdon tukipalvelut	18,2	16,1	-2,1
PALVELUALUE YHTEENSÄ	22,7	20,1	-2,6

Sairauspoissaolojen vähentämistavoite 11,5 % verrattuna vuoden 2018 tilinpäätökseen.

Henkilöstömäärältään pienten yksiköiden (alle 5 htv) lukuja ei tietosuojasyistä ilmoiteta.

TERVEYDENHUOLLON PALVELUALUEEN HENKILÖSTÖVAIKUTUKSET

Terveydenhuollon palvelualueen henkilötyövuodet ovat käyttösunnitelmassa vuodelle 2020 yhteensä 881,5 htv. Lisäys vuoden 2019 käyttösunnitelmaan on 14,5 htv.

Henkilöstösuunnitelma	KS 2019 htv	KS 2020 htv	Muutos 2019/2020 htv	KS 2019 1 000 €	KS 2020 1 000 €	Muutos 2019/2020 1 000 €	Eläköitymisarvio KS 2020 henkilöä
TERVEYDENHUOLTO							
Avohoidon palvelut	539,9	542,4	2,5	24 574	25 023	449	4
Sairaalapalvelut	240,6	250,6	10,0	9 774	10 277	503	2
Mielenterveys- ja päihdepalvelut	84,0	86,0	2,0	3 381	3 626	245	
Terveydenhuollon tukipalvelut	2,5	2,5	0,0	187	190	3	
Palvelualue yhteensä	867,0	881,5	14,5	37 916	39 116	1 200	6

Luvuissa ei ilmoiteta jaksotettuja palkkoja. Eläköitymisarvio on 64 vuotta täyttäneiden ja vuonna 2020 täyttävien lukumäärä.

Sairauspoissaolojen vähentämistavoite 2020

Terveydenhuollon palvelualue	TP 2018 pv/htv	TAVOITE 2020 pv/htv	VÄHENNYS 2020 pv/htv
Vastaanottopalvelut	21,3	18,9	-2,4
Suun terveydenhuollon palvelut	16,4	14,5	-1,9
Terveydenhoidon palvelut	16,7	14,8	-1,9
Kuntoutuspalvelut	17,4	15,4	-2,0
Poliklinikkatoiminnan palvelut	5,4	4,8	-0,6
Osastohoidon palvelut	19,7	17,4	-2,3
Sairaalapalveluiden tukipalvelut	9,6	8,5	-1,1
Lasten mielenterveyspalvelut	8,4	7,4	-1,0
Nuorten mielenterveyspalvelut	24,7	21,9	-2,8
Aikuisten mielenterveyspalvelut	9,4	8,3	-1,1
Mielenterv. ja päihdepalv. tukipalvelut			
Terveydenhuollon tukipalvelut			
PALVELUALUE YHTEENSÄ	17,9	15,8	-2,1

Sairauspoissaolojen vähentämistavoite 11,5 % verrattuna vuoden 2018 tilinpäätökseen.

Henkilöstömäärältään pienten yksiköiden (alle 5 htv) lukuja ei tietosuojasyistä ilmoiteta.

7 TIETOHALLINNON KEHITTÄMINEN

Terveydenhuollon Pegasos-järjestelmään toteutetaan päivitykset joulukuussa 2019 sekä vuoden 2020 alkupuolella. Päivityksissä otetaan käyttöön mm. Ostopalvelujen valtuutus sekä Pegasos- ja WinHIT-järjestelmien välinen palvelutapahtumaintegraatio. Todistusten ja lausuntojen arkistointi toteutetaan UNA-hankkeen lomakeprojektissa alueellisesti koordinoituna. Terveydenhuollon digitaalisten palvelujen käyttöä Pegasos-järjestelmää hyödyntäen pyritään tehostamaan vuoden 2020 aikana huomioiden Omaolopalvelu-selvityksessä ja mahdollisessa pilotoinnissa saatavat kokemukset.

UNA-hankkeeseen osallistutaan sairaanhoitopiirin koordinoimassa alueellisessa työskentelyssä. Lomakesovelluksen lisäksi hankkeessa ollaan aktiivisesti mukana UNA-ytimen / integraatioalustan pilotissa sekä asiakas- ja potilastietojärjestelmäkokonaisuuden määrittelyssä (UNA Kaari).

Lapsiperhepalvelujen perhetyössä otetaan 2020 vuoden alussa käyttöön toiminnanohjausjärjestelmä Hiikka.

Kuopion kaupunki on liittynyt 11.11.2019 Sosiaalihuollon Kanta-arkistoon. Sosiaalihuollon Kanta-arkiston käyttöönotto tapahtuu THL:n kansallisen Kansa -hankkeen alaisuudessa ja toteutusta ohjaavat Asiakastietolaki (159/2007) sekä Sosiaalihuollon asiakasasiakirjalaki 254/2015). Ensimmäisessä vaiheessa arkistoon viedään sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmässä olevia vanhoja tietoja. Tämän osalta vuonna 2019 Maakuntauudistuksen valmistelun yhteydessä käynnistettyä vanhojen tietojen arkistoinnin pilotointiprojektia jatketaan vuonna 2020. Ensimmäisenä arkistoidaan työikäisten palvelutehtävän päätyneitä prosesseja ja niihin liittyviä asiakirjoja.

Sosiaalihuollon palveluissa otetaan käyttöön palvelutehtäväluokitus. Reunaehtona palvelutehtäväuudistuksen toteuttamiselle on Laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista 20.3.2015/254, jonka edellytyksenä organisaatioiden on toteutettava uuden palvelutehtäväluokituksen mukaisen asiakastietojärjestelmämallin käyttöönotto viimeistään 01.01.2021 mennessä. Palvelutehtäväuudistukseen liittyen asiakastietojärjestelmässä otetaan käyttöön uusi kirjaamistapa ja sähköiset lomakkeet palvelutehtävittäin, jotka mahdollistavat määrämuotoisen kirjaamisen. Palvelutehtäväluokituksen käyttöönoton lisäksi asiakastietojärjestelmää valmistellaan Kanta-liittymisen vaiheeseen kaksi (aktiivisten tietojen arkistointi). Hanke aloitetaan vuonna 2020 ja se tulee jatkumaan vuonna 2021. Lisäksi sosiaalihuollon lukuisat henkilötietorekisterit tullaan yhdistämään kahteen rekisteriin, sosiaalihuollon asiakasrekisteriin ja ilmoitusrekisteriin.

Vanhusten hoivapalveluissa, kotihoidossa ja asumispalveluissa jatketaan edelleen turvateknologian käytön lisäämistä ja hyödyntämistä. Hoiva- ja asiointipalveluja kehitetään virtuaalipalvelujen, videoyhteyden ja videoasioinnin avulla.

RAI-toimintakyky arviointijärjestelmän yhteishankinnan valmistelu on aloitettu vuonna 2019 Ylä-Savon ja Varkauden kanssa. Valmistelua jatketaan ja toimintakykymittari on tarkoitus käyttöönottaa vanhuspalveluissa, palvelunohjauksessa ja vammaispalveluissa vuoden 2020 aikana.

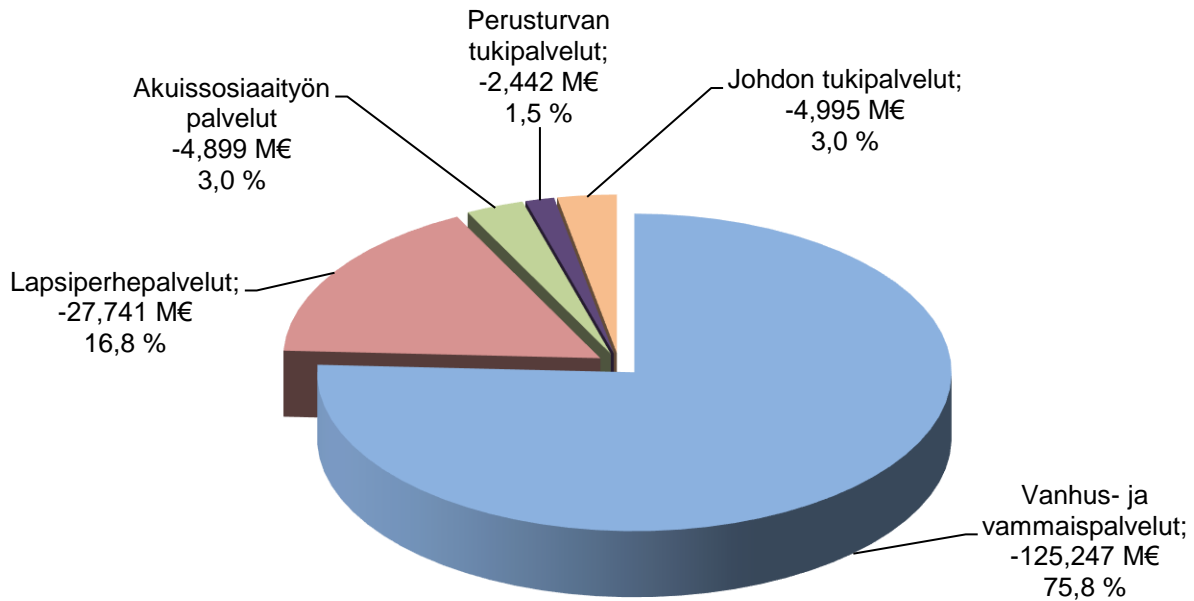
Tietohallinnon henkilöstö osallistuu Pohjois-Savon kuntaorganisaatioiden ja kuntayhtymien, Joroisen kunnan, PSSHP:n, sekä Istekki Oy:n väliseen yhteistyöhön ja ICT palveluiden alueellisen kehittämiseen. Alueellisen kehittämisen lisäksi osallistutaan KYS Erva yhteistyöalue tasoiseen sekä kansalliseen ICT palveluiden kehittämiseen.

8 TULOSLASKEMAT

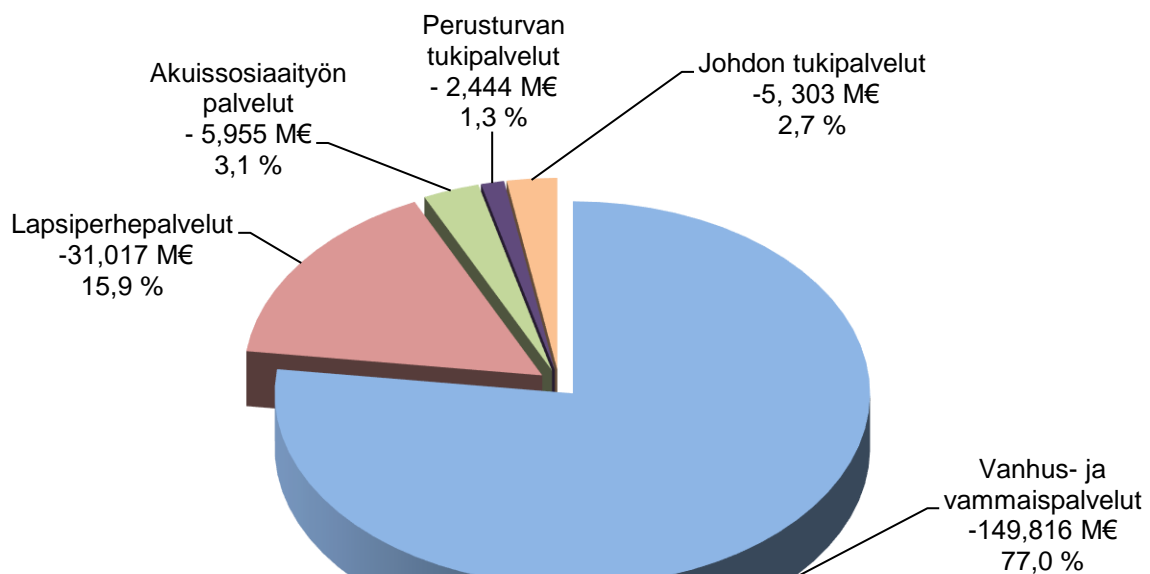
PERUSTURVAN PALVELUALUE					
	TOT 2018	KÄSU TA2019	MUUTETTU TA 2019	KV 2020	KÄSU TA2020
	€	€	€	€	€
PERUSTURVAN PALVELUALUE YHTEENSÄ					
Toimintatuotot	29 063 242	28 174 332	30 398 858	29 160 948	29 210 948
Myyntituotot	11 544 664	9 671 171	11 673 201	10 120 592	10 264 499
Maksutuotot	12 273 740	12 995 383	12 566 930	13 688 383	13 670 383
Tuet ja avustukset	2 400 479	1 938 805	2 197 807	1 649 889	1 648 064
Vuokratulot	2 381 827	2 810 246	2 810 246	2 840 246	2 780 246
Muut toimintatuotot	462 532	758 727	1 150 674	861 838	847 756
Toimintakulut	-178 797 167	-183 830 518	-191 566 560	-194 484 915	-194 534 914
Henkilöstökulut	-68 839 470	-70 832 320	-72 601 860	-73 716 745	-73 644 693
Palvelujen ostot	-83 659 942	-83 842 654	-88 864 999	-90 560 417	-89 424 890
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 870 442	-1 915 475	-1 923 305	-2 106 875	-2 126 482
Avustukset	-13 173 811	-15 925 886	-16 775 777	-16 412 886	-17 533 886
Vuokrat	-10 974 094	-11 079 145	-11 111 958	-11 443 245	-11 551 921
Muut toimintakulut	-279 408	-235 038	-288 661	-244 747	-253 042
KATE	-149 733 924	-155 656 186	-161 167 702	-165 323 967	-165 323 966
VANHUS- JA VAMMAISPALVELUT YHTEENSÄ					
Toimintatuotot	22 898 823	22 737 092	24 496 640	24 569 126	24 569 126
Myyntituotot	8 280 743	6 911 553	8 968 073	7 990 553	8 090 553
Maksutuotot	11 383 943	12 056 526	11 628 073	12 756 526	12 716 526
Tuet ja avustukset	524 188	506 753	560 755	443 337	443 337
Vuokratulot	2 358 422	2 788 246	2 788 246	2 818 246	2 758 246
Muut toimintatuotot	351 526	474 014	551 493	560 464	560 464
Toimintakulut	-136 996 941	-140 913 553	-147 711 967	-149 815 811	-149 815 811
Henkilöstökulut	-51 945 116	-53 909 346	-55 967 199	-56 002 951	-56 139 591
Palvelujen ostot	-63 576 595	-62 952 532	-66 764 327	-68 597 641	-67 251 424
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 524 181	-1 565 632	-1 565 632	-1 757 032	-1 768 032
Avustukset	-10 848 721	-13 343 386	-14 255 702	-14 008 386	-15 129 386
Vuokrat	-8 928 771	-9 035 485	-9 035 485	-9 329 629	-9 420 205
Muut toimintakulut	-173 556	-107 172	-123 622	-120 172	-107 173
KATE	-114 098 118	-118 176 461	-123 215 327	-125 246 685	-125 246 685
LAPSIPERHEPALVELUT YHTEENSÄ					
Toimintatuotot	3 303 523	3 080 730	3 343 740	3 275 812	3 275 812
Myyntituotot	1 238 181	848 618	1 002 498	1 019 039	1 053 946
Maksutuotot	889 797	938 857	938 857	931 857	953 857
Tuet ja avustukset	1 163 585	1 045 512	1 045 512	1 060 512	1 058 687
Vuokratulot	59	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	11 902	247 743	356 873	264 404	209 322
Toimintakulut	-28 614 553	-28 943 715	-31 157 547	-30 817 211	-31 017 211
Henkilöstökulut	-9 128 726	-9 648 349	-9 832 627	-10 333 272	-10 284 007
Palvelujen ostot	-17 775 871	-17 576 743	-19 606 297	-18 694 523	-18 918 581
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-278 240	-284 643	-284 643	-284 643	-294 250
Avustukset	-67 299	-52 500	-52 500	-102 500	-102 500
Vuokrat	-1 305 179	-1 306 919	-1 306 919	-1 327 712	-1 334 812
Muut toimintakulut	-59 237	-74 561	-74 561	-74 561	-83 061
KATE	-25 311 029	-25 862 985	-27 813 807	-27 541 399	-27 741 399

PERUSTURVAN PALVELUALUE	TOT 2018	KÄSU	MUUTETTU	KV 2020	KÄSU
		TA2019	TA 2019		TA2020
	€	€	€		€
AIKUISSOSIAALITYÖN PALVELUT YHTEENSÄ					
Toimintatuotot	2 077 879	1 805 500	1 775 625	1 005 500	1 055 500
Myyntituotot	1 760 905	1 760 000	1 544 845	960 000	960 000
Tuet ja avustukset	203 540	23 500	23 500	23 500	23 500
Vuokratulot	23 346	22 000	22 000	22 000	22 000
Muut toimintatuotot	90 089	0	185 280	0	50 000
Toimintakulut	-5 960 786	-6 356 733	-6 294 050	-6 104 878	-5 954 878
Henkilöstökulut	-2 292 486	-2 294 632	-2 243 062	-2 231 448	-2 249 768
Palvelujen ostot	-1 082 980	-1 165 040	-1 181 846	-1 201 154	-1 020 040
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-22 370	-21 000	-28 830	-21 000	-21 000
Avustukset	-2 257 814	-2 530 000	-2 467 575	-2 302 000	-2 302 000
Vuokrat	-298 871	-296 946	-322 259	-339 262	-339 262
Muut toimintakulut	-6 265	-49 115	-50 478	-10 014	-22 808
KATE	-3 882 907	-4 551 233	-4 518 425	-5 099 378	-4 899 378
PERUSTURVAN TUKIPALVELUT					
Toimintatuotot	5 424	2 540	9 383	2 540	2 540
Myyntituotot	2 139	0	6 844	0	0
Tuet ja avustukset	3 285	2540	2 540	2 540	2 540
Muut toimintatuotot	0	0	-1	0	0
Toimintakulut	-2 836 374	-2 368 920	-2 372 509	-2 444 185	-2 444 185
Henkilöstökulut	-2 644 332	-2 142 404	-2 145 993	-2 217 198	-2 217 198
Palvelujen ostot	-154 240	-181 285	-181 285	-181 085	-181 085
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-12 956	-3 700	-3 700	-3 700	-3 700
Vuokrat	-24 830	-40 531	-40 531	-41 202	-41 202
Muut toimintakulut	-17	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
KATE	-2 830 950	-2 366 380	-2 363 126	-2 441 645	-2 441 645
JOHDON TUKIPALVELUT					
Toimintatuotot	777 592	548 470	773 470	307 970	307 970
Myyntituotot	262 696	151 000	150 941	151 000	160 000
Tuet ja avustukset	505 881	360 500	565 500	120 000	120 000
Muut toimintatuotot	9 015	36 970	57 029	36 970	27 970
Toimintakulut	-4 388 513	-5 247 597	-4 030 487	-5 302 830	-5 302 829
Henkilöstökulut	-2 828 810	-2 837 589	-2 412 979	-2 931 876	-2 754 129
Palvelujen ostot	-1 070 256	-1 967 054	-1 131 244	-1 886 014	-2 053 760
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-32 695	-40 500	-40 500	-40 500	-39 500
Avustukset	23	0	0	0	0
Vuokrat	-416 443	-399 264	-406 764	-405 440	-416 440
Muut toimintakulut	-40 333	-3 190	-39 000	-39 000	-39 000
KATE	-3 610 920	-4 699 127	-3 257 017	-4 994 860	-4 994 859

Perusturva / toimintakatteen -165,3 milj. € jakautuminen

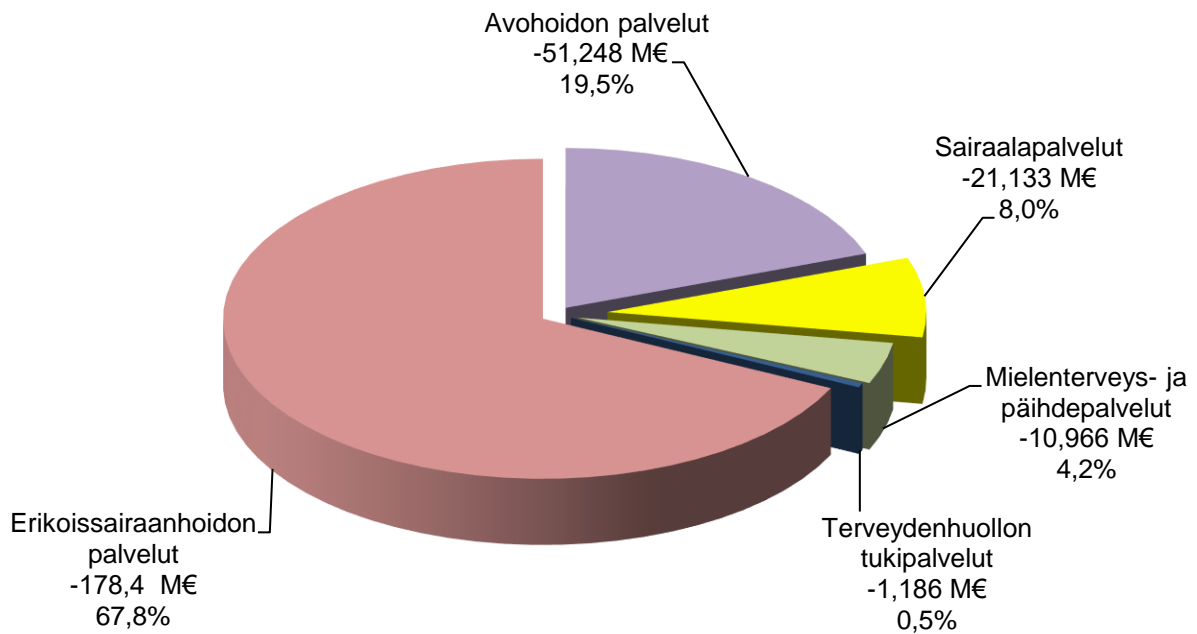
Perusturva / toimintamenojen 194,5 milj. € jakautuminen

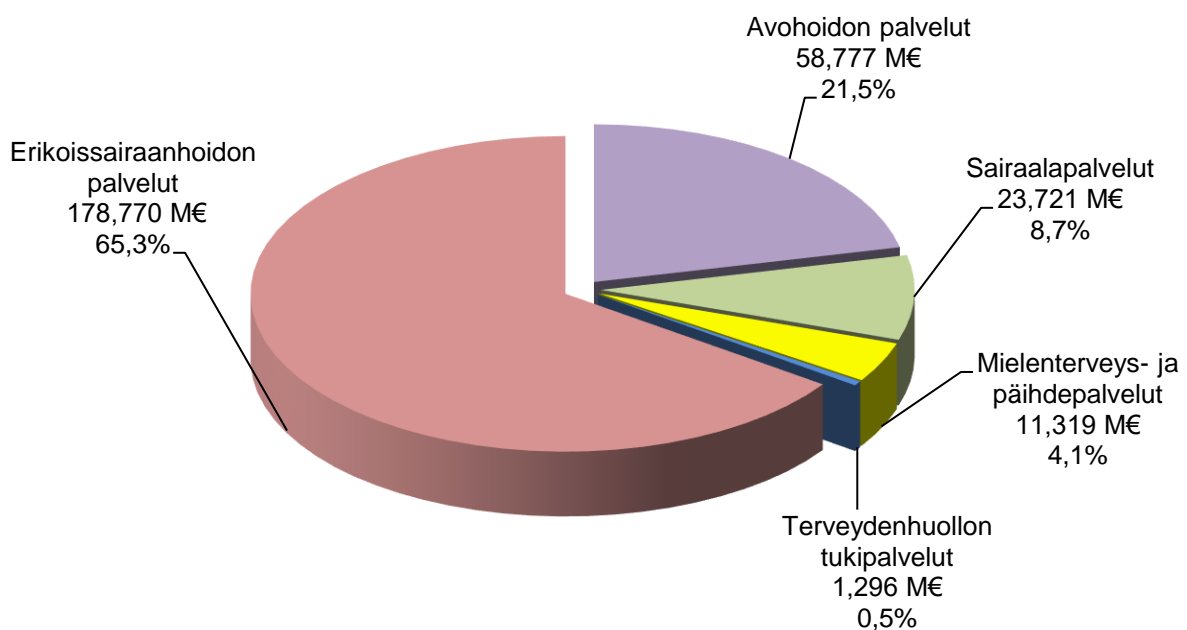
TERVEYDENHUOLLON PALVELUALUE					
	TOT 2018	KÄSU TA 2019	MUUTETTU TA 2019	KV 2020	KÄSU TA2020
	€	€	€		
TERVEYDENHUOLLON PALVELUALUE YHTEENSÄ					
Toimintatuotot	11 720 598	10 610 050	11 551 050	10 949 500	10 949 500
Myyntituotot	2 946 140	1 673 962	2 507 962	1 992 500	1 992 500
Maksutuotot	8 364 151	8 702 338	8 809 338	8 725 000	8 725 000
Tuet ja avustukset	221 600	205 000	205 000	206 000	206 000
Vuokratulot	142 243	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	46 465	28 750	28 750	26 000	26 000
Toimintakulut	-257 019 076	-261 597 535	-275 943 806	-273 883 500	-273 883 500
Henkilöstökulut	-47 092 140	-48 612 121	-49 483 709	-50 282 911	-50 282 911
Palvelujen ostot	-192 250 980	-195 916 942	-199 636 417	-205 349 587	-205 364 587
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 062 847	-8 355 563	-10 445 771	-9 369 500	-9 354 500
Avustukset	-186 807	-350 000	-7 960 000	-350 000	-350 000
Vuokrat	-8 136 801	-8 055 410	-8 055 410	-8 232 568	-8 232 568
Muut toimintakulut	-289 501	-307 499	-362 499	-298 934	-298 934
KATE	-245 298 478	-250 987 485	-264 392 756	-262 934 000	-262 934 000
AVOHOIDON PALVELUT YHTEENSÄ					
Toimintatuotot	7 661 332	7 295 312	8 047 312	7 529 000	7 529 000
Myyntituotot	1 985 131	1 415 562	2 167 562	1 697 000	1 697 000
Maksutuotot	5 533 558	5 726 000	5 726 000	5 682 000	5 682 000
Tuet ja avustukset	112 348	125 000	125 000	125 000	125 000
Vuokratulot	-200	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	30 495	28 750	28 750	25 000	25 000
Toimintakulut	-54 392 392	-56 580 067	-57 851 703	-58 777 022	-58 777 022
Henkilöstökulut	-28 487 972	-29 799 396	-29 871 031	-30 422 229	-30 422 229
Palvelujen ostot	-13 344 341	-14 639 849	-14 639 849	-15 181 765	-15 196 765
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 526 912	-6 748 062	-7 948 063	-7 671 500	-7 656 500
Avustukset	-179 188	-350 000	-350 000	-350 000	-350 000
Vuokrat	-4 662 828	-4 829 761	-4 829 761	-4 939 528	-4 939 528
Muut toimintakulut	-191 150	-212 999	-212 999	-212 000	-212 000
KATE	-46 731 060	-49 284 755	-49 804 391	-51 248 022	-51 248 022
SAIRAALAPALVELUT YHTEENSÄ					
Toimintatuotot	2 627 659	2 540 638	2 529 638	2 588 000	2 588 000
Myyntituotot	285 833	143 000	143 000	155 000	155 000
Maksutuotot	2 249 414	2 338 638	2 327 638	2 373 000	2 373 000
Tuet ja avustukset	79 828	59 000	59 000	60 000	60 000
Vuokratulot	1 800	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	10 784	0	0	0	0
Toimintakulut	-22 337 781	-22 657 461	-23 308 387	-23 721 462	-23 721 462
Henkilöstökulut	-12 692 254	-12 798 708	-13 517 427	-13 470 318	-13 470 318
Palvelujen ostot	-5 537 346	-5 658 800	-5 558 800	-5 916 573	-5 916 573
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 491 450	-1 551 500	-1 583 707	-1 641 000	-1 641 000
Avustukset	-7 620	0	0	0	0
Vuokrat	-2 568 418	-2 578 953	-2 578 953	-2 628 071	-2 628 071
Muut toimintakulut	-40 694	-69 500	-69 500	-65 500	-65 500
KATE	-19 710 122	-20 116 823	-20 778 749	-21 133 462	-21 133 462

TERVEYDENHUOLLON PALVELUALUE					
	TOT 2018	KÄSU	MUUTETTU		KÄSU
	€	TA 2019	TA 2019	KV 2020	TA2020
	€	€	€		
MIELENTERVEYS- JA PÄIHDEPALVELUT YHTEENSÄ					
Toimintatuotot	528 344	294 700	389 700	353 000	353 000
Myyntituotot	77 200	7 000	50 000	32 000	32 000
Maksutuotot	275 955	267 700	319 700	300 000	300 000
Tuet ja avustukset	29 361	20 000	20 000	20 000	20 000
Vuokratulot	140 643	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	5 185	0	0	1 000	1 000
Toimintakulut	-10 143 024	-10 957 436	-11 042 699	-11 319 334	-11 319 334
Henkilöstökulut	-4 525 337	-4 803 346	-4 874 134	-5 136 070	-5 136 070
Palvelujen ostot	-4 625 428	-5 445 415	-5 399 890	-5 459 102	-5 459 102
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-43 054	-55 000	-60 000	-56 000	-56 000
Vuokrat	-889 596	-630 675	-630 675	-647 728	-647 728
Muut toimintakulut	-59 609	-23 000	-78 000	-20 434	-20 434
KATE	-9 614 680	-10 662 736	-10 652 999	-10 966 334	-10 966 334
TERVEYDENHUOLLON TUKIPALVELUT					
Toimintatuotot	102 594	109 400	118 400	109 500	109 500
Myyntituotot	102 531	108 400	117 400	108 500	108 500
Tuet ja avustukset	63	1 000	1 000	1 000	1 000
Toimintakulut	-1 413 787	-1 270 993	-1 281 439	-1 295 682	-1 295 682
Henkilöstökulut	-1 386 577	-1 210 671	-1 221 117	-1 254 294	-1 254 294
Palvelujen ostot	-9 750	-41 300	-41 300	-22 147	-22 147
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 432	-1 001	-1 001	-1 000	-1 000
Vuokrat	-15 959	-16 021	-16 021	-17 241	-17 241
Muut toimintakulut	-69	-2 000	-2 000	-1 000	-1 000
KATE	-1 311 193	-1 161 593	-1 163 039	-1 186 182	-1 186 182
ERIKOISSAIRAANHOIDON PALVELUT					
Toimintatuotot	800 669	370 000	466 000	370 000	370 000
Myyntituotot	495 446	0	30 000	0	0
Maksutuotot	305 223	370 000	436 000	370 000	370 000
Toimintakulut	-168 732 094	-170 131 578	-182 459 578	-178 770 000	-178 770 000
Palvelujen ostot	-168 734 115	-170 131 578	-173 996 578	-178 770 000	-178 770 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	-853 000	0	0
Avustukset	0	0	-7 610 000	0	0
Muut toimintakulut	2 021	0	0	0	0
KATE	-167 931 425	-169 761 578	-181 993 578	-178 400 000	-178 400 000

Terveydenhuolto / toimintakatteen -262,9 milj. € jakautuminen

Terveydenhuolto / toimintamenojen 273,9 milj. € jakautuminen

9 INVESTOINNIT

IRTAIMISTO, TARPEET VUONNA 2020	Esitys	Käsu
Investoinnin hankintaraja yli 10.000 €	€	€
SUUN TERVEYDENHUOLTO	330 400	330 400
Luupit (4 x 2750€)	11 000	
Hoitokoneyksiköt (7 x 28.000 €)	196 000	
Intraoraaliröntgenlaite (7 x 3200 €)	22 400	
Dekot	14 000	
Dac (Savotalo, Maainka, Karttula)	36 000	
Autoklaavit	21 000	
Tekninen laboratorio Savotalolle	30 000	
VASTAANOTTOYKSIKÖT JA KUVANTAMISPALVELUT	76 000	76 000
<i>Lääkäreiden vastaanotto</i>		
Tutkimuslaitteet ja kalusteet	50 000	
<i>Kuvatamispalvelut</i>		
UÄ-laitteiden anturien uusinta	12 000	
Radiologin työaseman kuvamonitorien uusinta	14 000	
TERVEYDENHOITOKSIKÖ	33 000	33 000
Sakkyn uusien tilojen kalustaminen	33 000	
SAIRAALAT	92 000	92 000
Osastosänkyjen uusiminen	92 000	
SOSIAALIPALVELUT	10 640	10 640
LifeCare Työöpytä, lisenssit	10 640	
VANHUSTEN PALVELUOHJAUS JA HOIVAPALVELUT	163 000	163 000
Asumispalvelujen sähkölukolliset lääkekaapit	40 000	
Asumisen asiakashoitosänkyjen uusimiset	123 000	
ERITTELEMÄTÖN	20 000	20 300
PERUSTURVA JA TERVEYDENHUOLTO YHTEENSÄ	725 040	725 340

10 TESTAMENTTI- JA PERINTÖVAROJEN KÄYTTÖSUUNNITELMA

TESTAMENTIT	Kohde	Pääoma 1.1.2019	Saldo 1.1.2020	Käyttötarkoitus Käytösunnitelman mukaan
Laina Kekäläisen perintö 2260	Riistaveden vanhustyön hyväksi	23 913	20 939	Riistaveden ikäihmisten ja hoivan palvelualueen asiakkaiden hyväksi.
Lahjoitus Riistaveden kotihoitoon 2274	Riistaveden päivätoimintaan	23 297	17 414	Riistaveden vanhusten päivätoimintaan.
Niiralan Palvelukotiyhdistys 2243	Vanhusten palveluasumiseen	386 808	288 099	Vanhusten palveluasumiseen.
Juankosken kaupungin rahastot 2253	Juankosken vanhusten hyväksi	790	790	Juankosken vanhusten hyväksi.
Vanhusten virkistystoiminta 2276	Henkilöstön ja vanhusten kuntoutukseen ja virkistykseen	452	452	Juankosken vanhusten hyväksi. Kotihoidon henkilöstön hyväksi.
Reino Tapio Jääskeläinen testamentti 2256	Sihti mielenterveyspalveluihin	6 907	6 768	Sihti mielenterveyspalvelut ostopalveluihin.
VALTIOKONTTORIN KAUTTA HAETUT PERINNÖT	Kohde	Pääoma 1.1.2019	Saldo 1.1.2020	Käyttötarkoitus
Eino Lyytisen perintö 6120/6048	Vanhustenhuollon palvelut	104 694	57 442	Niilsän ikäihmisten ja kotihoidon asumisyksiköiden ja päivätoiminnan hyväksi.
Einar Väänäsen perintö 6120/6049	Vanhustenhuollon kehittäminen	144 315	126 062	Vanhusten palveluohjauksen käyttöön
Siirretty kp:lle 6101/6049		-16 000	0	
Einar Väänäsen perintö Yhteensä	Vanhustenhuollon kehittäminen	16 000	3 608	Kaikki varat siirtyy vuonna 2020 kp:lle 6101
Aino Vartiaisen perintö 6120/6045	Vanhusten ja vammaisten kotona selviytymisen palveluihin	2 822	2 822	Järjestöjen tukemiseksi virkistys- ja ju tapahtumiin kotihoidossa ja asumisyksiköissä asuvien vanhusten hyväksi.
Matti Pirisen perintö 6120 ja 6106/6046	Vanhusten ja vammaisten palveluihin	3 875 4 581	3 875 3 344	Hankinnat vanhusten ja vammaisten hyväksi käyttötarkoituksen mukaan.
Riitta Korhosen perintö 6120/6051 ja 6052	Vanhusten ja vammaisten virkistystoimintaan Juankoskella	4 857 9 750	2 457 8 915	Vanhusten ja vammaisten virkistystoimintaan ja ilmajärjestyksen järjestämiseen Juantehtaan Soittajat ry/ Juankosken Vanhustentuki ry
Taisto Puustisen perintö 6106/6047	Kehitysvammisten harrastus- ja virkistystoimintaa	1 004	586	Kehitysvammaisten virkistystoimintaan konsertit ja matkat.
Tauno Laitisen perintö 6301/6050 aikuissosiaalityö	Nuorten hyvinvoinnin integroidun toimintamallin kehittämiseen	126 053	88 950	Matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalvelut nuorille aikuisille (Vamos-hanke). Tasetilille siirretty 50 000 euroa.
Seppo Juhani Ryhäsen perintö 6210/6062 Lastensuojelun avohuolto	Eriarvoistumiskehityksen pysäyttämiseen sosiaalisin ja kulttuurisin keinoin	28 151	29 150	Lastensuojelun avohuolto
Julia Tirrosen perintö 6210/6066 Lastensuojelun avohuolto	Eriarvoistumiskehityksen pysäyttämiseen sosiaalisin ja kulttuurisin keinoin	57 250	12 410	Valvottujen tapaamisten koulutus
6301/6066 Aikuissosiaalityö		57 250	1 407	Palveluohjaajat ja määräaikaiset työntekijät.
Tuula Björn 6210/6065 Lastensuojelun avohuolto	Lastensuojelun kehittämiseen ja huostaanottojen ehkäisemiseen.	17 699	17 503	.Systeemisen malli kehittämiseen
Mäkelä Kaija Leena Marjatta 6210/6067/ Siirretty tilille 2731 toko 6067 6220/6067/ Siirretty tilille 2731 tokolle 6067	Lastensuojelun kehittämistyö	43 081 68 081	46 629 71 629	Siirretty vuodelle 2020 118.258 euroa. Tilille 2731.
Seppo Juhani Ryhänen	Eriarvoistumiskehityksen pysäyttämiseen sosiaalisin ja kulttuurisin keinoin			Siirretty vuodelle 2020 85.500 euroa. Tilille 2731.

11 SISÄINEN VALVONTA

Kuopion kaupunginvaltuustossa on hyväksynyt hallintosäännön 22.5.2017 § 65 luvussa 10 ja §:en 82, 91 – 94 mukaisesti kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevista ohjeista ja menettelytavoista olevan ohjeistuksen. Lautakunta ja johtavat viranhaltijat vastaavat toimialueellaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä kaupunginhallituksen ohjeiden mukaisesti.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kaupunkitasoiset painopisteet vuodelle 2020 ovat:

- Talouden sopeuttamistoimissa onnistuminen ja henkilöstövaikutuksiin varautuminen huomioiden peruspalvelujen toimivuus ja työhyvinvointi
- Kehittämishankkeiden vaikutukset strategisten tavoitteiden toteutumiseen sekä mahdolliset muutokset/poikkeamat hankkeiden etenemisessä
- Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytännöt toimintayksikötasolla (kuten ohjeiden noudattaminen ja epäkohtiin puuttuminen)

Perusturva- ja terveyslautakunta hyväksyy sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelman. Suunnitelman toteuttamisesta ja valvontahavainnoista toimialat raportoivat kaupungin ohjeiden mukaisesti talousarvion/käyttösuunnitelman seurantaraportoinnin yhteydessä.

Kaupunginhallitus arvioi vuosittain sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta, tuloksia ja kehitystarpeita kuntalain 69 § mukaisesti. Kaupunginhallituksen selonteon valmistelemiseksi toimialan tulee laatia oman toimialan riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tilaa ja kehittämistarpeita koskeva arviointiselonteko.
